

Energa

Grupa Kapitałowa ENERGA SA

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodne
z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej
zatwierdzonymi przez Unię Europejską
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku**

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW LUB STRAT	3
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPLÝWÓW PIENIĘŻNYCH	9
1. Informacje ogólne	10
2. Skład Grupy oraz jego zmiany	10
3. Skład Zarządu jednostki dominującej	19
4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	19
5. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	19
6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	20
7. Zmiana szacunków	21
8. Nowe standardy i interpretacje	21
9. Istotne zasady rachunkowości	24
10. Informacje dotyczące segmentów operacyjnych	44
11. Przychody i koszty	48
12. Podatek dochodowy	51
13. Rzeczowe aktywa trwałe	55
14. Nieruchomości inwestycyjne	58
15. Aktywa niematerialne	59
16. Prawa do emisji CO ₂	61
17. Wartość firmy	62
18. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	62
19. Zapasy	63
20. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	63
21. Pozostałe aktywa	64
22. Działalność zaniechana i aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	64
23. Pozostałe zobowiązania	66
24. Rozliczenia międzyokresowe	67
25. Świadczenia na rzecz pracowników	68
26. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS	69
27. Zysk przypadający na jedną akcję	70
28. Dywidendy	70
29. Kapitał podstawowy i pozostałe kapitały	70
30. Rezerwy	73
31. Zobowiązania inwestycyjne	75
32. Rozliczenia podatkowe	76
33. Informacja o podmiotach powiązanych	76
34. Instrumenty finansowe	78
35. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	86
36. Leasing	89
37. Zarządzanie kapitałem	90
38. Aktywa i zobowiązania warunkowe	91
39. Struktura zatrudnienia	93
40. Inne informacje mające istotny wpływ na ocenę sytuacji majątkowej, finansowej oraz wynik finansowy Grupy	93
41. Istotne zdarzenia, jakie wystąpiły po dniu kończącym okres sprawozdawczy	95

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW LUB STRAT

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2013	Rok zakończony 31 grudnia 2012 (przekształcone)
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów bez wyłączenia akcyzy		7 833 611	7 764 431
Podatek akcyzowy		(288 540)	(329 638)
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów		7 545 071	7 434 793
Przychody ze sprzedaży usług		3 811 937	3 688 458
Przychody z najmu		72 241	53 548
Przychody ze sprzedaży		11 429 249	11 176 799
Koszt własny sprzedaży	11.5	(9 455 472)	(9 482 447)
Zysk brutto ze sprzedaży		1 973 777	1 694 352
Pozostałe przychody operacyjne	11.1	155 718	134 921
Koszty sprzedaży	11.5	(294 321)	(308 153)
Koszty ogólnego zarządu	11.5	(412 147)	(376 521)
Pozostałe koszty operacyjne	11.2	(228 193)	(238 592)
Przychody finansowe	11.3	151 006	79 197
Koszty finansowe	11.4	(322 892)	(359 085)
Udział w zysku (stracie) jednostki stowarzyszonej	18	(582)	214
Zysk brutto		1 022 366	626 333
Podatek dochodowy	12	(273 748)	(166 548)
Zysk netto z działalności kontynuowanej		748 618	459 785
Działalność zaniechana oraz aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży			
Strata netto z działalności zaniechanej	22.1	(5 640)	(18 307)
Zysk netto ze zbycia aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży		-	14 942
Zysk netto za okres		742 978	456 420
Przypadający na:			
Właścicieli jednostki dominującej		763 972	457 034
Udziały niekontrolujące		(20 994)	(614)
Zysk na jedną akcję (w złotych)	27		
- podstawowy		1,86	1,15
- rozwodniony		1,86	1,15
Zysk na jedną akcję z działalności zaniechanej (w złotych)			
- podstawowy		(0,01)	(0,04)
- rozwodniony		(0,01)	(0,04)

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2013	Rok zakończony 31 grudnia 2012
Wynik netto za okres		742 978	456 420
<i>Składniki, które nigdy nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty</i>		81 251	30 362
Zyski i straty aktuarialne z tytułu programów określonych świadczeń	25	100 310	37 483
Podatek dochodowy od innych całkowitych dochodów, które nigdy nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty		(19 059)	(7 121)
<i>Składniki, które w przyszłości mogą zostać przeklasyfikowane na zyski lub straty</i>		24 181	(235)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		(2 358)	(235)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	34.7	32 765	-
Podatek dochodowy od innych całkowitych dochodów, które w przyszłości mogą zostać przeklasyfikowane na zyski lub straty		(6 226)	-
Inne całkowite dochody netto		105 432	30 127
Całkowite dochody razem		848 410	486 547
Przypadające na:			
Właścicieli jednostki dominującej		869 397	487 161
Udziały niekontrolujące		(20 987)	(614)

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcone)
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	13	11 772 576	10 000 916
Nieruchomości inwestycyjne	14	15 189	17 060
Aktywa niematerialne	15	398 677	378 563
Wartość firmy	17	144 973	28 627
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	12.3	245 086	209 870
Pochodne instrumenty finansowe	34.7	13 017	-
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe	34.6	17 727	30 668
Pozostałe aktywa długoterminowe	21.1	42 291	31 692
		12 649 536	10 697 396
Aktywa obrotowe			
Zapasy	19	302 043	376 928
Należności z tytułu podatku dochodowego		43 427	37 493
Należności z tytułu dostaw i usług	34.4.1, 34.6	1 469 543	1 520 668
Lokaty i depozyty		4 121	26 784
Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe		8 891	18 762
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20	2 352 305	2 069 058
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	21.2	145 574	155 516
Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	22.2	109 116	10 168
		4 435 020	4 215 377
SUMA AKTYWÓW		17 084 556	14 912 773

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ (kontynuacja)

	Nota	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcone)
PASYWA			
Kapitał własny przypadający właścicielom jednostki dominującej			
Kapitał podstawowy	29.1	4 521 613	4 968 805
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		(2 310)	48
Kapitał rezerwowy	29.2	447 192	-
Kapitał zapasowy	29.3	521 490	471 235
Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	34.7	26 539	-
Zyski zatrzymane	29.5	2 519 955	2 231 138
Udziały niekontrolujące	29.6	13 816	47 296
Kapitał własny ogółem		8 048 295	7 718 522
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty i pożyczki	34.4.2	1 811 548	2 026 138
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	34.4.2	3 119 453	1 079 219
Rezerwy długoterminowe	30	549 499	710 786
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	12.3	544 001	519 686
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje długoterminowe	24.1	489 234	456 010
Pozostałe finansowe zobowiązania długoterminowe	9.20	4 873	9 010
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	23.1	1 406	613
		6 520 014	4 801 462
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług		889 902	710 651
Pozostałe zobowiązania finansowe		234 725	170 488
Bieżąca część kredytów i pożyczek	34.4.2	274 177	389 639
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	34.4.2	70 584	-
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		6 838	34 662
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje	24.1	32 048	28 933
Rozliczenia międzyokresowe bierne kosztów	24.2	126 813	116 897
Rezerwy	30	444 108	555 345
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	23.2	355 733	386 174
Zobowiązanie bezpośrednio związane z aktywami zaklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	22.2	81 319	-
		2 516 247	2 392 789
Zobowiązania razem		9 036 261	7 194 251
SUMA PASYWÓW		17 084 556	14 912 773

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku

	Kapitał własny przypadający właścicielom jednostki dominującej						Razem	Udziały niekontrolujące	Razem kapitał własny
	Kapitał podstawowy	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Kapitał rezerwowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	Zyski zatrzymane			
Na dzień 1 stycznia 2013	4 968 805	48	-	471 235	-	2 231 138	7 671 226	47 296	7 718 522
Zyski i straty aktuarialne z tytułu programów określonych świadczeń	-	-	-	-	-	81 244	81 244	7	81 251
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	(2 358)	-	-	-	-	(2 358)	-	(2 358)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	-	-	-	-	26 539	-	26 539	-	26 539
Zysk netto za okres	-	-	-	-	-	763 972	763 972	(20 994)	742 978
Suma całkowitych dochodów za okres obrotowy	-	(2 358)	-	-	26 539	845 216	869 397	(20 987)	848 410
Podział zysków/pokrycie straty lat ubiegłych	-	-	-	50 255	-	(50 255)	-	-	-
Obniżenie kapitału podstawowego	(447 192)	-	447 192	-	-	-	-	-	-
Wypłata dywidendy	-	-	-	-	-	(496 881)	(496 881)	(1 755)	(498 636)
Nabycie akcji i udziałów jednostek zależnych	-	-	-	-	-	(286)	(286)	(9 978)	(10 264)
Zbycie udziałów jednostek zależnych	-	-	-	-	-	(8 977)	(8 977)	(760)	(9 737)
Na dzień 31 grudnia 2013	4 521 613	(2 310)	447 192	521 490	26 539	2 519 955	8 034 479	13 816	8 048 295

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH (kontynuacja)

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku

	Kapitał własny przypadający właścicielom jednostki dominującej				Razem	Udziały niekontrolujące	Razem kapitał własny
	Kapitał podstawowy	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Kapitał zapasowy	Zyski zatrzymane			
Na dzień 1 stycznia 2012	4 968 805	283	362 500	2 494 195	7 825 783	59 726	7 885 509
Zyski i straty aktuarialne z tytułu programów określonych świadczeń	-	-	-	30 362	30 362	-	30 362
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	(235)	-	-	(235)	-	(235)
Zysk netto za rok obrotowy	-	-	-	457 034	457 034	(614)	456 420
Suma całkowitych dochodów za okres obrotowy	-	(235)	-	487 396	487 161	(614)	486 547
Podział zysków/ pokrycie straty lat ubiegłych	-	-	108 735	(108 735)	-	-	-
Wypłata dywidendy	-	-	-	(645 945)	(645 945)	(8 184)	(654 129)
Nabycie akcji jednostek zależnych	-	-	-	4 227	4 227	(3 632)	595
Na dzień 31 grudnia 2012	4 968 805	48	471 235	2 231 138	7 671 226	47 296	7 718 522

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2013	Rok zakończony 31 grudnia 2012 (przekształcone)
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk brutto z działalności kontynuowanej		1 022 366	626 333
Strata brutto z działalności zaniechanej oraz zbycia aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży		(5 640)	(3 365)
Korekty o pozycje:		1 305 336	1 026 696
Udział w (zysku)/ stracie jednostki stowarzyszonej	18	582	180
(Zyski)/ straty z tytułu różnic kursowych		3 071	(236)
Amortyzacja	11.5	770 635	723 239
Odsetki i dywidendy, netto		190 642	130 728
Strata na działalności inwestycyjnej		158 713	172 359
Zmiana stanu należności		52 044	25 064
Zmiana stanu zapasów		72 406	19 111
Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek		211 044	(167 980)
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych		11 196	5 081
Zmiana stanu rezerw	30	(265 306)	87 550
Pozostałe		100 309	31 600
Podatek dochodowy zapłacony		(314 836)	(314 997)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		2 007 226	1 334 667
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych		29 780	18 353
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych		(1 626 802)	(1 817 248)
Sprzedaż udziałów w jednostce stowarzyszonej		20 850	8 067
Sprzedaż pozostałych aktywów finansowych		31 052	16 344
Nabycie pozostałych aktywów finansowych		(28 479)	(26 781)
Sprzedaż jednostki zależnej		1 900	-
Nabycie jednostki zależnej, po potrąceniu przejętych środków pieniężnych	2.2.1	(1 216 099)	(2 779)
Dywidendy otrzymane		68	78
Odsetki otrzymane		954	824
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(2 786 776)	(1 803 142)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		2 088 700	1 066 000
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego		(7 746)	(1 385)
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów		63 975	738 892
Splata pożyczek/kredytów		(404 010)	(258 288)
Dywidendy wypłacone	28	(497 467)	(653 924)
Otrzymane dotacje		30 595	-
Odsetki zapłacone		(171 999)	(148 920)
Pozostałe		(1 158)	(68)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		1 100 890	742 307
Zwiększenie netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		321 340	273 832
Środki pieniężne na początek okresu	20	2 029 373	1 755 541
Środki pieniężne na koniec okresu	20	2 350 713	2 029 373

ZASADY (POLITYKA) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Grupa Kapitałowa ENERGA SA („Grupa”) składa się z **ENERGA Spółka Akcyjna** („jednostka dominująca”, „Spółka”) i jej spółek zależnych (patrz nota 2). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok 2012, zakończony 31 grudnia.

Jednostka dominująca jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy Gdańsk–Północ, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000271591.

Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 220353024.

Czas trwania jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony.

Podstawowym przedmiotem działania Grupy jest:

1. dystrybucja i sprzedaż energii elektrycznej i ciepłej,
2. wytwarzanie energii elektrycznej i ciepłej,
3. obrót energią elektryczną.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku podmiotem kontrolującym Spółkę jest Skarb Państwa.

2. Skład Grupy oraz jego zmiany

2.1. Skład Grupy na koniec okresu sprawozdawczego

Na dzień 31 grudnia 2013 roku w skład Grupy wchodzi ENERGA SA oraz następujące spółki:

Jednostki zależne

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Przedmiot działalności	Udział % Grupy w kapitale zakładowym na dzień	
				31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
1	ENERGA – OPERATOR SA	Gdańsk	dystrybucja energii elektrycznej	100,00	99,75
2	ENERGA – OBRÓT SA	Gdańsk	obrót energią elektryczną	100,00	100,00
3	ENERGA Wytwarzanie Sp. z o.o. (poprzednio ENERGA Hydro Sp. z o.o.)	Straszyn	wytwarzanie energii	100,00	100,00
4	AEGIR 1 Sp. z o.o. ¹⁾	Gdańsk	wytwarzanie energii	100,00	100,00
5	AEGIR 2 Sp. z o.o. ¹⁾	Gdańsk	wytwarzanie energii	100,00	100,00
6	AEGIR 3 Sp. z o.o. ¹⁾	Gdańsk	wytwarzanie energii	100,00	100,00
7	AEGIR 4 Sp. z o.o. ¹⁾	Gdańsk	wytwarzanie energii	100,00	100,00
8	AEGIR 5 Sp. z o.o.	Gdańsk	wytwarzanie energii	100,00	100,00
9	Biogazownia Starogard Sp. z o.o.	Wrocław	wytwarzanie energii	-	90,00
10	Breva Sp. z o.o.	Gdańsk	wytwarzanie energii	100,00	100,00
11	Ciepło Kaliskie Sp. z o.o.	Kalisz	dystrybucja energii ciepłej	90,00	-
12	Ekologiczne Materiały Grzewcze Sp. z o.o.	Gdańsk	produkcja biomasy	100,00	100,00
13	Elektrownia CCGT Gdańsk Sp. z o.o.	Gdańsk	wytwarzanie energii	100,00	100,00

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Przedmiot działalności	Udział % Grupy w kapitale zakładowym na dzień	
				31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
14	Elektrownia CCGT Grudziądz Sp. z o.o.	Grudziądz	wytwarzanie energii	100,00	100,00
15	Elektrownia Ostrołęka SA	Ostrołęka	wykonawstwo i projektowanie	100,00	100,00
16	Elektrownia Wodna we Włocławku Sp. z o.o. w likwidacji	Włocławek	wytwarzanie energii	-	96,47
17	ENERGA – OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Elbląg Sp. z o.o.	Elbląg	eksploatacja sieci i inwestycje	100,00	99,75
18	ENERGA – OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Gdańsk Sp. z o.o.	Gdańsk	eksploatacja sieci i inwestycje	100,00	99,75
19	ENERGA – OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Kalisz Sp. z o.o.	Kalisz	eksploatacja sieci i inwestycje	100,00	99,75
20	ENERGA – OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Płock Sp. z o.o.	Płock	eksploatacja sieci i inwestycje	100,00	99,75
21	ENERGA – OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Słupsk Sp. z o.o.	Słupsk	eksploatacja sieci i inwestycje	100,00	99,75
22	ENERGA – OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Toruń Sp. z o.o.	Toruń	eksploatacja sieci i inwestycje	100,00	99,75
23	ENERGA – OPERATOR Produkcja Sp. z o.o.	Kalisz	produkcja urządzeń elektroenergetycznych	100,00	99,75
24	ENERGA – OPERATOR Projektowanie Sp. z o.o.	Płock	wykonawstwo i projektowanie	-	99,75
25	ENERGA – OPERATOR Techniczna Obsługa Odbiorców Sp. z o.o.	Koszalin	techniczna obsługa odbiorców	100,00	99,75
26	ENERGA Bio Sp. z o.o.	Gdańsk	zarządzanie projektami inwestycyjnymi	-	100,00
27	ENERGA Centrum Usług Wspólnych Sp. z o.o.	Gdańsk	usługi księgowo, kadrowo-płacowe i administracyjne	100,00	100,00
28	ENERGA Elektrociepłownia Kalisz S.A.	Kalisz	wytwarzanie energii	100,00	100,00
29	ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA	Ostrołęka	wytwarzanie energii	89,38	89,38
30	ENERGA Finance AB (publ)	Sztokholm	działalność finansowa	100,00	100,00
31	ENERGA Informatyka i Technologie Sp. z o.o.	Gdańsk	teleinformatyka	100,00	100,00
32	ENERGA Innowacje Sp. z o.o.	Gdańsk	organizacja i zarządzanie rozwojem innowacyjnych projektów energetycznych	100,00	99,88
33	ENERGA Invest SA	Gdańsk	zarządzanie projektami inwestycyjnymi	100,00	100,00
34	ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o.	Elbląg	wytwarzanie energii	100,00	97,67
35	ENERGA Obsługa i Sprzedaż Sp. z o.o.	Gdańsk	obsługa klienta	100,00	100,00
36	ENERGA OPEC Sp. z o.o.	Ostrołęka	dystrybucja energii cieplnej	99,99	99,91
37	ENERGA Oświetlenie Sp. z o.o.	Sopot	usługi oświetlenia	100,00	100,00
38	ENERGA Serwis Sp. z o.o.	Ostrołęka	usługi serwisowo-remontowe	94,68	94,64
39	ENERGA SLOVAKIA s.r.o.	Bratysława	obrót energią elektryczną	100,00	100,00
40	ENERGETYK Sp. z o.o. w likwidacji	Płock	wykonawstwo i projektowanie	100,00	99,75
41	Energetyka Kaliska – Usługi Techniczne Sp. z o.o.	Kalisz	wykonawstwo i projektowanie	100,00	99,75
42	ENSPIRION Sp. z o.o. (poprzednio ENERGA Agregator Sp. z o.o.)	Gdańsk	doradztwo energetyczne i zarządzanie popytem na energię elektryczną	100,00	100,00

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Przedmiot działalności	Udział % Grupy w kapitale zakładowym na dzień	
				31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
43	EPW 1 Sp. z o.o. (poprzednio DONG Energy Tuszyny Sp. z o.o.)	Pruszcz Gdański	wytwarzanie energii	100,00	-
44	EPW 2 Sp. z o.o. (poprzednio DONG Energy Gąsiorowo Sp. z o.o.)	Pruszcz Gdański	wytwarzanie energii	100,00	-
45	EPW 3 Sp. z o.o. (poprzednio DONG Energy Pancerny Sp. z o.o.)	Pruszcz Gdański	wytwarzanie energii	100,00	-
46	EPW Energia Olecko Sp. z o.o. (poprzednio Dong Energy Olecko Sp. z o.o.) ²⁾	Warszawa	wytwarzanie energii	19,00	-
47	EPW Energia Sp. z o.o. (poprzednio Iberdrola Renewables Polska Sp. z o.o.) ³⁾	Warszawa	wytwarzanie energii	67,30	-
48	EPW Parsówek Sp. z o.o. (poprzednio DONG Energy 3 Sp. z o.o.)	Pruszcz Gdański	wytwarzanie energii	100,00	-
49	KONGRES Sp. z o.o. w likwidacji	Nowe Rumunki	usługi hotelarskie i szkoleniowe	-	100,00
50	Międzynarodowe Centrum Szkolenia Energetyki Sp. z o.o. w likwidacji	Straszyn	usługi hotelarskie i szkoleniowe	100,00	100,00
51	Multiserwis Sp. z o.o. w likwidacji	Kalisz	transport, zarządzanie nieruchomościami	-	96,04
52	Przedsiębiorstwo Budownictwa Elektroenergetycznego ENBUD Słupsk Sp. z o.o.	Słupsk	wykonawstwo i projektowanie	100,00	99,75
53	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Energetyki „ELEKTROINSTAL” Sp. z o.o.	Raciaż	wykonawstwo i projektowanie	100,00	99,75
54	RGK Sp. z o.o.	Gdańsk	działalność finansowa	100,00	100,00
55	Zakład Budownictwa Energetycznego Sp. z o.o.	Koszalin	wykonawstwo i projektowanie	100,00	99,75
56	Zakład Energetyczny Płock - Centrum Handlowe Sp. z o.o.	Płock	zaopatrzenie	100,00	99,75
57	Zakład Energetyczny Płock - Dystrybucja Zachód Sp. z o.o. w likwidacji	Sierpc	eksploatacja sieci i inwestycje	100,00	99,75
58	Zakład Energetyczny Toruń - ENERGOHANDEL Sp. z o.o.	Toruń	zaopatrzenie	100,00	99,75
59	Zakład Transportu Energetyki Sp. z o.o. w likwidacji	Koszalin	wynajem i obsługa środków transportu	-	99,75
60	Zakład Transportu Energetyki ENTRANS Słupsk Sp. z o.o. w likwidacji	Słupsk	sprzedaż pojazdów mechanicznych	-	99,75
61	ZEC Żychlin Sp. z o.o. (poprzednio Zakład Energetyki Ciepłej w Żychlinie Sp. z o.o.)	Żychlin	dystrybucja energii cieplnej	100,00	100,00
62	ZEP - AUTO Sp. z o.o.	Płock	sprzedaż i naprawa pojazdów mechanicznych	100,00	100,00
63	ZEP - Centrum Wykonawstwa Specjalistycznego Sp. z o.o.	Płock	wykonawstwo i projektowanie	100,00	99,75
64	ZEP - MOT Sp. z o.o.	Płock	sprzedaż i naprawa pojazdów mechanicznych	100,00	100,00

- 1) W dniu 8 stycznia 2014 roku zostało zarejestrowane połączenie spółek AEGIR 1 Sp. z o.o., AEGIR 2 Sp. z o.o., AEGIR 3 Sp. z o.o. oraz AEGIR 4 Sp. z o.o. (spółka przejmująca).
- 2) Konsolidacją pełną objęta jest część jednostki (patrz opis w nocie 2.2.1.2).
- 3) Konsolidacją pełną objęta jest część jednostki (patrz opis w nocie 2.2.1.3).

Jednostki stowarzyszone

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Przedmiot działalności	Udział % Grupy w kapitale zakładowym na dzień	
				31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
1	Bio - Power Sp. z o.o.	Międzyrzec Podlaski	wytwarzanie energii	25,00	25,00
2	Oświetlenie Uliczne i Drogowe Sp. z o.o. ¹⁾	Kalisz	usługi oświetlenia	-	42,20
3	Słupskie Towarzystwo Koszykówki Sportowa S.A. ²⁾	Słupsk	działalność sportowa	-	40,90
4	SOEN Sp. z o.o.	Grudziądz	usługi hotelarskie i administracyjne	48,50	48,50

1) W dniu 6 listopada 2013 roku udziały spółki posiadane przez Grupę ENERGA zostały zbyte.

2) W dniu 17 lipca 2013 roku akcje spółki posiadane przez Grupę ENERGA zostały zbyte.

2.2. Zmiany w składzie Grupy w okresie sprawozdawczym

2.2.1 Nabycia jednostek

2.2.1.1 Nabycie udziałów w spółce Ciepło Kaliskie Sp. z o.o.

W dniu 9 kwietnia 2013 roku podpisana została umowa pomiędzy spółką zależną ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o. a Miastem Kalisz, na nabycie 90% udziałów w spółce Ciepło Kaliskie Sp. z o.o., zarządzającej zintegrowanym systemem ciepłowniczym w Kaliszu i posiadającej na tym rynku pozycję naturalnego monopolisty.

Wartość godziwa nabytych aktywów i zobowiązań na dzień przejęcia

Tytuł	Wartość godziwa na dzień nabycia
AKTYWA	
Rzeczowe aktywa trwałe	38 391
Aktywa niematerialne	1
Należności z tytułu dostaw i usług	209
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2 356
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	55
SUMA AKTYWÓW	41 012
ZOBOWIĄZANIA	
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe długoterminowe	1 710
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	81
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	202
SUMA ZOBOWIĄZAŃ	1 993
Możliwe do zidentyfikowania aktywa netto w wartości godziwej	39 019

Wartość firmy powstała w wyniku przejęcia

Tytuł	Wartość na dzień nabycia
Możliwe do zidentyfikowania aktywa netto w wartości godziwej	(39 019)
Udziały niekontrolujące w wartości proporcjonalnego udziału w możliwych do zidentyfikowania aktywach netto jednostki przejmowanej	4 721
Cena nabycia	45 744
Wartość firmy	11 446

Rozpoznana wartość firmy wynika z efektu synergii i korzyści oczekiwanych z połączenia aktywów oraz obszarów działalności spółki Ciepło Kaliskie Sp. z o.o. z działalnością Grupy.

Wpływ środków pieniężnych z tytułu przejęcia

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2013
Wydatki związane z nabyciem udziałów	(46 211)
Przejęte środki pieniężne	2 356
Nabycie jednostki po potrąceniu przejętych środków pieniężnych	(43 855)

Wpływ przejęcia na wyniki Grupy

W okresie od daty przejęcia udział spółki Ciepło Kaliskie Sp. z o.o. w przychodach i zysku przed opodatkowaniem Grupy wyniósł odpowiednio 1 595 tys. zł oraz (759) tys. zł. Gdyby połączenie miało miejsce na początku roku, przychody z działalności kontynuowanej Grupy wyniosłyby 11 430 mln zł (w tym 2 157 tys. zł przychodów nabytej jednostki), a zysk z działalności kontynuowanej Grupy kształtowałby się na poziomie 748,2 mln zł (w tym 1 176 tys. zł straty nabytej jednostki).

Koszty związane z nabyciem

Związane z nabyciem koszty transakcyjne poniesione przez Grupę w kwocie 467 tys. zł zostały ujęte w sprawozdaniu z zysków lub strat jako koszty finansowe.

2.2.1.2 Nabycie aktywów wiatrowych Dong Energy Wind Power A/S

W dniu 19 lutego 2013 roku Spółka ENERGA Wytwarzanie Sp. z o.o. podpisała przedwstępną umowę nabycia do 100% udziałów w spółkach, tworzących lądowe aktywa wiatrowe Dong Energy Wind Power A/S w Polsce, w konsorcjum z partnerem - PGE Polska Grupa Energetyczna SA („PGE”). Warunkiem zawieszającym realizację transakcji było uzyskanie w drodze decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („UOKiK”), zgody na dokonanie koncentracji. Pozytywna decyzja UOKiK została wydana w dniu 4 czerwca 2013 roku.

W dniu 28 czerwca 2013 roku zawarta została ostateczna umowa sprzedaży, w wyniku której spółka zależna ENERGA Wytwarzanie Sp. z o.o. nabyła:

- 100% udziałów Spółki Dong Energy Karcino Sp. z o.o. (obecnie EPW Karcino Sp. z o.o.),
- 100% udziałów Spółki Dong Energy Tuszyń Sp. z o.o. (obecnie EPW 1 Sp. z o.o.),
- 100% udziałów Spółki Dong Energy Pancierzyn Sp. z o.o. (obecnie EPW 3 Sp. z o.o.),
- 100% udziałów Spółki Dong Energy Gąsiorowo Sp. z o.o. (obecnie EPW 2 Sp. z o.o.),
- 100% udziałów Spółki Dong Energy 3 Sp. z o.o. (obecnie EPW Parsówek Sp. z o.o.),
- 19% udziałów Spółki Dong Energy Olecko Sp. z o.o. (obecnie EPW Energia Olecko Sp. z o.o.).

Dzięki nabyciu udziałów wymienionych podmiotów, Grupa pozyskała jedną działającą farmę wiatrową o mocy 51 MW (Karcino) oraz portfel projektów wiatrowych o zróżnicowanym poziomie zaawansowania i łącznej mocy około 220 MW.

Po dokonaniu transakcji nabycia, w spółce EPW Energia Olecko Sp. z o.o. rozpoczęty został proces zmierzający do podziału aktywów tej spółki pomiędzy Grupę oraz PGE, w efekcie którego Grupa pozyska projekt farmy wiatrowej w Kętrzynie. W dniu 25 września 2013 roku podpisany został plan podziału, w ramach którego spółka EPW 1 Sp. z o.o. przejmie powyższy oddział EPW Energia Olecko Sp. z o.o. Podział EPW Energia Olecko Sp. z o.o. został zarejestrowany w dniu 11 lutego 2014 roku (patrz również opis zdarzeń po dniu kończącym okres sprawozdawczy w nocie 41).

W niniejszym sprawozdaniu finansowym konsolidacją objęta została część jednostki, w której dokonano inwestycji (tzw. silos). Zgodnie z powyższym podejściem, jako część EPW Energia Olecko Sp. z o.o., nad którą Grupa sprawuje kontrolę zidentyfikowany został oddział spółki utworzony dla projektu wiatrowego przejmowanego przez ENERGA Wytwarzanie Sp. z o.o., tj. EPW Energia Olecko Sp. z o.o. Oddział „Kętrzyn” Pruszcz Gdański.

Wartość godziwa nabytych aktywów i zobowiązań na dzień przejęcia

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz wycen przejętych aktywów i zobowiązań, określona została wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych przejętych jednostek.

Tytuł	DONG Energy Karcino Sp. z o.o.	Pozostałe przejęte spółki	Razem
AKTYWA			
Rzeczowe aktywa trwałe	277 467	65 640	343 107
Aktywa niematerialne	2 701	1	2 702
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	3 245	-	3 245
Pozostałe aktywa długoterminowe	401	472	873
Zapasy	3 864	-	3 864
Należności z tytułu dostaw i usług	1 988	-	1 988
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	3 513	7 916	11 429
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	2 695	1 971	4 666
SUMA AKTYWÓW	295 874	76 000	371 874
ZOBOWIĄZANIA			
Rezerwy długoterminowe	3 300	-	3 300
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2 255	-	2 255
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	1 253	721	1 974
Bieżąca część kredytów i pożyczek	196 003	868	196 871
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	34	2	36
SUMA ZOBOWIĄZAŃ	202 845	1 591	204 436
Możliwe do zidentyfikowania aktywa netto	93 029	74 409	167 438

Zysk z okazynego nabycia powstały w wyniku przejęcia

W celu rozliczenia transakcji nabycia aktywów wiatrowych Dong Energy Wind Power A/S dokonano alokacji ceny nabycia do poszczególnych zidentyfikowanych składników aktywów oraz zobowiązań portfela projektów farm wiatrowych, w wysokości wyznaczonej przez ich wartość godziwą określoną na dzień nabycia. Pozostała część ceny nabycia została alokowana do działającej farmy wiatrowej Karcino.

Rozliczenie transakcji nastąpiło w dniu 9 września 2013 roku, z łączną ceną nabycia ustaloną w kwocie 149 531 tys. zł.

Tytuł	DONG Energy Karcino Sp. z o.o.	Pozostałe przejęte spółki	Razem
Możliwe do zidentyfikowania aktywa netto	(93 029)	(74 409)	(167 438)
Cena nabycia			149 531
Zysk z okazynego nabycia			17 907

Rozpoznany zysk z okazynego nabycia spowodowany był identyfikacją większej wartości po stronie projektów wiatrowych. Niektóre przejęte projekty wiatrowe charakteryzują się większą mocą i wyższą wietrznością terenu, niż zakładano na moment wyceny transakcji.

Zysk z okazynego nabycia ujęto w sprawozdaniu z zysków lub strat jako pozostałe przychody operacyjne.

Wpływ środków pieniężnych z tytułu przejęcia

Tytuł	DONG Energy Karcino Sp. z o.o.	Pozostałe przejęte spółki	Razem
Wydatki związane z nabyciem udziałów		(158 765)	(158 765)
Przejęte środki pieniężne	3 513	7 916	11 429
Nabycie jednostki po potrąceniu przejętych środków pieniężnych			(147 336)

Wpływ przejęcia na wyniki Grupy

W okresie od daty przejęcia udział nabytych jednostek w przychodach i zysku przed opodatkowaniem Grupy wyniósł odpowiednio 18 672 tys. zł oraz (85) tys. zł. Gdyby połączenie miało miejsce na początku roku, przychody z działalności kontynuowanej wyniosłyby 11 442 mln zł (w tym 43 871 tys. zł przychodów nabytych jednostek), a zysk z działalności kontynuowanej Grupy kształtowałby się na poziomie 740,0 mln zł (w tym 12 084 tys. zł straty nabytych jednostek).

Koszty związane z nabyciem

Związane z nabyciem koszty transakcyjne poniesione przez Grupę w kwocie około 9,23 mln zł zostały ujęte w sprawozdaniu z zysków lub strat jako koszty finansowe.

Pozycje niebędące częścią zapłaty przekazanej w zamian za jednostkę przejmowaną

W ramach ustaleń umownych dotyczących transakcji nabycia udziałów, ENERGA Wytwarzanie Sp. z o.o. zobowiązała się do zapłaty zobowiązań przejmowanych jednostek wobec Dong Energy Wind Power A/S (sprzedający). Ostateczne płatności z tego tytułu na łączną kwotę 196,9 mln zł dokonane zostały w dniach 28 czerwca oraz 9 września 2013 roku.

2.2.1.3 Nabycie udziałów w spółce Iberdrola Renewables Polska Sp. z o.o. (obecnie EPW Energia Sp. z o.o.)

W dniu 26 lutego 2013 roku spółka zależna ENERGA Wytwarzanie Sp. z o.o. podpisała przedwstępną umowę nabycia 75% udziałów w spółce Iberdrola Renewables Polska Sp. z o.o. („Iberdrola”), w konsorcjum z partnerem PGE, jednocześnie informując o intencji nabycia pakietu pozostałych 25% udziałów będących w posiadaniu akcjonariusza mniejszościowego EBOR. W dniu 21 czerwca 2013 roku ENERGA Wytwarzanie Sp. z o.o. wraz z PGE podpisały przedwstępną umowę dotyczącą nabycia od EBOR 25% udziałów w Iberdrola.

Warunkiem zawieszającym realizację transakcji było uzyskanie w drodze decyzji UOKiK, zgody na dokonanie koncentracji. Pozytywna decyzja UOKiK została wydana w dniu 4 czerwca 2013 roku.

W dniu 31 lipca 2013 roku spółka zależna ENERGA Wytwarzanie Sp. z o.o. oraz PGE podpisały ostateczne umowy nabycia udziałów w spółce Iberdrola. W ramach tej transakcji ENERGA Wytwarzanie Sp. z o.o. i PGE S.A. stały się właścicielami odpowiednio 67,3% i 32,7% udziałów nabywanej spółki. W dniu 9 września 2013 roku zmieniona została firma Iberdrola na EPW Energia Sp. z o.o. („EPW Energia”).

Po dokonaniu transakcji nabycia, rozpoczęty został proces zmierzający do podziału aktywów EPW Energia pomiędzy Grupę oraz PGE, w efekcie którego Grupa stanie się właścicielem dwóch działających farm wiatrowych mocy 114 MW oraz portfela projektów wiatrowych o zróżnicowanym poziomie zaawansowania i łącznej mocy 1 186 MW. Podział aktywów dokonany będzie w drodze podziału EPW Energia poprzez wydzielenie części jej majątku przypadającego PGE. Zakończenie procesu podziału powinno nastąpić do końca I kwartału 2014 roku (patrz również opis zdarzeń po dniu kończącym okres sprawozdawczy w nocie 41).

W niniejszym sprawozdaniu finansowym konsolidacją objęte zostały części jednostki, w której dokonano inwestycji (tzw. silos). Zgodnie z powyższym podejściem, jako części EPW Energia, nad którymi Grupa sprawuje kontrolę zidentyfikowane zostały oddziały spółki utworzone dla projektów wiatrowych przejmowanych przez ENERGA Wytwarzanie Sp. z o.o., tj. EPW Energia Sp. z o.o. Oddział Karścino, EPW Energia Sp. z o.o. Oddział Bystra oraz EPW Energia Sp. z o.o. Oddział „Pipeline” Pruszcz Gdański.

Wartość godziwa nabytych aktywów i zobowiązań na dzień przejęcia

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz wycen przejętych aktywów i zobowiązań, określona została wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych przejętych jednostek.

Tytuł	Wartość godziwa na dzień nabycia
AKTYWA	
Rzeczowe aktywa trwałe	661 057
Aktywa niematerialne	6 430
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	36 750
Pozostałe aktywa długoterminowe	2 372
Zapasy	13 391
Należności z tytułu dostaw i usług	581
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20 374
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	5 655
SUMA AKTYWÓW	746 610
ZOBOWIĄZANIA	
Rezerwy długoterminowe	11 400
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3 702
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	4 111
Rozliczenia międzyokresowe bierne kosztów	25 310
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	1 369
SUMA ZOBOWIĄZAŃ	45 892
Możliwe do zidentyfikowania aktywa netto w wartości godziwej	700 718

Wartość firmy powstała w wyniku przejęcia

W celu rozliczenia transakcji nabycia aktywów wiatrowych EPW Energia dokonano alokacji ceny nabycia do poszczególnych zidentyfikowanych składników aktywów oraz zobowiązań portfela projektów farm wiatrowych, w wysokości wyznaczonej przez ich wartość godziwą określoną na dzień nabycia. Pozostała część ceny nabycia została alokowana do działających farm wiatrowych Karścino i Bystra.

Rozliczenie transakcji nastąpiło w dniu 17 października 2013 roku, z łączną ceną nabycia ustaloną w kwocie 805 980 tys. zł.

Kalkulacja wartości firmy powstałej w wyniku przejęcia zaprezentowana została w tabeli poniżej.

Tytuł	Wartość na dzień nabycia
Możliwe do zidentyfikowania aktywa netto w wartości godziwej	(700 718)
Cena nabycia	805 980
Wartość firmy	105 262

Powstała wartość firmy wynika z faktu, iż Grupa oczekuje, że przejęte części jednostki (oddziały) będą generować przepływy pieniężne wyższe, niż te które byłyby osiągalne ze sprzedaży ich aktywów netto.

Wpływ środków pieniężnych z tytułu przejęcia

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2013
Wydatki związane z nabyciem udziałów	(822 673)
Przejęte środki pieniężne	20 374
Nabycie jednostki po potrąceniu przejętych środków pieniężnych	(802 299)

Wpływ przejęcia na wyniki Grupy

W okresie od daty przejęcia udział nabytych jednostek w przychodach i zysku przed opodatkowaniem Grupy wyniósł odpowiednio 39 109 tys. zł oraz 14 355 tys. zł. Gdyby połączenie miało miejsce na początku roku, przychody z działalności kontynuowanej Grupy wyniosłyby 11 470 mln zł (w tym 79 419 tys. zł przychodów nabytej jednostki), a zysk z działalności kontynuowanej Grupy kształtowałby się na poziomie 755,6 mln zł (w tym 18 557 tys. zł zysku nabytej jednostki).

Koszty związane z nabyciem

Związane z nabyciem koszty transakcyjne poniesione przez Grupę w kwocie około 16,69 mln zł zostały ujęte w sprawozdaniu z zysków lub strat jako koszty finansowe.

2.2.2 Połączenia jednostek

W związku z prowadzoną przez Grupę konsolidacją działalności w segmencie wytwarzania, w bieżącym okresie sprawozdawczym dokonane zostało połączenie spółki zależnej ENERGA Wytwarzanie Sp. z o.o. (przejmująca) z:

- ENERGA Bio Sp. z o.o. (przejmowana) - w dniu 3 kwietnia 2013 roku;
- EPW Karcino Sp. z o.o. (przejmowana) - w dniu 31 października 2013 roku.

Ze względu na fakt, że powyższe połączenia dotyczyły podmiotów zależnych od ENERGA SA, nie miały wpływu na ujmowane w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym aktywa, zobowiązania, przychody i koszty oraz przepływy pieniężne Grupy. W wyniku tych połączeń nie nastąpiła zmiana kontroli nad żadną spółką Grupy, w związku z czym transakcje spełniały w ocenie Grupy definicję transakcji pod wspólną kontrolą (patrz nota 9.3).

2.2.3 Pozostałe zmiany w składzie Grupy

Zawiązanie jednostek

W dniu 4 lipca 2013 roku zostały zawiązane przez ENERGA – OPERATOR SA dwie spółki: DGP PROVIDER Sp. z o.o. oraz EKOTRADE SERWIS FM Sp. z o.o. (patrz opis w nocie 40.3).

Likwidacja jednostek zależnych

Następujące spółki zostały wykreślone z KRS, co zakończyło proces ich likwidacji:

- w dniu 27 lutego 2013 roku spółka Elektrownia Wodna we Włocławku Sp. z o.o. w likwidacji;
- w dniu 17 czerwca 2013 roku spółka Zakład Transportu Energetyki Sp. z o.o. w likwidacji;
- w dniu 29 lipca 2013 roku spółka Zakład Transportu Energetyki ENTRANS Słupsk Sp. z o.o. w likwidacji;
- w dniu 22 października 2013 roku spółka Multiserwis Sp. z o.o. w likwidacji;
- w dniu 28 listopada 2013 roku spółka KONGRES Sp. z o.o. w likwidacji.

Zbycie udziałów i akcji jednostek zależnych

W dniu 4 stycznia 2013 roku spółka zależna ENERGA Bio Sp. z o.o. zbyła wszystkie posiadane udziały w spółce Biogazownia Starogard Sp. z o.o., co stanowiło 90% udziału w kapitale tej spółki.

W dniu 1 października 2013 roku spółka ENERGA – OPERATOR SA sprzedała inwestorom branżowym wszystkie posiadane udziały w spółkach DGP PROVIDER Sp. z o.o. oraz EKOTRADE SERWIS FM Sp. z o.o.

W dniu 29 listopada 2013 roku spółka ENERGA – OPERATOR SA zbyła wszystkie posiadane udziały w spółce ENERGA – OPERATOR Projektowanie Sp. z o.o.

3. Skład Zarządu jednostki dominującej

W skład Zarządu jednostki dominującej na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego wchodzili:

- Mirosław Bieliński – Prezes Zarządu,
- Roman Szyszko – Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych,
- Wojciech Topolnicki – Wiceprezes Zarządu ds. Strategii Rozwoju.

W ciągu okresu sprawozdawczego, ani w okresie po dniu kończącym okres sprawozdawczy do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie wystąpiły zmiany w Zarządzie jednostki dominującej.

4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Spółki w dniu 6 marca 2014 roku.

5. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz instrumentów pochodnych zabezpieczających.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w tysiącach złotych („PLN”).

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę w dającej się przewidzieć przyszłości.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności Grupy.

5.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”), które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską („MSSF UE”).

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Zarząd jednostki dominującej wykorzystał swoją najlepszą wiedzę co do zastosowania standardów i interpretacji, jak również metod i zasad wyceny poszczególnych pozycji skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej ENERGA SA zgodnie z MSSF UE na dzień 31 grudnia 2013 roku. Przedstawione zestawienia i objaśnienia zostały ustalone przy dołożeniu należytej staranności.

5.2. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Walutą funkcjonalną jednostki dominującej i innych polskich spółek uwzględnionych w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym oraz walutą prezentacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski. W przypadku spółek ENERGA SLOVAKIA s.r.o. oraz ENERGA Finance AB (publ) walutą funkcjonalną sprawozdania jednostkowego jest euro. Dla celów niniejszego sprawozdania dane sprawozdawcze wyżej wymienionych spółek zostały przeliczone na złote polskie w sposób następujący: dane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, z wyjątkiem kapitałów, odpowiednio według kursu

średniego na dzień kończący okres sprawozdawczy, kapitały – według kursu historycznego z dnia transakcji, dane ze sprawozdania z zysków lub strat według średniego ważonego kursu za dany okres obrotowy.

6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

W procesie stosowania polityki rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa, który wpływa na wielkości wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w tym, w dodatkowych notach objaśniających. Założenia tych szacunków opierają się na najlepszej wiedzy Zarządu odnośnie bieżących i przyszłych działań i zdarzeń w poszczególnych obszarach. Szczegółowe informacje na temat przyjętych założeń zostały przedstawione w odpowiednich notach niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień kończący okres sprawozdawczy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości księgowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym.

Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych

Grupa dokonuje oceny, czy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne („CGU”) oraz pojedynczych składników aktywów. Analizie podlegają zarówno czynniki zewnętrzne, w tym zmiany o charakterze technologicznym, rynkowym, gospodarczym lub prawnym w otoczeniu, w którym prowadzimy działalność lub też na rynkach, do obsługi których aktywa Grupy są wykorzystywane, jak i czynniki wewnętrzne związane z fizycznym stanem rzeczowych składników aktywów oraz zmianami w sposobie ich wykorzystywania. W przypadku stwierdzenia, że takie przesłanki występują przeprowadzane są testy na utratę wartości aktywów, zgodnie z zasadami opisanymi w nocie 9.9. Informacje dotyczące przeprowadzonych testów na utratę wartości przedstawiono w notach 13 oraz 17.

Identyfikacja połączenia przedsięwzięć

Grupa dokonuje analizy, czy transakcja lub inne zdarzenie stanowi połączenie przedsięwzięć. W przypadku, gdy nabyte aktywa i przejęte zobowiązania nie stanowią przedsięwzięcia transakcja rozliczana jest jak nabycie aktywów.

Grupa rozważa ponadto, czy traktuje część jednostki, w której dokonano inwestycji, jako odrębny podmiot (silos). Jeżeli Grupa sprawuje kontrolę nad uznanym odrębnym podmiotem, dokonuje konsolidacji tej części jednostki, w której dokonano inwestycji.

Informacje dotyczące akwizycji dokonanych w bieżącym okresie sprawozdawczym przedstawiono w notach 2.2.1.2 i 2.2.1.3.

Wycena rezerw

Rezerwy na świadczenia pracownicze (rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe, nagrody jubileuszowe, pracowniczą taryfę energetyczną, dodatkowe odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych dla byłych pracowników spółek Grupy) szacowane są na podstawie metod aktuarialnych. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie 25.

Pozostałe rezerwy wyceniane są zgodnie z najbardziej właściwym szacunkiem nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku. Jeżeli skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, kwota rezerwy odpowiada bieżącej wartości nakładów, które jak się oczekuje będą niezbędne do wypełnienia tego obowiązku.

Ścieżki cenowe energii

Istotnym elementem dokonywanych przez Grupę szacunków wartości użytkowej ośrodków wypracowujących środki pieniężne w segmencie wytwarzania, a także szacunków rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia z tytułu pracowniczej taryfy energetycznej są ścieżki cenowe energii opracowywane przez

branżowych ekspertów. Grupa korzysta z eksperckich raportów ścieżek cenowych, obejmujących projekcje cenowe dla polskiego rynku.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Aktywa z tytułu podatku odroczonego są wyceniane przy zastosowaniu stawek podatkowych, które będą stosowane na moment zrealizowania składnika aktywów, przyjmując za podstawę przepisy podatkowe, które obowiązywały na dzień kończący okres sprawozdawczy. Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione. Szczegóły dotyczące aktywa z tytułu podatku odroczonego ujawniono w nocie 12.3.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek wycenia się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Grupa kieruje się profesjonalnym osądem. Sposób ustalenia wartości godziwej poszczególnych instrumentów finansowych został przedstawiony w nocie 34.3.

Doszacowanie przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usługi dystrybucyjnej

Odczyty liczników dotyczące wielkości sprzedanej energii elektrycznej w handlu detalicznym dokonywane są w większości w okresach odmiennych od okresów sprawozdawczych. W związku z powyższym jednostki wchodzące w skład Grupy dokonują odpowiednich szacunków sprzedaży energii elektrycznej i usługi dystrybucyjnej na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy, za okres nie objęty odczytem.

Odpisy aktualizujące wartość należności

Na dzień kończący okres sprawozdawczy jednostka ocenia czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika należności lub grupy należności. Jeżeli wartość odzyskiwalna składnika aktywów jest niższa od jego wartości księgowej jednostka dokonuje odpisu aktualizującego do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych. Odpisy aktualizujące tworzone są w oparciu o analizę wiekową należności, a także indywidualną analizę sytuacji dłużników. Kwoty odpisów aktualizujących wartość należności ujawniono w nocie 34.4.1.

7. Zmiana szacunków

W okresach objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym nie miały miejsca zmiany metodologii dokonywania istotnych szacunków. Zmiany szacunków wynikały ze zdarzeń jakie miały miejsce w okresach sprawozdawczych.

8. Nowe standardy i interpretacje

8.1. Standardy i interpretacje zastosowane po raz pierwszy w roku 2013

Polityka rachunkowości Grupy stosowana jest w sposób ciągły za wyjątkiem zmian wynikających ze zmian w MSSF UE.

Następujące zmiany do istniejących standardów opublikowanych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz zatwierdzone przez UE wchodzi w życie w roku 2013:

- MSSF 13 „Ustalenie wartości godziwej”, zatwierdzony w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),

- Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” – Silna hiperinflacja i usunięcie sztywnych terminów dla stosujących MSSF po raz pierwszy, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” – Pożyczki rządowe, zatwierdzone w UE w dniu 4 marca 2013 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji” – Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, zatwierdzone w UE w dniu 13 grudnia 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” - Prezentacja składników pozostałych całkowitych dochodów, zatwierdzone w UE w dniu 5 czerwca 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2012 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy” – Podatek odroczony: realizacja wartości aktywów, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” – Poprawki do rachunkowości świadczeń po okresie zatrudnienia, zatwierdzone w UE w dniu 5 czerwca 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2009-2011)” – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSR 1, MSR 16, MSR 32 oraz MSR 34) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa, zatwierdzone w UE w dniu 27 marca 2013 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- Interpretacja KIMSF 20 „Koszty usuwania nadkładu na etapie produkcji w kopalniach odkrywkowych”, zatwierdzona w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie).

Wymienione powyżej zmiany do standardu nie miały istotnego wpływu na dotychczas stosowaną politykę rachunkowości Grupy.

Ponadto Grupa postanowiła skorzystać z możliwości wcześniejszego zastosowania standardu:

- MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

Wcześniejsze zastosowanie powyższego standardu obliguje Grupę do zastosowania również poniższych standardów/zmian do standardów:

- MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne”, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- MSSF 12 „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach”, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),

- MSR 27 (znowelizowany w roku 2011) „Jednostkowe sprawozdania finansowe”, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- MSR 28 (znowelizowany w roku 2011) „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne” oraz MSSF 12 „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach” – objaśnienia na temat przepisów przejściowych, zatwierdzone w UE w dniu 4 kwietnia 2013 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 12 „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach” oraz MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe” – jednostki inwestycyjne, zatwierdzone w UE w dniu 20 listopada 2013 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

Grupa ocenia, że wcześniejsze zastosowanie powyższych standardów nie miało istotnego wpływu na sytuację finansową oraz wyniki działalności Grupy za okres porównywalny, prezentowane w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

8.2. Standardy i interpretacje, jakie zostały już opublikowane i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie

Zatwierdzając niniejsze sprawozdanie finansowe Grupa nie zastosowała następujących standardów, zmian standardów i interpretacji, które zostały opublikowane i zatwierdzone do stosowania w UE, ale które nie weszły jeszcze w życie:

- Zmiany do MSR 32 „Instrumenty finansowe: prezentacja” – Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, zatwierdzone w UE w dniu 13 grudnia 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 36 „Utrata wartości aktywów” – Ujawnianie wartości odzyskiwalnej aktywów niefinansowych, zatwierdzone w UE w dniu 19 grudnia 2013 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” – Nowacja instrumentów pochodnych oraz kontynuacja rachunkowości zabezpieczeń, zatwierdzone w UE w dniu 19 grudnia 2013 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

Grupa ocenia, że powyższe zmiany do standardów nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Grupę na dzień kończący bieżący okres sprawozdawczy.

8.3. Standardy i Interpretacje przyjęte przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone przez UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji przyjętych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych standardów, zmian do standardów i interpretacji, które według stanu na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania nie zostały jeszcze przyjęte do stosowania:

- MSSF 9 „Instrumenty finansowe” (nie została określona jeszcze data obowiązującego wejścia w życie),

- Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” – Programy określonych świadczeń: składki pracownicze (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2010-2012)” – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 2, MSSF 3, MSSF 8, MSSF 13, MSR 16, MSR 24 oraz MSR 38) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 lub po tej dacie),
- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2011-2013)” – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 3, MSSF 13 oraz MSR 40) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 lub po tej dacie),
- Interpretacja KIMSF 21 „Opłaty publiczne” (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- MSSF 14 „Aktywa i Zobowiązania Regulacyjne” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 lub po tej dacie).

Grupa nie przewiduje aby wprowadzenie wymienionych wyżej standardów, zmian do standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości.

9. Istotne zasady rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Spółkę zostały przedstawione poniżej.

9.1. Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe ENERGA SA oraz dane finansowe jej jednostek zależnych sporządzone w przypadku każdej ze spółek za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku.

Z transakcji w ramach Grupy, są w całości eliminowane niezrealizowane zyski wynikające z tych transakcji. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce wtedy, gdy z tytułu swojego zaangażowania podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe, lub gdy ma prawa do zmiennych wyników finansowych oraz możliwość wywierania wpływu na wysokość tych wyników finansowych poprzez sprawowanie władzy nad jednostką zależną.

Grupa rozważa ponadto, czy traktuje część jednostki, w której dokonano inwestycji, jako odrębny podmiot (silos). Jeżeli Grupa sprawuje kontrolę nad uznanym odrębnym podmiotem, dokonuje konsolidacji tej części jednostki, w której dokonano inwestycji.

Nabycie lub sprzedaż udziałów mniejszości, gdy nie ma miejsca nabycie lub utrata kontroli, traktuje się jako transakcję między udziałowcami i rozlicza się kapitałowo.

9.2. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są ujmowane metodą praw własności. Są to jednostki, na które jednostka dominująca bezpośrednio lub poprzez spółki zależne wywiera znaczący wpływ i które nie są ani jej jednostkami zależnymi, ani wspólnymi przedsięwzięciami.

Przy wycenie metodą praw własności, inwestycja jest początkowo wyceniana według ceny nabycia, a następnie wartość księgowa jest powiększana lub pomniejszana o udział w wynikach ustalanych zgodnie ze spójnymi

zasadami rachunkowości spółki stowarzyszonej, osiągniętych po dacie nabycia. Udział inwestora w wynikach jednostki stowarzyszonej jest odnoszony do sprawozdania z zysków lub strat. Wypłaty z zysku jednostki stowarzyszonej pomniejszają wartość księgową inwestycji. W przypadku zmian wysokości kapitałów jednostki stowarzyszonej, innych niż wynikające z osiągnięcia przez tę jednostkę wyniku (np. zmiana kapitałów wynikająca z przeszacowania rzeczowych aktywów trwałych), udział inwestora w tych zmianach całkowitych dochodów odnoszony jest również w inne całkowite dochody. Obliczając udział inwestora w zyskach jednostki stowarzyszonej nie uwzględnia się potencjalnych, a tylko istniejące prawa głosu.

Powyższa zasada nie dotyczy sytuacji, gdy inwestycja została zaliczona do aktywów przeznaczonych do sprzedaży zgodnie z *MSSF 5 Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana*.

9.3. Połączenia jednostek pod wspólną kontrolą

Problematykę przejęć i połączeń jednostek gospodarczych zasadniczo reguluje standard *MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych”*. Jednakże standard ten wyłącza ze swojego zakresu transakcje pomiędzy jednostkami pozostającymi pod wspólną kontrolą. Sytuacja, w której dana transakcja lub zjawisko gospodarcze wymagające ujęcia w sprawozdaniu przygotowanym zgodnie z *MSSF* nie są uregulowane zapisami poszczególnych standardów, została uregulowana zapisami *MSR 8* punkt 10-12. Zapisy te nakładają na jednostkę sporządzającą sprawozdanie zgodnie z *MSSF* obowiązek stworzenia własnego zestawu zasad rachunkowości wskazując na cechy takich zasad rachunkowości: wierna reprezentacja pozycji finansowej, wyników działalności oraz przepływów pieniężnych, odzwierciedlenie treści ekonomicznej transakcji, neutralność, ostrożność oraz kompletność we wszystkich aspektach. Mając na uwadze powyższe, w celu rozliczenia połączeń jednostek pod wspólną kontrolą Grupa stosuje metodę łączenia udziałów.

Łączenie metodą łączenia udziałów polega na sumowaniu poszczególnych pozycji odpowiednich aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów połączonych spółek, po uprzednim doprowadzeniu ich wartości do jednolitych metod wyceny i dokonaniu odpowiednich wyłączeń. Wyłączeniu podlega wartość kapitału zakładowego spółki, której majątek został przeniesiony na inną spółkę, lub spółek, które w wyniku połączenia zostały wykreślone z rejestru. Po dokonaniu tego wyłączenia odpowiednie pozycje kapitału własnego spółki, na którą przechodzi majątek połączonych spółek lub nowo powstałej spółki koryguje się o różnicę pomiędzy sumą aktywów i pasywów. Wyłączeniu podlegają również wszystkie salda i transakcje pomiędzy łączącymi się jednostkami, w tym zyski lub straty operacji gospodarczych dokonanych przed połączeniem, zawarte w wartościach podlegających łączeniu aktywów i pasywów.

9.4. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na moment początkowego ujęcia na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji. Na dzień kończący okres sprawozdawczy:

- pozycje pieniężne są przeliczane przy zastosowaniu kursu zamknięcia (za kurs zamknięcia przyjmuje się kurs średni ustalony dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień),
- pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia pierwotnej transakcji (kurs banku z którego korzysta jednostka), oraz
- pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia ustalenia wartości godziwej.

Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów.

Różnice kursowe powstałe na pozycjach niepieniężnych, takich jak instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, ujmuje się jako element zmian wartości godziwej.

Aktywa i zobowiązania jednostek zagranicznych objętych konsolidacją pełną są przeliczane na walutę prezentacji Grupy po kursie obowiązującym na dzień kończący okres sprawozdawczy, a ich sprawozdania z zysków lub strat są przeliczane po średnim ważonym kursie wymiany za dany okres sprawozdawczy. Różnice kursowe powstałe

w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane bezpośrednio w innych całkowitych dochodach. W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, zakumulowane odroczone różnice kursowe ujęte w innych całkowitych dochodach, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w sprawozdaniu z zysków lub strat.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny na dzień kończący okres sprawozdawczy:

Kurs obowiązujący na ostatni dzień okresu		
Waluta	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
EURO	4,1472	4,0882

Średnie ważone kursy wymiany za poszczególne lata obrotowe kształtowały się następująco:

Kurs średni w okresie		
Waluta	1 stycznia - 31 grudnia 2013	1 stycznia - 31 grudnia 2012
EURO	4,2110	4,1736

9.5. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe to aktywa:

- utrzymywane przez jednostkę w celu wykorzystania ich w procesie produkcyjnym lub przy dostawach towarów i świadczeniu usług, lub w celach administracyjnych oraz
- którym towarzyszy oczekiwanie, że będą wykorzystywane przez czas dłuższy niż jeden rok,
- w stosunku, do których istnieje prawdopodobieństwo, że jednostka uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne związane ze składnikiem majątkowym,
- których cenę nabycia lub koszt wytworzenia składnika aktywów przez jednostkę można wycenić w wiarygodny sposób.

Rzeczowe aktywa trwałe oraz rzeczowe aktywa trwałe w budowie wyceniane są według ceny nabycia lub w koszcie wytworzenia.

Rzeczowe aktywa trwałe wyceniane są według wartości netto, tzn. wartości początkowej (lub po koszcie zakładanym dla rzeczowych aktywów trwałych używanych przed dniem przejścia na MSSF UE) pomniejszonej o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa rzeczowych aktywów trwałych obejmuje ich cenę zakupu powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również przewidywany koszt demontażu rzeczowych aktywów trwałych, usunięcia i przywrócenia do stanu pierwotnego miejsca, w którym dany składnik aktywów się znajduje, których obowiązek poniesienia powstaje w chwili instalacji składnika aktywów lub jego używania dla celów innych niż produkcja zapasów. Kapitalizowanie kosztów nabycia bądź wytworzenia kończy się w momencie dostosowania składnika aktywów do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania.

Na dzień nabycia składnika rzeczowych aktywów trwałych są identyfikowane i wyodrębniane wszystkie istotne elementy wchodzące w skład danego składnika aktywów, mające różny okres ekonomicznej użyteczności (komponenty). Komponentem składników rzeczowych aktywów trwałych są również koszty remontów kapitalnych, przeglądów okresowych, jeśli ich wartość jest istotna, oraz koszty wymiany głównych części składowych.

Podstawę naliczania odpisów amortyzacyjnych stanowi cena nabycia/koszt wytworzenia rzeczowego aktywa trwałego pomniejszona o jego wartość rezydualną. Rozpoczęcie amortyzacji następuje w miesiącu następującym po miesiącu, w którym składnik jest dostępny do użytkowania. Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych następuje na podstawie planu amortyzacji określającego przewidywany okres użytkowania rzeczowego aktywa

trwałego. Zastosowana metoda amortyzacji odzwierciedla tryb konsumowania przez jednostkę gospodarczą korzyści ekonomicznych ze składnika aktywów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący dla poszczególnych grup rzeczowych aktywów trwałych:

• Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	2 – 100 lat
• Maszyny i urządzenia techniczne	2 – 50 lat
• Środki transportu	2,5 – 14 lat
• Urządzenia biurowe	3 – 15 lat
• Inne rzeczowe aktywa trwałe	2 – 15 lat

Metoda amortyzacji, stawka amortyzacyjna oraz wartość rezydualna rzeczowych aktywów trwałych podlegają weryfikacji co najmniej na koniec każdego roku finansowego. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmują się jako zmianę szacunków, a ewentualna korekta odpisów amortyzacyjnych dokonywana jest prospektywnie.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z sytuacji finansowej po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością księgową danej pozycji) są ujmowane w sprawozdaniu z zysków lub strat w okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

9.6. Nieruchomości inwestycyjne

Grupa prezentuje nieruchomości jako inwestycyjne w przypadku, gdy traktuje je jako źródło przychodów z czynszów lub utrzymuje je w posiadaniu ze względu na przyrost ich wartości, względnie uzyskuje obie te korzyści.

Nieruchomości inwestycyjne w momencie początkowego ujęcia wyceniane są w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia uwzględniających koszty przeprowadzonej transakcji. Jeżeli nieruchomość inwestycyjna została zakupiona, to na cenę nabycia składa się cena zakupu powiększona o wszelkie koszty bezpośrednio związane z transakcją zakupu, takie jak opłaty za obsługę prawną oraz podatek od zakupu nieruchomości.

Po początkowym ujęciu Grupa stosuje wycenę według modelu ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, czyli przyjmuje takie zasady, jak dla rzeczowych aktywów trwałych.

Nieruchomości inwestycyjne są usuwane ze sprawozdania z sytuacji finansowej w przypadku ich zbycia lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości inwestycyjnej z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości inwestycyjnej są ujmowane w sprawozdaniu z zysków lub strat w tym okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

9.7. Aktywa niematerialne

Do aktywów niematerialnych Grupa zalicza możliwe do zidentyfikowania niepieniężne składniki aktywów, nie posiadające postaci fizycznej.

Na dzień początkowego ujęcia składnik aktywów niematerialnych wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia składnika aktywów niematerialnych obejmuje:

- cenę zakupu uwzględniającą cła importowe, podatki zawarte w cenie nie podlegające odliczeniu, pomniejszone o wszelkie udzielone upusty i rabaty oraz
- nakłady bezpośrednio związane z przygotowaniem składnika aktywów do użytkowania zgodnie z jego planowanym przeznaczeniem, w szczególności koszty z tytułu świadczeń pracowniczych, opłaty za usługi eksperckie oraz koszty testów sprawdzających prawidłowe działanie składnika.

Po ujęciu początkowym, aktywa niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Nakłady poniesione na aktywa niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Grupa ocenia, czy okres użytkowania składnika aktywów niematerialnych jest określony czy nieokreślony oraz, jeśli jest określony, oszacowuje długość tego okresu. Okres użytkowania składnika aktywów niematerialnych jest oceniany jako nieokreślony, jeśli opierając się na analizie odpowiednich czynników, nie istnieje przewidywalna długość okresu, w którym aktywo to będzie generowało przepływy pieniężne dla jednostki.

Wartość podlegająca amortyzacji składnika aktywów niematerialnych z określonym okresem użyteczności jest pomniejszona o wartość rezydualną tego składnika. Grupa przyjęła zasadę, że wartość rezydualna aktywów niematerialnych jest równa zero z wyjątkiem sytuacji, gdy:

- jednostka posiada ważną umowę ze stroną niepowiązaną na zbycie tych praw po ustalonym okresie użytkowania – wówczas wartość rezydualna jest równa wartości określonej w umowie zbycia tych praw;
- istnieje aktywny rynek na tego typu prawa i wartość może być racjonalnie ustalona i jest wysoce prawdopodobne, że rynek ten będzie istniał po okresie użytkowania tego aktywa.

Aktywa niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania są amortyzowane metodą liniową przez okres ich ekonomicznej użyteczności oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Rozpoczęcie amortyzacji następuje w miesiącu następującym po miesiącu, w którym składnik jest dostępny do użytkowania. Okres i metoda amortyzacji aktywów niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego okresu sprawozdawczego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych.

Dla aktywów niematerialnych o określonym okresie użytkowania Grupa stosuje stawki:

• Prawo wieczystego użytkowania gruntów	40 – 99 lat
• Pozostałe	1 – 5 lat

Zyski lub straty wynikające z usunięcia aktywów niematerialnych ze sprawozdania z sytuacji finansowej są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością księgową danego składnika aktywów i są ujmowane w sprawozdaniu z zysków lub strat w momencie ich usunięcia.

9.8. Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki gospodarczej jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej nadwyżkę ceny zapłaconej za akcje lub udziały przejmowanej jednostki, powiększonej o wartość udziałów niekontrolujących, nad wartością godziwą netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych. W przypadku nabywania kontroli etapami cena nabycia powiększana jest również o wartość godziwą dotychczasowego udziału w nabywanej jednostce. Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków (lub zespołów ośrodków) wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii połączenia. Odpis z tytułu utraty wartości ustalany jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość księgową, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie

sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości księgowej. W takich okolicznościach sprzedana wartość firmy jest ustalana na podstawie względnej wartości sprzedanej działalności i wartości zachowanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

9.9. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne („CGU”), do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość księgowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej.

Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Przy szacowaniu wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia Grupa uwzględnia zdolność uczestnika rynku do osiągnięcia korzyści ekonomicznych poprzez jak największe i najlepsze wykorzystanie składnika aktywów lub jego sprzedaż innemu uczestnikowi rynku, który zapewniłby jak największe i jak najlepsze wykorzystanie tego składnika aktywów.

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość księgową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości księgowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmują się niezwłocznie jako przychód w sprawozdaniu z zysków lub strat. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości księgowej pomniejszonej o wartość końcową.

9.10. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia rzeczowych aktywów trwałych. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki oraz zyski lub straty z tytułu różnic kursowych do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu odsetek.

Kapitalizację kosztów finansowania rozpoczyna się, gdy podjęte zostały działania niezbędne do przygotowania składnika aktywów do użytkowania, na dany składnik aktywów ponoszone są nakłady i ponoszone są koszty finansowania zewnętrznego. W sytuacji, gdy inwestycja w składnik aktywów zostaje na dłuższy czas przerwana, następuje zawieszenie kapitalizacji kosztów finansowania zewnętrznego. Kapitalizacja zostaje zatrzymana, gdy zasadniczo wszystkie działania niezbędne do przystosowania składnika aktywów do użytkowania są zakończone.

Kapitalizowaniu podlegają bieżące koszty kredytów i pożyczek celowych pomniejszone o przychody z tymczasowego lokowania nadwyżek środków oraz odpowiednia część kosztów bieżących pożyczek i kredytów ogólnych, w sytuacji gdy wydatki na rzeczowe aktywa trwale przekraczają wartość kredytów i pożyczek celowych. Koszty finansowania ogólnego kapitalizowane są w wysokości iloczynu stopy kapitalizacji i nadwyżki wydatków na rzeczowe aktywa trwale nad wartością finansowania celowego. Stopa kapitalizacji ustalana jest jako średnia ważona kosztów finansowania zewnętrznego dotyczących pożyczek i kredytów stanowiących zobowiązania Grupy innych niż kredyty i pożyczki celowe. Kwota skapitalizowanych w okresie kosztów finansowania zewnętrznego nie przekracza kwoty kosztów finansowania zewnętrznego poniesionych w okresie.

9.11. Aktywa finansowe

Grupa identyfikuje następujące kategorie aktywów finansowych:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Pożyczki udzielone i należności,
- Aktywa dostępne do sprzedaży.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

Aktywa utrzymywane do terminu wymagalności są to aktywa finansowe o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia kończącego okres sprawozdawczy.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Składnikiem aktywów finansowych wycenianym w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z warunków:

- a) jest kwalifikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
  - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
  - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych razem i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie lub
  - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń.
- b) został zakwalifikowany do tej kategorii w momencie nabycia. Aktywo finansowe może zostać w momencie nabycia zaklasyfikowane do portfela wycenianego według wartości godziwej ze zmianami odnoszonymi do sprawozdania z zysków lub strat (za wyjątkiem instrumentów kapitałowych, które nie mają cen kwotowanych na aktywnym rynku, a ich wartość godziwa nie może być wiarygodnie wyznaczona), jeśli spełnione zostały następujące kryteria:
  - taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub

- aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub
- aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Grupa nie może reklasyfikować instrumentów finansowych do i z portfela wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Instrumenty te są wyceniane w wartości godziwej na dzień kończący okres sprawozdawczy. Zysk lub strata na aktywach finansowych zaklasyfikowanych do portfela wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy są rozpoznawane w sprawozdaniu z zysków lub strat.

Pożyczki i należności

Pożyczki udzielone i należności to nie zaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nie notowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia kończącego okres sprawozdawczy. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia kończącego okres sprawozdawczy zalicza się do aktywów trwałych. Pożyczki i należności ujmowane są według zamortyzowanego kosztu.

Aktywa dostępne do sprzedaży

Wszystkie pozostałe aktywa finansowe są aktywami dostępnymi do sprzedaży. Aktywa dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy. Wartość godziwa inwestycji, dla których nie ma notowanej ceny rynkowej, jest ustalana w odniesieniu do aktualnej wartości rynkowej innego instrumentu posiadającego zasadniczo takie same cechy lub w oparciu o przewidywane przepływy pieniężne z tytułu składnika aktywów stanowiącego przedmiot inwestycji (wycena metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych).

Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób) a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczone, odnosi się na inne całkowite dochody, za wyjątkiem:

- strat z tytułu utraty wartości,
- zysków i strat z tytułu różnic kursowych, które powstają dla aktywów pieniężnych,
- odsetek wyliczonych przy pomocy efektywnej stopy procentowej.

Dywidendy z instrumentów kapitałowych w portfelu dostępnych do sprzedaży są rozpoznawane w sprawozdaniu z zysków lub strat w momencie, kiedy prawo jednostki do otrzymania płatności jest ustalone.

9.12. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością księgową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej (tj. ustalonej przy początkowym ujęciu) efektywnej stopy procentowej. Wartość księgową składnika aktywów obniża się poprzez odpis aktualizujący. Kwotę straty ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat.

Grupa ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Grupa włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość księgowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i – w przypadku aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej – amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w sprawozdaniu z zysków lub strat, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przeniesiona do sprawozdania z zysków lub strat. Nie można ujmować w sprawozdaniu z zysków lub strat odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w sprawozdaniu z zysków lub strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat.

9.13. Rachunkowość zabezpieczeń

Pochodne instrumenty zabezpieczające i rachunkowość zabezpieczeń

Grupa może podjąć decyzję o desygnowaniu wybranych instrumentów pochodnych do rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jako instrumentów zabezpieczających w ramach identyfikowanego powiązania zabezpieczającego. Grupa dopuszcza stosowanie rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych tylko w przypadku, gdy spełnione są określone, tzn.:

- W momencie ustanowienia zabezpieczenia Grupa formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Sporządzana dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, pozycji zabezpieczanej, charakter zabezpieczanego ryzyka oraz sposób bieżącej oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem;
- Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego;
- Planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia, musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na sprawozdanie z zysków lub strat;
- Efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego, mogą być wiarygodnie wycenione;

- Zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Stosowane zasady rachunkowości dla instrumentów pochodnych desygnowanych jako instrumenty zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Zmiany w wycenie do wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych wyznaczonych jako instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne odnoszone są do kapitału z aktualizacji wyceny w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie, natomiast nieefektywna część zabezpieczenia odnoszona jest do sprawozdania z zysków lub strat.

Kwoty skumulowanej zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego, ujęte uprzednio w kapitale z aktualizacji wyceny, przenoszone są do sprawozdania z zysków lub strat w okresie lub okresach, w którym pozycja zabezpieczana wywiera wpływ na sprawozdanie z zysków lub strat.

Grupa zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, gdy wystąpi jedno z poniższych zdarzeń:

- Instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany (zastąpienie jednego instrumentu zabezpieczającego drugim lub przedłużenie terminu ważności danego instrumentu zabezpieczającego nie uważa się za wygaśnięcie lub rozwiązanie, jeśli takie zastąpienie lub przedłużenie terminu stanowi część udokumentowanej strategii zabezpieczania przyjętej przez jednostkę). W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na kapitał własny przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w kapitale własnym, aż do momentu zajścia planowanej transakcji;
- Zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na kapitał własny przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w kapitale własnym, aż do momentu zajścia planowanej transakcji;
- Zaprzestano oczekiwać realizacji planowanej transakcji, wobec tego wszystkie skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na kapitał własny przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat. Realizacja planowanej transakcji, która przestaje być wysoce prawdopodobna, może być ciągle oczekiwana;
- Grupa unieważnia powiązanie zabezpieczające. W przypadku zabezpieczenia planowanych transakcji, skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na kapitał własny przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w kapitale własnym, aż do momentu zajścia planowanej transakcji lub do momentu, kiedy zaprzestanie się oczekiwać jej realizacji. Jeśli zaprzestaje się oczekiwać realizacji transakcji, skumulowane zyski lub straty odniesione bezpośrednio na kapitał własny ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat.

Prezentacja

W związku z zastosowaniem rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, Grupa stosuje następującą prezentację:

- efektywna część zmiany wyceny instrumentów zabezpieczających CCIRS jest księgowana w kapitale z aktualizacji wyceny,
- odsetki z tytułu instrumentów zabezpieczających CCIRS są prezentowane w tej samej linii sprawozdania z zysków lub strat, w której prezentowany jest wynik odsetkowy na pozycji zabezpieczanej,
- rewaluacja instrumentów zabezpieczających CCIRS jest odnoszona do tej samej linii sprawozdania z zysków lub strat, w której prezentowana jest rewaluacja walutowa pozycji zabezpieczanej,
- nieefektywna część zmiany wyceny instrumentów zabezpieczających jest odnoszona do wyniku z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu.

9.14. Zapasy

Do zapasów zalicza się:

- aktywa przeznaczone do sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej,
- będące w trakcie produkcji w celu sprzedaży, lub
- mające postać materiałów lub surowców zużywanych w procesie produkcyjnym lub w trakcie świadczenia usług.

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania wartości netto.

Stosowane do wyceny na dzień kończący okres sprawozdawczy ceny nabycia nie mogą być wyższe od wartości netto tych składników możliwej do uzyskania. Przez wartość netto możliwą do uzyskania rozumie się różnicę między szacowaną ceną sprzedaży stosowaną w toku zwykłej działalności gospodarczej, a szacowanymi kosztami wykończenia i kosztami niezbędnymi do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Wartości rozchodu materiałów jednakowych albo uznanych za jednakowe, ze względu na podobieństwo ich rodzaju i przeznaczenie Grupa wycenia w następujący sposób:

- węgiel – według metody FIFO,
- materiały nabyte pod zlecenia – według metody szczegółowej identyfikacji ceny,
- pozostałe zapasy – według metody średniej ważonej.

Świadectwa pochodzenia

Świadectwa pochodzenia energii, wytworzonej w Grupie w okresie obrachunkowym, na moment początkowego ujęcia wycenia się według wartości godzinowej z dnia rozpoznania tego aktywa, tj. wytworzenia energii ze źródeł odnawialnych lub w kogeneracji. Przez wartość godzinową świadectwa rozumie się notowanie świadectwa na Towarowej Gieldzie Energii z dnia wytworzenia energii ze źródeł odnawialnych lub w kogeneracji.

Zakupione świadectwa pochodzenia wycenia się w cenie nabycia.

9.15. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują:

- środki pieniężne w kasie i na bieżących rachunkach bankowych,
- inne środki pieniężne, w tym lokaty bankowe o terminie zapadalności nie dłuższym niż trzy miesiące oraz jednostki uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym ENERGA Trading SFIO.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i innych aktywów pieniężnych, pomniejszonych o niespłacone kredyty w rachunkach bieżących.

Lokaty bankowe o pierwotnym okresie zapadalności przekraczającym trzy miesiące Grupa prezentuje jako lokaty i depozyty.

Środki pieniężne wycenia się w wartości nominalnej. Inne aktywa pieniężne wycenia się zgodnie z zasadami stosowanymi do instrumentów finansowych.

9.16. Pozostałe aktywa

Grupa ujmuje w pozostałych aktywach niefinansowych rozliczenia międzyokresowe, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- wynikają z przeszłych zdarzeń – poniesienie wydatku na cel operacyjny jednostek,
- ich wysokość można wiarygodnie określić,

- spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych,
- dotyczą przyszłych okresów sprawozdawczych.

Rozliczenia międzyokresowe ustalane są w wysokości poniesionych, wiarygodnie ustalonych wydatków, jakie dotyczą przyszłych okresów i spowodują w przyszłości wpływ do jednostek korzyści ekonomicznych.

Odpisy czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów mogą następować stosownie do upływu czasu lub wielkości świadczeń. Czas i sposób rozliczenia uzasadniony jest charakterem rozliczanych kosztów z zachowaniem zasady ostrożności.

Grupa na koniec okresu sprawozdawczego dokonuje weryfikacji czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów w celu sprawdzenia, czy stopień pewności co do osiągnięcia korzyści ekonomicznych przez jednostkę po upływie bieżącego okresu obrotowego jest wystarczający, aby można było daną pozycję wykazać jako składnik aktywów.

Do pozostałych aktywów zaliczane są również należności z tytułu rozliczeń publiczno-prawnych (za wyjątkiem rozliczeń z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które są prezentowane w oddzielnej pozycji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej), nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami ZFŚS oraz zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych oraz zapasów, a także aktywa biologiczne. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

Aktywa biologiczne i produkty rolnicze

Aktywa biologiczne to rośliny uprawne, które po zbiorach/pozyskaniu stają się produktami rolniczymi. Grupa prezentuje aktywa biologiczne jako pozostałe aktywa.

Składnik aktywów biologicznych wyceniany jest w momencie początkowego ujęcia oraz na każdy koniec okresu sprawozdawczego w wartości godziwej pomniejszonej o szacunkowe koszty związane ze sprzedażą. Gdy wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, składnik aktywów biologicznych wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia, pomniejszonych o dotychczasowe umorzenie i zakumulowane odpisy z tytułu utraty wartości.

Produkty rolnicze zebrane/pozyskane z aktywów biologicznych wycenia się w wartości godziwej pomniejszonej o szacunkowe koszty związane z ich sprzedażą. Wartość określona w ten sposób staje się kosztem wytworzenia, dla potrzeb ujęcia zapasów lub innego składnika aktywów.

Wartość godziwą ustala się biorąc pod uwagę aktualny stan i miejsce, w jakim aktywa te znajdują się w chwili wyceny i stanowi ona kwotę, za jaką na warunkach rynkowych, składnik aktywów mógłby zostać wymieniony, a zobowiązanie uregulowane pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami.

Wszelkie wahania wartości godziwej aktywów biologicznych w trakcie okresu sprawozdawczego odnoszone są w ciężar kosztów operacyjnych.

9.17. Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe i grupy do zbycia Grupa klasyfikuje jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli ich wartość księgową zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji zbycia niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy wystąpienie transakcji zbycia jest bardzo prawdopodobne, a składnik aktywów (lub grupa do zbycia) jest dostępny do natychmiastowego zbycia w swoim obecnym stanie (zgodnie z ogólnie przyjętymi warunkami handlowymi). Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do sprzedaży zakłada zamiar dokonania transakcji zbycia w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

Jeżeli Grupa ma zamiar dokonać zbycia, które prowadziłoby do utraty kontroli nad jednostką zależną, wszystkie aktywa i zobowiązania tej jednostki zależnej są klasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży jeżeli wszystkie wyżej wymienione kryteria są spełnione oraz niezależnie od tego czy Grupa zachowa udziały niedające kontroli po tej transakcji zbycia.

Aktywa trwałe i grupy do zbycia zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: pierwotnej wartości księgowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

9.18. Kapitał własny

Kapitał własny wykazywany jest według wartości nominalnej z podziałem na jego rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami statutu jednostki dominującej.

Kapitał podstawowy w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wykazuje się w wysokości określonej w statucie jednostki dominującej. Zadeklarowane, lecz nie wniesione wkłady kapitałowe ujmują się jako należne wkłady na poczet kapitału – jako wielkość ujemną.

Zyski zatrzymane obejmują wynik netto roku bieżącego, niepodzielone wyniki z lat ubiegłych, kapitały rezerwowe i zapasowe jednostek zależnych powstałe po dacie nabycia kontroli, korekty związane z przejściem na MSSF oraz korekty związane ze zmianą w udziale w spółkach zależnych po objęciu kontroli przez jednostkę dominującą.

9.19. Rezerwy

Grupa tworzy rezerwy wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w sprawozdaniu z zysków lub strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty. Utworzone rezerwy zalicza się odpowiednio do kosztów operacyjnych, pozostałych kosztów operacyjnych, kosztów finansowych, zależnie od okoliczności, z którymi się wiążą.

Jeżeli skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, kwota rezerwy odpowiada bieżącej wartości nakładów, które jak się oczekuje będą niezbędne do wypełnienia tego obowiązku. Stopę dyskontową ustala się przed opodatkowaniem, czyli odzwierciedla ona bieżącą ocenę rynku odnośnie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko związane konkretnie z danym składnikiem zobowiązań. Stopy dyskontowej nie obciąża ryzyko, o które skorygowano szacunki przyszłych przepływów pieniężnych. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

W szczególności przewiduje się następujące tytuły tworzenia rezerw:

Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia

Wysokość rezerw na świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia szacowana jest przy zastosowaniu technik aktuarialnych. Tworzone rezerwy ujmowane są w sprawozdaniu z zysków lub strat (odpowiednio koszty operacyjne lub koszty finansowe), za wyjątkiem zysków i strat aktuarialnych. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w całości w innym całkowitym dochodzie.

Grupa tworzy rezerwy na następujące świadczenia po okresie zatrudnienia:

a) Odprawy emerytalno-rentowe

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania oraz prawem pracy pracownicy spółek Grupy mają prawo do odpraw emerytalno-rentowych. Odprawy emerytalno-rentowe są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę/rentę. Wysokość odpraw emerytalno-rentowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwę na zobowiązania z tytułu odpraw emerytalno-rentowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do końca okresu sprawozdawczego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

b) Rezerwa na ekwiwalent pieniężny wynikający z taryfy pracowniczej dla pracowników przemysłu energetycznego

Na mocy zmienionego w 2005 roku Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy („PUZP”) obowiązek wypłaty świadczeń dla byłych pracowników przemysłu energetycznego, wynikających z tzw. „taryfy energetycznej”, przeszedł na poszczególne spółki, z których wywodzą się dani emeryci i renciści. W związku z powyższym od grudnia 2005 roku Grupa tworzy odpowiednią rezerwę.

Koszt utworzenia rezerwy dotyczącej uprawnionych emerytów w dniu wejścia w życie protokołu dodatkowego do PUZP obciążył w całości wynik roku 2005. Koszt przeszłego zatrudnienia, dotyczący pracowników spółek a przyszłych emerytów, jest ujmowany we wcześniejszym z dwóch terminów – w dniu zmiany lub ograniczenia programu określonych świadczeń, oraz w dniu, w którym jednostka ujmuje powiązane koszty restrukturyzacji lub świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy.

c) Rezerwa na odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych oraz na inne świadczenia na rzecz emerytów i rencistów

Jednostki Grupy dokonują odpisu na Zakładowe Fundusze Świadczeń Socjalnych dla emerytów i rencistów. Wartość zobowiązania na rzecz byłych pracowników jest szacowana na podstawie warunków zawartych w Zakładowych Układach Zbiorowych obowiązujących w jednostkach lub innych przepisów prawnych. Zobowiązania te wynikają z praw nabytych przez pracowników jednostek Grupy w okresie zatrudnienia.

Rezerwa na nagrody jubileuszowe

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy spółek Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych, wypłacanych po przepracowaniu określonej liczby lat. Wysokość nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwę na zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy koniec okresu sprawozdawczego jest obliczona przez aktuarium. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do końca okresu sprawozdawczego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne. Tworzone rezerwy ujmowane są w całości w sprawozdaniu z zysków lub strat (odpowiednio koszty operacyjne lub koszty finansowe).

Roszczenia innych podmiotów oraz sprawy sądowe

Rezerwę na roszczenia innych podmiotów oraz skutki toczących się spraw sądowych tworzy się w wysokości urealnionej wysokości roszczenia z uwzględnieniem ewentualnych kosztów prowadzenia sporu.

Rezerwa na rekultywację oraz koszty likwidacji rzeczowych aktywów trwałych

Rezerwę na rekultywację terenu oraz przyszłe koszty likwidacji rzeczowych aktywów trwałych tworzy się w przypadkach, w których z przepisów prawa wynika obowiązek ich demontażu i usunięcia po zakończeniu użytkowania i przywrócenia do stanu pierwotnego miejsc w których się znajdowały.

Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów

W przypadku nadwyżki emisji CO₂ ponad posiadane nieodpłatne certyfikaty na dzień kończący okres sprawozdawczy, tworzona jest rezerwa w oparciu o rzeczywiste wykorzystanie praw, bazująca na cenie rynkowej prawa na dzień wyceny rezerwy.

Rezerwa z tytułu obowiązku umorzenia świadectw

Rezerwę z tytułu obowiązku umorzenia świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w źródłach odnawialnych, świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w kogeneracji, a także świadectw efektywności energetycznej ujmuje się:

- w części pokrytej posiadanymi na dzień kończący okres sprawozdawczy świadectwami pochodzenia – w wartości posiadanych świadectw,

- w części niepokrytej posiadanymi na dzień kończący okres sprawozdawczy świadectwami pochodzenia – w wartości wynikającej z zakontraktowanych praw majątkowych, jak również wartości rynkowej świadectw niezbędnych do spełnienia obowiązku na dzień kończący okres sprawozdawczy lub w wysokości opłaty zastępczej.

Rezerwa na restrukturyzację

Zarówno w bieżącym, jak i w poprzednich okresach sprawozdawczych, w spółkach Grupy uruchamiane były programy dobrowolnych odejść pracowników („PDO”). Jako rezerwy na restrukturyzację Grupa ujmuje przede wszystkim rezerwy na świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy w następstwie PDO oraz pozostałych działań z zakresu restrukturyzacji zatrudnienia, w oparciu o przewidywaną liczbę pracowników, którzy zakończą pracę w spółkach Grupy oraz oszacowanej wartości odprawy lub odszkodowania.

9.20. Zobowiązania finansowe

Grupa identyfikuje zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

Do zobowiązań wycenianych według zamortyzowanego kosztu zalicza się przede wszystkim zobowiązania z tytułu dostaw i usług, kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne. W momencie początkowego ujęcia są one ujmowane według wartości godziwej pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki. Po początkowym ujęciu są one wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku ze zobowiązaniem.

Przychody i koszty są ujmowane w sprawozdaniu z zysków lub strat z chwilą usunięcia zobowiązania ze sprawozdania z sytuacji finansowej, a także w wyniku rozliczenia metodą efektywnej stopy procentowej.

Grupa wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstające z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości księgowych wykazuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat.

9.21. Pozostałe zobowiązania

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub rzeczowych aktywów trwałych.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

9.22. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i rozliczenia międzyokresowe przychodów

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów

Grupa tworzy bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów:

- których powstanie jest pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa,
- które wynikają z przeszłych zdarzeń oraz spowodują wykorzystanie już posiadanych albo przyszłych aktywów jednostki,

- dla których jest możliwy wiarygodny szacunek kwoty.

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów są zobowiązaniami przypadającymi do zapłaty za dobra lub usługi, które zostały otrzymane/wykonane, ale nie zostały opłacone, zafakturowane lub formalnie uzgodnione z dostawcą, łącznie z kwotami należnymi pracownikom. Mimo, iż czasami konieczne jest oszacowanie kwoty lub terminu zapłaty rozliczeń międzyokresowych biernych, stopień niepewności jest na ogół znacznie mniejszy niż w przypadku rezerw.

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów w wysokości wiarygodnie oszacowanych, prawdopodobnych zobowiązań przypadających na bieżący okres sprawozdawczy wynikających ze świadczeń wykonanych na rzecz Grupy przez kontrahentów zewnętrznych prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako zobowiązania z tytułu dostaw i usług.

Rozliczenia międzyokresowe przychodów

Rozliczenia międzyokresowe przychodów dokonywane są z zachowaniem zasady ostrożności oraz współmierności przychodów i kosztów. Do rozliczeń międzyokresowych przychodów zalicza się:

- równowartość otrzymanych lub należnych od kontrahentów środków z tytułu świadczeń, których wykonanie nastąpi w następnych okresach sprawozdawczych,
- otrzymane środki pieniężne na sfinansowanie nabycia lub wytworzenia rzeczowych aktywów trwałych oraz prac rozwojowych. Rozliczenie następuje poprzez stopniowe zwiększanie pozostałych przychodów operacyjnych o kwotę odpowiadającą odpisom amortyzacyjnym od tych składników majątkowych w części sfinansowanej przez wspomniane środki pieniężne. Dotyczy to w szczególności umorzonych częściowo pożyczek i kredytów oraz dotacji na zakup rzeczowego aktywa trwałego,
- przyjęte nieodpłatnie rzeczowe aktywa trwałe oraz aktywa niematerialne. Odpisy tych przychodów dokonywane są w pozostałe przychody operacyjne, równoległe do odpisów amortyzacyjnych od otrzymanych aktywów trwałych,
- w przypadku, gdy Grupa otrzymuje kredyt lub pożyczkę na zasadach preferencyjnych, na dzień początkowego ujęcia, dokonuje się wyceny takiego instrumentu finansowego w wartości godziwej, odpowiadającej wartości zdyskontowanych przepływów, z użyciem rynkowych stóp procentowych dla podobnych instrumentów. Różnicę między wyliczoną w ten sposób kwotą wyceny a wyceną według zamortyzowanego kosztu ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako dotację i rozlicza liniowo przez okres spłaty zobowiązania w ciężar pozostałych przychodów operacyjnych w sprawozdaniu z zysków lub strat.

9.23. Prawa do emisji CO₂

Nabyte prawa do emisji CO₂ wycenia się w cenie nabycia i prezentuje się jako aktywa niematerialne. Wartości te nie są amortyzowane. Nabyte prawa emisji umarza się w przypadku ich wykorzystania w celu pokrycia niedoboru zaistniałego na dzień rozliczenia rocznego limitu emisji CO₂. Umorzenie praw do emisji odnosi się w koszty okresu.

Przyznane prawa do emisji ewidencjonuje się pozabilansowo. Ewidencji pozabilansowej podlega również ich wykorzystanie na bazie rzeczywistej emisji.

Opłaty za przyznanie praw, traktuje się jako koszty okresu.

9.24. Leasing

Grupa jako leasingobiorca

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej rzeczowego aktywa trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są

rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane bezpośrednio w sprawozdaniu z zysków lub strat.

Rzeczowe aktywa trwale użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania aktywa lub okres leasingu, jeśli nie ma wystarczającej pewności, że leasingobiorca uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty w sprawozdaniu z zysków lub strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Grupa jako leasingodawca

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi Grupa zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Początkowe koszty bezpośrednie poniesione w toku negocjowania umów leasingu operacyjnego dodaje się do wartości księgowej środka stanowiącego przedmiot leasingu i ujmuje przez okres trwania leasingu na tej samej podstawie, co przychody z tytułu wynajmu. Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako przychód w okresie, w którym staną się należne.

9.25. Podatki

Podatek dochodowy wykazany w sprawozdaniu z zysków lub strat obejmuje rzeczywiste obciążenie podatkowe za dany okres sprawozdawczy oraz zmianę stanu aktywów z tytułu podatku odroczonego oraz rezerwy na podatek odroczonego nie rozliczanej z kapitałem własnym ani innymi całkowitymi dochodami.

Podatek bieżący

Rzeczywiste obciążenie podatkowe za dany okres sprawozdawczy, ustalane jest przez jednostki Grupy zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.

W dniu 28 grudnia 2011 roku utworzona została Podatkowa Grupa Kapitałowa pod nazwą PGK ENERGA – OPERATOR („PGK”). Przedmiotem opodatkowania podatkiem dochodowym w PGK jest osiągnięty w roku podatkowym dochód stanowiący nadwyżkę sumy dochodów wszystkich spółek tworzących grupę nad sumą i ich strat. Więcej informacji dotyczących PGK zamieszczono w nocie 32.1.

Podatek odroczonego

W związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, jednostka tworzy rezerwę i ustala aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych, z wyjątkiem przypadków, gdy rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z:

- początkowego ujęcia wartości firmy albo składnika aktywów lub zobowiązań w ramach transakcji nie będącej połączeniem jednostek gospodarczych, zaś w momencie transakcji nie ma ona wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania (stratę podatkową) oraz
- dodatnich różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostkach zależnych, jednostkach stowarzyszonych i udziałami we wspólnych przedsięwzięciach, w przypadku których możliwe jest kontrolowanie terminu odwracania się różnic przejściowych i prawdopodobne jest, że różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu w możliwej do przewidzenia przyszłości.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych, za wyjątkiem:

- przypadków, gdy składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z początkowego ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań w ramach transakcji nie będącej połączeniem jednostek gospodarczych, zaś w momencie transakcji nie ma ona wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania (stratę podatkową); oraz
- ujemnych różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostkach zależnych, jednostkach stowarzyszonych i udziałami we wspólnych przedsięwzięciach, w przypadku których aktywa z tytułu odroczonego podatku ujmują się tylko w takim zakresie, w jakim prawdopodobne jest, że różnice przejściowe ulegną odwróceniu w możliwej do przewidzenia przyszłości oraz dostępny będzie dochód do opodatkowania, który pozwoli na zrealizowanie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość księgową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego weryfikuje się na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy. Spółka obniża wartość księgową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęte aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają weryfikacji na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy i ujmowane są w takim zakresie, w jakim prawdopodobne staje się, że przyszły dochód do opodatkowania pozwoli na ich zrealizowanie.

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej po skompensowaniu na poziomie poszczególnych jednostek wchodzących w skład Grupy.

Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od budżetu państwa; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz budżetu państwa w następnym okresie jest ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozostałych aktywach lub zobowiązaniach.

9.26. Przychody

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy oraz inne podatki od sprzedaży lub opłaty oraz rabaty i upusty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

Do przychodów zalicza się przede wszystkim:

- kwoty należne za sprzedane: energię elektryczną do odbiorców hurtowych i detalicznych, ciepło, świadectwa pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w źródłach odnawialnych, świadectwa wytworzenia energii elektrycznej w kogeneracji, uprawnienia do emisji, usługi dystrybucyjne i przesyłowe oraz pozostałe usługi działalności podstawowej ustalone w oparciu o cenę netto, po skorygowaniu o udzielone rabaty i upusty oraz o podatek akcyzowy,
- kwoty należne za sprzedane materiały i towary w oparciu o cenę netto, po skorygowaniu o udzielone rabaty i upusty.

Przychody ze sprzedaży towarów i produktów są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób a koszty poniesione można wiarygodnie oszacować.

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich naliczania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dyskontującą przyszłe wpływy pieniężne przez szacowany okres życia instrumentów finansowych) w stosunku do wartości księgowej netto danego składnika aktywów finansowych.

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

Przychody z tytułu wynajmu ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

9.27. Koszty

Koszt własny sprzedaży

Do kosztu własnego sprzedaży zalicza się:

- koszt wytworzenia produktów i świadczenia usług poniesiony w danym okresie sprawozdawczym, skorygowany o zmianę stanu produktów oraz skorygowany o koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby,
- wartość sprzedanej energii elektrycznej i materiałów wg cen nabycia,
- utworzenie/rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych, nieruchomości inwestycyjnych należności oraz zapasów,
- całość poniesionych w okresie sprawozdawczym kosztów sprzedaży i ogólnego zarządu (wykazywane odrębnie w sprawozdaniu z zysków lub strat).

Koszty wytworzenia, które można bezpośrednio przyporządkować przychodom osiągniętym przez jednostki, wpływają na wynik finansowy jednostek za ten okres sprawozdawczy, w którym przychody te wystąpiły.

Koszty wytworzenia, które można jedynie w sposób pośredni przyporządkować przychodom lub innym korzyściom osiąganym przez jednostki, wpływają na wynik finansowy jednostek w części, w której dotyczą danego okresu sprawozdawczego.

9.28. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są w szczególności pozycje związane:

- ze zbyciem rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych,
- z utworzeniem i rozwiązaniem rezerw, z wyjątkiem rezerw związanych z operacjami finansowymi lub odnoszonymi w koszty operacyjne,
- z przekazaniem lub otrzymaniem nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywów, w tym także środków pieniężnych,
- z odszkodowaniami, karami i grzywnami oraz innymi kosztami nie związanymi ze zwykłą działalnością.

9.29. Przychody i koszty finansowe

Przychody i koszty finansowe obejmują w szczególności przychody i koszty dotyczące:

- zbycia aktywów finansowych,
- aktualizacji wartości instrumentów finansowych, z wyłączeniem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, których skutki przeszacowania odnoszone są na inne całkowite dochody,
- przychodów z tytułu udziału w zyskach innych jednostek,
- odsetek,
- zmian w wysokości rezerwy wynikających z faktu przybliżania się terminu poniesienia kosztu (efekt odwracania dyskonta),

- różnic kursowych będących wynikiem operacji wykonywanych w ciągu okresu sprawozdawczego oraz wycen księgowych aktywów i zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego, za wyjątkiem różnic kursowych ujętych w wartości początkowej rzeczowego aktywa trwałego, w stopniu w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek oraz różnic kursowych z tytułu wyceny instrumentów kapitałowych w walucie obcej zakwalifikowanych do portfela dostępnych do sprzedaży,
- pozostałych pozycji związanych z działalnością finansową.

Przychody i koszty z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej w stosunku do wartości księgowej netto danego instrumentu finansowego przy uwzględnieniu zasady istotności.

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

9.30. Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto przypadającego dla akcjonariuszy jednostki dominującej za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym. W przypadku scalenia lub podziału akcji, do kalkulacji stosuje się retrospektywnie liczbę akcji po ich scaleniu lub podziale.

9.31. Rachunek przepływów pieniężnych

Rachunek przepływów pieniężnych sporządzany jest metoda pośrednią.

9.32. Zmiana zasad rachunkowości i prezentacji danych

W 2013 roku Grupa postanowiła skorzystać z możliwości wcześniejszego zastosowania standardu MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” (patrz opis w nocie 8.1),

Ponadto Grupa dokonała zmian w prezentacji niektórych przychodów i kosztów, w związku z doprowadzeniem do spójności zasad ich prezentowania w kolejnych okresach sprawozdawczych, bez wpływu na prezentowany wynik netto oraz zmian w układzie pozycji prezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej, obejmujących wyodrębnienie wybranych pozycji sprawozdawczych oraz połączenie tytułów w pozycje zbiorcze. Zmiany te miały na celu zwiększenie przejrzystości i użyteczności danych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym.

Grupa przekształciła dane prezentowane w porównywalnym skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz skonsolidowanym sprawozdaniu z zysków lub strat. Odpowiednio przekształcono również informacje prezentowane w pozostałych notach niniejszego sprawozdania finansowego.

Kwoty korekt dotyczących poprzedniego okresu prezentowanego w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym przedstawiono w tabeli poniżej:

Tytuł	Dane poprzednio raportowane	Razem korekty	Dane przekształcone
Przychody ze sprzedaży	11 176 799	-	11 176 799
Koszt własny sprzedaży	(9 532 055)	49 608	(9 482 447)
Pozostałe przychody operacyjne	134 921	-	134 921
Koszty sprzedaży	(247 540)	(60 613)	(308 153)
Koszty ogólnego zarządu	(375 341)	(1 180)	(376 521)
Pozostałe koszty operacyjne	(250 777)	12 185	(238 592)
Przychody finansowe	79 197	-	79 197
Koszty finansowe	(359 085)	-	(359 085)
Udział w zysku jednostki stowarzyszonej	214	-	214
Zysk brutto	626 333	-	626 333
Podatek dochodowy	(166 548)	-	(166 548)
Zysk netto z działalności kontynuowanej	459 785	-	459 785
Wynik netto z działalności zaniechanej oraz ze zbycia aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	(3 365)	-	(3 365)
Zysk netto za okres	456 420	-	456 420

10. Informacje dotyczące segmentów operacyjnych

Organizacja i zarządzanie Grupą odbywają się w podziale na segmenty, uwzględniające rodzaj oferowanych wyrobów i usług.

Grupa wyodrębnia następujące segmenty działalności: dystrybucja energii elektrycznej, wytwarzanie, sprzedaż, usługi i pozostałe. W poprzednim okresie sprawozdawczym Grupa prezentowała segmenty (elektrownie systemowe, skojarzonego wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej (CHP) oraz odnawialne źródła energii), które obecnie są prezentowane jako jeden segment – wytwarzanie.

Na segment dystrybucja energii elektrycznej składa się działalność polegająca na dystrybucji energii elektrycznej przez ENERGA – OPERATOR SA (Operatora Systemu Dystrybucyjnego), a także działalność bezpośrednio związana z działalnością dystrybucyjną prowadzona przez inne spółki (w tym handel hurtowy i detaliczny towarami i materiałami elektroenergetycznymi, prezentowany w poprzednim okresie sprawozdawczym w segmencie usługi).

Na segment wytwarzania składa się działalność wytwórcza i inwestycyjna w obszarze elektrowni konwencjonalnych i elektrociepłowni, wytwarzania energii elektrycznej w źródłach odnawialnych, dystrybucji energii cieplnej oraz działalność serwisowo - remontowa bezpośrednio związana z wytwarzaniem energii elektrycznej i cieplnej.

Na segment sprzedaż składa się działalność związana z handlem energią elektryczną oraz obsługą klienta, a także usługi oświetlenia.

Na segment usługi składa się obsługa księgowo i kadrowo – placowa, działalność teleinformatyczna, zarządzanie projektami inwestycyjnymi, zaopatrzenie oraz wytwarzanie i handel biopaliwami.

Pozostała działalność obejmuje ośrodki hotelarsko – szkoleniowe, usługi transportowe oraz działalność finansową. Do segmentu pozostałe zakwalifikowano także jednostkę dominującą.

Dane prezentowane dla poszczególnych segmentów uwzględniają wyłączenia transakcji wzajemnych między spółkami Grupy działającymi w obrębie jednego segmentu. Eliminacje transakcji wzajemnych między spółkami Grupy działającymi w obrębie różnych segmentów prezentowane są jako wyłączenia i korekty konsolidacyjne.

Grupa rozlicza transakcje między segmentami w taki sposób, jakby dotyczyły one podmiotów niepowiązanych – przy zastosowaniu bieżących cen rynkowych.

EBITDA kalkulowana jest jako zysk/(strata) z działalności operacyjnej (obliczony jako zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej, skorygowany o podatek dochodowy, udział w zysku jednostki stowarzyszonej, przychody oraz koszty finansowe) powiększony o amortyzację.

Zobowiązania finansowe obejmują zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji.

Jako nakłady inwestycyjne ujęte są zakupy rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych i nieruchomości inwestycyjnych (uwzględniając akwizycje) oraz nakłady związane z przygotowaniem inwestycji.

Grupa nie prezentuje informacji w podziale na segmenty geograficzne, gdyż jej działalność prowadzona na rzecz klientów zagranicznych nie ma znaczącego wpływu na wyniki Grupy.

W bieżącym okresie sprawozdawczym Grupa zmieniła w segmencie sprzedaży prezentację kosztów i przychodów związanych ze sprzedażą usługi dystrybucji energii elektrycznej do odbiorców końcowych. W roku poprzednim Grupa prezentowała te koszty i przychody w segmencie sprzedaży w szyku rozstawnym, zaś od roku 2013 są one kompensowane. W związku z powyższą zmianą, przychody segmentu dystrybucji z tytułu sprzedaży usługi dystrybucji energii elektrycznej do segmentu sprzedaży zostały wykazane jako sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych oraz skorygowana została wartość wyłączeń przychodów ze sprzedaży między segmentami.

W poniższych tabelach przedstawione zostało przyporządkowanie do poszczególnych segmentów przychodów i kosztów za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 roku oraz aktywów i zobowiązań wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku wraz z odpowiednio przekształconymi danymi porównywalnymi.

Grupa Kapitałowa ENERGA SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku
(w tysiącach złotych)

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku lub na dzień 31 grudnia 2013 roku	Dystrybucja energii elektrycznej	Sprzedaż	Wytwarzanie	Usługi	Pozostałe	Razem	Wyłączenia i korekty konsolidacyjne	Działalność ogółem
Przychody								
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	3 744 151	6 597 824	1 058 734	4 240	24 300	11 429 249	-	11 429 249
Sprzedaż między segmentami	52 260	508 731	490 630	347 037	86 413	1 485 071	(1 485 071)	-
Przychody segmentu ogółem	3 796 411	7 106 555	1 549 364	351 277	110 713	12 914 320	(1 485 071)	11 429 249
EBITDA								
EBITDA	1 560 888	206 579	222 766	25 494	(93 319)	1 922 408	43 061	1 965 469
Zysk/ strata z działalności kontynuowanej przed opodatkowaniem i przychodami/ kosztami finansowymi	920 508	179 948	114 883	9 742	(102 024)	1 123 057	71 777	1 194 834
Przychody/ koszty finansowe netto	(107 977)	31 328	(30 589)	73	612 193	505 028	(676 914)	(171 886)
Udział w wyniku jednostki stowarzyszonej	-	-	-	-	-	-	(582)	(582)
Zysk/ strata przed opodatkowaniem	812 531	211 276	84 294	9 815	510 169	1 628 085	(605 719)	1 022 366
Podatek dochodowy	(200 519)	(41 199)	(16 825)	(4 039)	(12 014)	(274 596)	848	(273 748)
Strata netto z działalności zaniechanej i zbycia aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	-	-	-	-	(5 640)	(5 640)	-	(5 640)
Zysk/ strata netto	612 012	170 077	67 469	5 776	492 515	1 347 849	(604 871)	742 978
Aktywa i zobowiązania								
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	606 098	452 394	385 833	81 336	826 644	2 352 305	-	2 352 305
Aktywa ogółem	11 338 567	2 500 787	4 662 049	233 732	10 682 077	29 417 212	(12 332 656)	17 084 556
Zobowiązania finansowe	2 917 002	1 768	1 555 834	3 401	5 238 398	9 716 403	(4 440 641)	5 275 762
Zobowiązania ogółem	5 246 806	1 578 091	2 097 037	117 614	5 551 078	14 590 626	(5 554 365)	9 036 261
Pozostałe informacje dotyczące segmentu								
Nakłady inwestycyjne	1 396 785	42 163	1 331 891	14 116	29 879	2 814 834	(13 075)	2 801 759
Amortyzacja	640 380	26 631	107 883	15 752	8 705	799 351	(28 716)	770 635
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych i nieruchomości inwestycyjnych	220	(28)	147 480	-	2 302	149 974	-	149 974

Grupa Kapitałowa ENERGA SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku
(w tysiącach złotych)

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku (przekształcone) lub na dzień 31 grudnia 2012 roku (przekształcone)	Dystrybucja energii elektrycznej	Sprzedaż	Wytwarzanie	Usługi	Pozostałe	Razem	Wyłączenia i korekty konsolidacyjne	Działalność ogółem
Przychody								
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	3 654 715	6 534 844	940 513	13 157	33 570	11 176 799	-	11 176 799
Sprzedaż między segmentami	29 596	643 790	571 005	362 957	75 377	1 682 725	(1 682 725)	-
Przychody segmentu ogółem	3 684 311	7 178 634	1 511 518	376 114	108 947	12 859 524	(1 682 725)	11 176 799
EBITDA	1 217 978	264 467	157 165	21 692	(74 800)	1 586 502	42 744	1 629 246
Zysk (Strata) z działalności kontynuowanej przed opodatkowaniem i przychodami / kosztami finansowymi	610 298	239 905	57 128	9 976	(81 799)	835 508	70 499	906 007
Przychody / koszty finansowe netto	(211 905)	8 098	3 429	211	626 454	426 287	(706 175)	(279 888)
Udział w wyniku jednostki stowarzyszonej	-	-	-	-	-	-	214	214
Zysk / (Strata) przed opodatkowaniem	398 393	248 003	60 557	10 187	544 655	1 261 795	(635 462)	626 333
Podatek dochodowy	(78 323)	(56 232)	(37 264)	108	5 959	(165 752)	(796)	(166 548)
Strata netto z działalności zaniechanej i zbycia aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	-	-	-	-	(3 365)	(3 365)	-	(3 365)
Zysk / (Strata) netto za rok obrotowy	320 070	191 771	23 293	10 295	547 249	1 092 678	(636 258)	456 420
Aktywa i zobowiązania								
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	715 429	246 150	396 600	20 491	690 388	2 069 058	-	2 069 058
Aktywa ogółem	11 313 145	2 385 320	2 193 746	227 883	9 389 415	25 509 509	(10 596 736)	14 912 773
Zobowiązania finansowe	3 058 363	2 365	378 167	1 504	4 015 479	7 455 878	(3 960 882)	3 494 996
Zobowiązania ogółem	5 557 421	1 360 692	803 766	125 934	4 357 225	12 205 038	(5 010 787)	7 194 251
Pozostałe informacje dotyczące segmentu								
Nakłady inwestycyjne	1 363 619	30 407	412 364	51 599	38 963	1 896 952	(48 102)	1 848 850
Amortyzacja	607 680	24 562	100 037	11 716	6 999	750 994	(27 755)	723 239
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych i nieruchomości inwestycyjnych oraz poniesionych na nie zaliczek	282	(94)	123 732	(168)	199	123 951	-	123 951

11. Przychody i koszty

11.1. Pozostałe przychody operacyjne

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2013	Rok zakończony 31 grudnia 2012
Dotacje	6 836	6 805
Rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość aktywów	1 208	1 385
Rozwiązanie rezerw (np. sprawy sądowe)	49 055	64 991
Otrzymane kary, grzywny, odszkodowania	58 816	35 540
Zwrot kosztów postępowania sądowego	5 473	6 088
Przychody dotyczące nielegalnego poboru energii	6 136	5 296
Zysk z okazijnego nabycia	17 907	-
Pozostałe	10 287	14 816
Pozostałe przychody operacyjne ogółem	155 718	134 921

11.2. Pozostałe koszty operacyjne

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2013	Rok zakończony 31 grudnia 2012 (przekształcone)
Strata ze zbycia/ likwidacja rzeczowych aktywów trwałych/ aktywów niematerialnych	3 281	16 532
Darowizny	2 951	2 418
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość aktywów	4 439	1 842
Utworzenie rezerw	71 604	64 946
Sprawa sporna z PSE SA	-	62 514
Koszty restrukturyzacji zatrudnienia	86 240	48 243
Odszkodowania	3 967	2 829
Koszty postępowania spornego	8 824	6 605
Koszty usuwania szkód losowych	34 713	23 676
Koszty dotyczące nielegalnego poboru energii	3 236	1 916
Pozostałe	8 938	7 071
Pozostałe koszty operacyjne ogółem	228 193	238 592

Wykazane w tabeli koszty restrukturyzacji zatrudnienia zaprezentowane są po skompensowaniu o rozwiązanie rezerw na świadczenia pracownicze (świadczenia po okresie zatrudnienia oraz nagrody jubileuszowe) dla pracowników, których dotyczą realizowane w Grupie działania restrukturyzacyjne (w szczególności pracowników, którzy skorzystali z programów dobrowolnych odejść).

11.3. Przychody finansowe

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2013	Rok zakończony 31 grudnia 2012
Przychody z tytułu instrumentów finansowych, w tym:	121 664	75 269
Przychody odsetkowe	106 791	74 767
Przychody z tytułu dywidendy	68	78
Aktualizacja wartości aktywów finansowych (w tym rozwiązanie odpisów aktualizujących aktywa finansowe)	12 098	163
Różnice kursowe	2 707	18
Zysk ze zbycia inwestycji	-	243
Pozostałe przychody finansowe, w tym:	29 342	3 928
Rozwiązanie rezerw	28 181	969
Odsetki od należności budżetowych	179	32
Pozostałe	982	2 927
Razem	151 006	79 197

11.4. Koszty finansowe

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2013	Rok zakończony 31 grudnia 2012
Koszty z tytułu instrumentów finansowych, w tym:	257 323	247 792
Koszty odsetkowe	241 077	179 581
Aktualizacja wartości aktywów finansowych (w tym utworzenie odpisów aktualizujących)	13 303	47 725
Różnice kursowe	696	1 359
Strata ze zbycia inwestycji	2 247	19 127
Pozostałe koszty finansowe, w tym:	65 569	111 293
Koszty akwizycji	26 393	173
Odsetki aktuarialne i inne odsetki	30 726	45 469
Odsetki od zobowiązań budżetowych	4 682	415
Sprawa sporna z PSE SA	-	62 987
Pozostałe	3 768	2 249
Razem	322 892	359 085

11.5. Koszty działalności według rodzaju

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2013	Rok zakończony 31 grudnia 2012 (przeznaczony)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych i nieruchomości inwestycyjnych	770 635	723 239
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe, aktywa niematerialne oraz nieruchomości inwestycyjne (w tym poniesione zaliczki)	149 974	123 951
Zużycie materiałów i energii, w tym:	945 545	1 016 463
<i>Zużycie paliw</i>	657 364	649 598
Usługi obce, w tym:	1 127 191	1 218 637
<i>Oplaty przesyłowe i tranzytowe</i>	731 035	858 835
Podatki i opłaty	363 818	277 722
Koszty świadczeń pracowniczych	921 049	1 011 913
Odpis aktualizujący zapasy	733	(6 462)
Odpis aktualizujący należności z tytułu dostaw i usług	64 021	66 110
Pozostałe koszty rodzajowe	83 377	83 839
Zmiana stanu zapasów i rozliczeń międzyokresowych	7 912	(10 697)
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki	(101 117)	(152 862)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	5 828 802	5 815 268
Koszty operacyjne, razem	10 161 940	10 167 121
w tym:		
Koszt własny sprzedaży	9 455 472	9 482 447
Koszty sprzedaży	294 321	308 153
Koszty ogólnego zarządu	412 147	376 521

11.6. Koszty amortyzacji i odpisy aktualizujące ujęte w sprawozdaniu z zysków lub strat

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2013	Rok zakończony 31 grudnia 2012
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży:	893 063	822 124
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	660 177	645 698
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	149 662	123 937
Amortyzacja aktywów niematerialnych	82 404	51 537
Odpis aktualizujący aktywa niematerialne	312	16
Amortyzacja nieruchomości inwestycyjnych	508	737
Odpisy aktualizujące nieruchomości inwestycyjne	-	199
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży:	6 778	5 098
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	4 736	3 292
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	-	(2)
Amortyzacja aktywów niematerialnych	2 042	1 808
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu:	20 768	20 167
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	16 593	16 343
Amortyzacja aktywów niematerialnych	4 137	3 811
Amortyzacja nieruchomości inwestycyjnych	38	13

11.7. Koszty świadczeń pracowniczych

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2013	Rok zakończony 31 grudnia 2012 (przekształcone)
Wynagrodzenia	669 450	675 401
Koszty ubezpieczeń społecznych	95 967	102 538
Świadczenia po okresie zatrudnienia oraz nagrody jubileuszowe	13 666	85 045
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych, w tym:	141 966	148 929
Taryfa energetyczna - koszty bieżące	15 928	11 600
ZFŚS - odpisy za bieżący rok obrotowy	40 423	48 379
Pracowniczy Program Emerytalny	45 097	34 051
Szkolenia pracownicze	10 128	13 088
Wydatki związane z BHP	11 019	8 787
Pozostałe	19 371	33 024
Koszty świadczeń pracowniczych	921 049	1 011 913

12. Podatek dochodowy

12.1. Obciążenia podatkowe

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku przedstawiają się następująco:

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2013	Rok zakończony 31 grudnia 2012
Sprawozdanie z zysków lub strat		
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	(284 098)	(223 491)
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	(1 926)	5 117
Zryczałtowany podatek dochodowy od otrzymanych dywidend	(13)	-
Odroczony podatek dochodowy	12 289	51 826
Obciążenie podatkowe wykazywane w sprawozdaniu z zysków lub strat	(273 748)	(166 548)
Sprawozdanie z całkowitych dochodów		
Podatek dochodowy	(25 285)	(7 121)
Obciążenie podatkowe wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów	(25 285)	(7 121)

W zakresie podatku dochodowego Grupa co do zasady podlegała w roku 2013 przepisom ogólnym. Za wyjątkiem Podatkowej Grupy Kapitałowej utworzonej w 2012 roku przez spółkę zależną ENERGA – OPERATOR SA (patrz opis w nocie 32.1), nie wystąpiły inne przypadki, które różnicowałyby zasady określania obciążeń podatkowych w stosunku do przepisów ogólnych w tym zakresie.

12.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy przedstawia się następująco:

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2013	Rok zakończony 31 grudnia 2012
Zysk/ (strata) brutto przed opodatkowaniem z działalności kontynuowanej	1 022 366	626 333
Zysk/ (strata) przed opodatkowaniem z działalności zaniechanej oraz ze zbycia aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	(5 640)	(3 372)
Zysk/ (strata) brutto przed opodatkowaniem	1 016 726	622 961
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%	(193 178)	(118 363)
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	(1 926)	5 117
Efekt podatkowy przychodów i kosztów trwale niepodatkowych	(78 644)	(53 295)
Podatek według efektywnej stawki podatkowej	(273 748)	(166 541)
Podatek dochodowy (obciążenie) wykazany w sprawozdaniu z zysków lub strat	(273 748)	(166 548)
Podatek dochodowy przypisany działalności zaniechanej oraz sprzedaży aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	7

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie obowiązujących przepisów podatkowych. Zastosowanie tych przepisów różnicuje zysk (stratę) podatkową od księgowego zysku (straty) netto, w związku z wyłączeniem przychodów niepodlegających opodatkowaniu i kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym. W latach 2013 oraz 2012 obowiązywała stawka 19%. Obecne przepisy nie zakładają różnicowania stawek podatkowych dla przyszłych okresów.

Rok podatkowy jak i okres, za który sporządzone jest niniejsze sprawozdanie finansowe pokrywają się z rokiem kalendarzowym.

12.3. Odroczonego podatek dochodowy

Odroczonego podatek dochodowy wynika z następujących pozycji:

Tytuł	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	548 088	487 329
od różnicy pomiędzy podatkową a księgową wartością rzeczowych aktywów trwałych oraz aktywów niematerialnych	194 464	86 133
od różnicy pomiędzy podatkową a księgową wartością zapasów	638	468
od różnicy pomiędzy podatkową a księgową wartością aktywów i zobowiązań finansowych	42 013	36 977
nieodpłatnie otrzymana infrastruktura energetyczna i otrzymane opłaty przyłączeniowe	71 278	74 315
od rezerw na świadczenia po okresie zatrudnienia	63 422	87 197
od rezerw na nagrody jubileuszowe	43 071	52 327
od rezerw na rekultywację oraz koszty likwidacji rzeczowych aktywów trwałych	4 523	1 767
od rezerw na zobowiązania z tytułu emisji gazów	11 922	58
od rezerw z tytułu obowiązku umorzenia świadectw	7 192	40 097
od rezerw na restrukturyzację	15 330	10 813
niewypłacone wynagrodzenia i świadczenia dla pracowników	8 869	5 320
od pozostałych rezerw	28 233	48 362
naliczone koszty	24 094	22 375
straty podatkowe	25 278	2 552
pozostałe	7 761	18 568
Kompensata	(303 002)	(277 459)
Aktywa z tytułu podatku odroczonego po uwzględnieniu kompensaty	245 086	209 870

Tytuł	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	847 003	797 145
od różnicy pomiędzy podatkową a księgową wartością rzeczowych aktywów trwałych oraz aktywów niematerialnych	741 498	739 115
naliczone przychody	39 938	34 223
od różnicy pomiędzy podatkową a księgową wartością praw majątkowych pochodzenia energii	30 759	7 826
od różnicy pomiędzy podatkową a księgową wartością aktywów i zobowiązań finansowych	30 434	15 191
pozostałe	4 374	790
Kompensata	(303 002)	(277 459)
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego po uwzględnieniu kompensaty	544 001	519 686

Zmiany aktywów i rezerw z tytułu podatku odroczonego przedstawia poniższa tabela:

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2013	Rok zakończony 31 grudnia 2012
Aktywa na odroczonego podatek dochodowy		
Na początek okresu sprawozdawczego	487 682	452 611
<i>Zwiększenia</i>		
ujęte w wyniku finansowym	317 003	184 971
ujęte w pozostałych całkowitych dochodach	272 052	173 161
nabycie jednostki zależnej	12 062	11 810
	32 889	-
<i>Zmniejszenia</i>		
ujęte w wyniku finansowym	(250 243)	(149 900)
ujęte w pozostałych całkowitych dochodach	(221 056)	(131 037)
sprzedaż jednostki zależnej	(28 244)	(18 863)
	(943)	-
Na koniec okresu sprawozdawczego	554 442	487 682
Nierozpoznane aktywa		
Na początek okresu sprawozdawczego	(353)	-
zwiększenia	(6 508)	(353)
zmniejszenia	507	-
Na koniec okresu sprawozdawczego	(6 354)	(353)
Kompensata	(303 002)	(277 459)
Aktywa na odroczonego podatek dochodowy na koniec okresu sprawozdawczego	245 086	209 870
Rezerwy na odroczonego podatek dochodowy		
Na początek okresu sprawozdawczego	797 145	806 805
<i>Zwiększenia</i>		
ujęte w wyniku finansowym	94 394	39 899
ujęte w pozostałych całkowitych dochodach	81 491	39 831
nabycie jednostki zależnej	9 146	68
	3 757	-
<i>Zmniejszenia</i>		
ujęte w wyniku finansowym	(44 536)	(49 559)
ujęte w pozostałych całkowitych dochodach	(44 493)	(49 559)
	(43)	-
Na koniec okresu sprawozdawczego	847 003	797 145
Kompensata	(303 002)	(277 459)
Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy na koniec okresu sprawozdawczego	544 001	519 686

13. Rzeczowe aktywa trwałe

	Grunty własne	Budynki, lokale i obiekty inżynierii ładowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto							
Na dzień 1 stycznia 2013 roku	117 038	9 132 650	3 070 104	243 508	436 503	936 187	13 935 990
Zakup bezpośredni	340	2 113	3 961	11 357	1 129	1 603 921	1 622 821
Nabycie jednostki zależnej	1 840	361 919	481 471	41	970	196 313	1 042 554
Rozliczenie rzeczowych aktywów trwałych w budowie	7 940	704 488	521 066	35 752	166 640	(1 435 886)	-
Sprzedaż, zbycie	(1 291)	(14 311)	(7 476)	(9 580)	(3 721)	(3 470)	(39 849)
Likwidacja	(53)	(3 664)	(7 868)	(909)	(3 491)	(2 367)	(18 352)
Darowizny i nieodpłatne przekazania	-	(123)	(21)	(34)	-	(401)	(579)
Przemieszczenia między grupami	-	(9 603)	(11 458)	(115)	(360)	15 096	(6 440)
Nieodpłatne otrzymanie	-	1 207	69	-	-	-	1 276
Przeniesienie do aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	(64)	(12 327)	(11 839)	(39 533)	(2 778)	(3 792)	(70 333)
Skapitalizowane koszty finansowania	-	-	-	-	-	18 931	18 931
Sprzedaż jednostki zależnej	-	(711)	(710)	(391)	(70)	(811)	(2 693)
Pozostałe zmiany wartości	750	1 723	6 792	(646)	1 982	(11 095)	(494)
Na dzień 31 grudnia 2013 roku	126 500	10 163 361	4 044 091	239 450	596 804	1 312 626	16 482 832
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) oraz odpisy aktualizujące							
Na dzień 1 stycznia 2013 roku	(158)	(2 568 260)	(958 492)	(112 167)	(175 428)	(120 569)	(3 935 074)
Amortyzacja za okres	-	(399 839)	(190 346)	(34 824)	(56 497)	-	(681 506)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	-	(60 761)	(96 372)	(88)	(1 097)	(937)	(159 255)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	-	28	317	28	81	9 560	10 014
Sprzedaż, zbycie	-	3 302	6 096	8 740	2 218	-	20 356
Likwidacja	-	1 282	5 968	897	2 639	-	10 786
Przeniesienie do aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	-	2 944	6 472	16 961	1 269	-	27 646
Darowizny i nieodpłatne przekazania	-	1	21	34	-	-	56
Przemieszczenia między grupami	-	(1 444)	7 258	143	483	-	6 440
Sprzedaż jednostki zależnej	-	174	648	263	58	-	1 143
Pozostałe zmiany wartości	-	(1 840)	(7 597)	547	(1 972)	-	(10 862)
Na dzień 31 grudnia 2013 roku	(158)	(3 024 413)	(1 226 027)	(119 466)	(228 246)	(111 946)	(4 710 256)
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2013 roku	116 880	6 564 390	2 111 612	131 341	261 075	815 618	10 000 916
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2013 roku	126 342	7 138 948	2 818 064	119 984	368 558	1 200 680	11 772 576

Grupa Kapitałowa ENERGA SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku
(w tysiącach złotych)

	Grunty własne	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto							
Na dzień 1 stycznia 2012 roku	89 878	8 327 109	2 674 620	208 081	351 130	674 573	12 325 391
Zakup bezpośredni	38 045	6 314	8 477	9 127	3 410	1 586 287	1 651 660
Nabycie jednostki zależnej	190	388	3 132	-	1	410	4 121
Rozliczenie rzeczowych aktywów trwałych w budowie	4 502	830 747	407 445	32 230	101 941	(1 376 866)	(1)
Sprzedaż, zbycie	(379)	(7 510)	(8 749)	(4 690)	(5 372)	(126)	(26 826)
Likwidacja	-	(7 231)	(9 275)	(391)	(11 056)	(1 100)	(29 053)
Darowizny i nieodpłatne przekazania	-	-	(94)	(18)	-	-	(112)
Przemieszczenia między grupami	(14 490)	(13 158)	(4 144)	(729)	(3 426)	33 585	(2 362)
Nieodpłatne otrzymanie	-	3 547	81	-	-	-	3 628
Przeniesienie do aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	(1 052)	(8 250)	(146)	-	(81)	(412)	(9 941)
Przeniesienie z aktywów inwestycyjnych	81	936	-	-	-	2 936	3 953
Skapitalizowane koszty finansowania	-	-	-	-	-	18 598	18 598
Pozostałe zmiany wartości	263	(242)	(1 243)	(102)	(44)	(1 698)	(3 066)
Na dzień 31 grudnia 2012 roku	117 038	9 132 650	3 070 104	243 508	436 503	936 187	13 935 990
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) oraz odpisy aktualizujące							
Na dzień 1 stycznia 2012 roku	-	(2 170 224)	(782 628)	(82 333)	(138 828)	(714)	(3 174 727)
Amortyzacja za okres	-	(405 227)	(178 325)	(34 122)	(47 659)	-	(665 333)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(395)	(11 638)	(1 102)	(29)	(119)	(119 921)	(133 204)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	-	562	248	-	30	66	906
Sprzedaż, zbycie	-	1 416	6 076	4 009	3 779	-	15 280
Likwidacja	-	3 498	5 872	290	7 325	-	16 985
Przeniesienie do aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	237	2 020	49	-	27	-	2 333
Darowizny i nieodpłatne przekazania	-	-	94	18	-	-	112
Przemieszczenia między grupami	-	11 385	(8 925)	(102)	3	-	2 361
Nabycie spółki zależnej	-	-	(186)	-	-	-	(186)
Pozostałe zmiany wartości	-	(52)	335	102	14	-	399
Na dzień 31 grudnia 2012 roku	(158)	(2 568 260)	(958 492)	(112 167)	(175 428)	(120 569)	(3 935 074)
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2012 roku	89 878	6 156 885	1 891 992	125 748	212 302	673 859	9 150 664
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2012 roku	116 880	6 564 390	2 111 612	131 341	261 075	815 618	10 000 916

Wartość księgowa rzeczowych aktywów trwałych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań została ujawniona w nocie 34.8.

Testy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych

W związku z wystąpieniem zmian w otoczeniu rynkowym, Grupa zidentyfikowała przesłanki, które mogą skutkować spadkiem wartości odzyskiwalnej rzeczowych aktywów trwałych spółek segmentu wytwarzanie.

Testy na trwałą utratę wartości przeprowadzono wykorzystując metodę dochodową, wyznaczając wartość użytkową w oparciu o zdyskontowaną wartość szacowanych przepływów z działalności operacyjnej z uwzględnieniem m.in. następujących założeń:

- a) ścieżki cen energii elektrycznej na lata 2014-2028, uwzględniające m.in. koszty paliwa, koszty zakupu uprawnień do emisji CO₂ oraz wpływ bilansu popytu i podaży energii elektrycznej na rynku, ścieżki cen świadectw pochodzenia energii, na podstawie ostatniego dostępnego raportu przygotowanego przez niezależną agencję dla rynku polskiego na dzień 30 listopada 2013 roku,
- b) limity emisji CO₂ na lata 2013-2021 zgodnie z wnioskiem derogacyjnym polskiego rządu do Komisji Europejskiej,
- c) wolumeny produkcji z odnawialnych źródeł energii oraz źródeł kogeneracyjnych wynikające ze zdolności wytwórczych,
- d) utrzymanie zdolności produkcyjnych istniejących aktywów trwałych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym.

Przeprowadzone analizy wrażliwości wskazują, iż najbardziej istotnymi czynnikami wpływającym na szacunek wartości użytkowej ośrodków wypracowujących środki pieniężne są prognozowane hurtowe ceny energii elektrycznej oraz ceny paliw.

W przypadku istotnych zmian uwarunkowań rynkowych istnieje ryzyko, iż wyniki testów mogą się w przyszłości zmienić.

Elektrownia B w Ostrołęce („CGU B”)

Test na trwałą utratę wartości CGU B przeprowadzono na dzień 30 listopada 2013 r. Kalkulacje do ustalenia wartości użytkowej zostały przeprowadzone w oparciu o zestawione projekcje finansowe dla okresu XII 2013 – XII 2022 roku oraz wartość rezydualną. Do kalkulacji wartości użytkowej CGU B przyjęto stopę dyskontową w wysokości średnioważonego kosztu kapitału (WACC) na poziomie 10,28% przed opodatkowaniem (8,65% po opodatkowaniu), przy uwzględnieniu stopy wolnej od ryzyka (na podstawie dochodowości 10 letnich obligacji Skarbu Państwa – na poziomie 4,4%) oraz premii za ryzyko działalności właściwej dla branży energetycznej (5,5%). Stopa wzrostu zastosowana do ekstrapolacji prognoz przepływów pieniężnych wykraczających poza szczegółowy okres objęty planowaniem została przyjęta na poziomie 2,0%, co nie przewyższa średnich długoterminowych stóp wzrostu inflacji w Polsce.

Grupa ustaliła również wartość godziwą CGU B, odpowiadającą jej wartości rynkowej pomniejszonej o koszty zbycia. Oszacowanie do wartości godziwej zostało przeprowadzone w oparciu o zestawione projekcje finansowe dla okresu XII 2013 – 2028 (rok 2028 wynika z dostępności prognoz) przy wykorzystaniu metody dochodowej, uwzględniającej założenia opisane powyżej w punktach a) – c), stopę dyskontową po opodatkowaniu na poziomie 8,65% oraz zdolność uczestników rynku do osiągnięcia korzyści ekonomicznych poprzez jak największe i najlepsze wykorzystanie aktywów wchodzących w skład CGU B.

Ustalona wartość godziwa przewyższała oszacowaną wartość użytkową CGU B, w związku z czym została przyjęta jako wartość odzyskiwalna rzeczowych aktywów trwałych wchodzących w skład CGU B na dzień 31 grudnia 2013 roku. Na koniec 2013 roku Grupa przyjęła powyższą wartość do porównania wartości rzeczowych aktywów trwałych uznając zmiany w miesiącu grudniu za nieistotne.

W oparciu o ustaloną wartość odzyskiwalną, Grupa dokonała w 2013 roku odpisów aktualizujących w kwocie 151,6 mln zł, z czego:

- 123,4 mln zł ujęto w I kwartale 2013 roku, w wyniku testu na utratę wartości przeprowadzonego na dzień 31 marca 2013 roku;
- 28,2 mln zł ujęto w IV kwartale 2013 roku, w wyniku testu na utratę wartości przeprowadzonego na dzień 30 listopada 2013 roku.

Odpisy aktualizujące zostały ujęte w koszcie własnym sprzedaży.

Farmy wiatrowe

Na dzień 31 grudnia 2013 roku przeprowadzone zostały również testy na utratę wartości w odniesieniu do nabytych w roku 2013 farm wiatrowych (patrz opis w nocie 2.2.1.2 i 2.2.1.3). Z uwagi na zakładany 25-letni okres działalności farm wiatrowych, kalkulacje zostały przeprowadzone w oparciu o zestawione projekcje finansowe dla pełnego okresu ich działalności. Stopy dyskontowe w wysokości średnioważonego kosztu kapitału (WACC) przed opodatkowaniem przyjęte do kalkulacji zawierały się w przedziale 8,86% - 9,26%. Stopa wzrostu zastosowana do ekstrapolacji prognoz przepływów pieniężnych wykraczających poza szczegółowy okres objęty planowaniem została przyjęta na poziomie 2,0%, co nie przewyższa średnich długoterminowych stóp wzrostu inflacji w Polsce.

Na podstawie uzyskanych wyników nie stwierdzono konieczności dokonania odpisów aktualizujących.

14. Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne w spółkach Grupy ENERGA obejmują grunty, prawa wieczystego użytkowania gruntów i budynki, wynajmowane podmiotom trzecim w całości lub w części.

Wartość księgowa nieruchomości inwestycyjnych wykazana w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie różni się istotnie od ich wartości godziwej.

	Rok zakończony 31 grudnia 2013	Rok zakończony 31 grudnia 2012
Wartość księgowa na dzień rozpoczynający okres sprawozdawczy	17 060	24 552
Zwiększenia stanu	-	515
Amortyzacja	(546)	(750)
Przeniesienie do aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	(723)	(2 306)
Zmniejszenia stanu	(602)	(4 951)
Wartość księgowa na dzień kończący okres sprawozdawczy	15 189	17 060

Przychody z czynszów oraz bezpośrednie koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnych kształtowały się następująco:

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2013	Rok zakończony 31 grudnia 2012
Przychody z czynszów z nieruchomości inwestycyjnych	1 428	1 566
Bezpośrednie koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnej, która w danym okresie przyniosła przychody z czynszów	740	848
Bezpośrednie koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnej, która w danym okresie nie przyniosła przychodów z czynszów	57	63

15. Aktywa niematerialne

	Koszty prac rozwojowych	Licencje i patenty		Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Inne aktywa niematerialne	Aktywa niematerialne nie oddane do użytkowania	Razem
		Razem	W tym oprogramowanie				
Wartość brutto							
Na dzień 1 stycznia 2013 roku	644	356 687	234 569	86 986	77 020	52 453	573 790
Zakup bezpośredni	-	1 018	795	1 332	830	91 300	94 480
Rozliczenie aktywów niematerialnych nie oddanych do użytkowania	-	32 958	17 894	-	25 539	(58 497)	-
Sprzedaż, zbycie	-	(1 169)	(1 141)	(1 155)	(1 057)	-	(3 381)
Likwidacja	(242)	(1 396)	(781)	-	(111)	(21)	(1 770)
Przemieszczenia między grupami	-	(4 625)	(4 760)	-	(9 626)	12 792	(1 459)
Skapitalizowane koszty finansowania	-	-	-	-	-	1 062	1 062
Nabywanie jednostki zależnej	-	-	-	-	9 133	-	9 133
Sprzedaż jednostki zależnej	-	(303)	(174)	-	-	-	(303)
Przeniesienie do aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	-	(1 994)	(1 663)	(340)	(319)	-	(2 653)
Pozostałe zmiany wartości	-	891	890	1 363	1	5 326	7 581
Na dzień 31 grudnia 2013 roku	402	382 067	245 629	88 186	101 410	104 415	676 480
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) oraz odpisy aktualizujące							
Na dzień 1 stycznia 2013 roku	(644)	(144 417)	(71 427)	(15 266)	(34 900)	-	(195 227)
Amortyzacja za okres	-	(65 249)	(46 237)	(2 200)	(21 134)	-	(88 583)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	-	(34)	(23)	(224)	-	(54)	(312)
Sprzedaż, zbycie	-	50	22	218	622	-	890
Likwidacja	242	1 354	740	-	111	-	1 707
Przemieszczenia między grupami	-	(2 071)	(1 161)	-	3 530	-	1 459
Przeniesienie do aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	-	1 760	1 447	107	193	-	2 060
Sprzedaż jednostki zależnej	-	282	152	-	-	-	282
Pozostałe zmiany wartości	-	4	(167)	(101)	18	-	(79)
Na dzień 31 grudnia 2013 roku	(402)	(208 321)	(116 654)	(17 466)	(51 560)	(54)	(277 803)
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2013 roku	-	212 270	163 142	71 720	42 120	52 453	378 563
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2013 roku	-	173 746	128 975	70 720	49 850	104 361	398 677

Grupa Kapitałowa ENERGA SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku
(w tysiącach złotych)

	Koszty prac rozwojowych	Licencje i patenty		Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Prawa do emisji zanieczyszczeń	Inne aktywa niematerialne	Aktywa niematerialne nie oddane do użytkowania	Razem
		Razem	W tym oprogramowanie					
Wartość brutto								
Na dzień 1 stycznia 2012 roku	707	190 473	104 874	84 919	490	48 769	128 193	453 551
Zakup bezpośredni	-	3 507	2 030	3 951	34 754	7 713	116 440	166 365
Rozliczenie aktywów niematerialnych nie oddanych do użytkowania	-	173 588	131 052	-	-	37 430	(211 018)	-
Sprzedaż, zbycie	-	(1 980)	(1 980)	(675)	-	(5 873)	-	(8 528)
Likwidacja	(63)	(1 919)	(1 277)	(33)	-	(1 563)	-	(3 578)
Darowizny i nieodpłatne przekazania	-	-	-	(6)	-	-	-	(6)
Przemieszczenia między grupami	-	(7 124)	(272)	-	-	(9 456)	16 580	-
Skapitalizowane koszty finansowania	-	-	-	-	-	-	2 230	2 230
Przeniesienie do aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	-	-	-	(887)	-	-	-	(887)
Umorzenie praw do emisji	-	-	-	-	(35 244)	-	-	(35 244)
Pozostałe zmiany wartości	-	142	142	(283)	-	-	28	(113)
Na dzień 31 grudnia 2012 roku	644	356 687	234 569	86 986	-	77 020	52 453	573 790
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) oraz odpisy aktualizujące								
Na dzień 1 stycznia 2012 roku	(707)	(110 306)	(47 341)	(12 641)	-	(17 405)	-	(141 059)
Amortyzacja za okres	-	(38 811)	(25 840)	(2 210)	-	(16 135)	-	(57 156)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	-	(30)	(30)	(732)	-	(1)	-	(763)
Sprzedaż, zbycie	-	29	29	97	-	211	-	337
Likwidacja	63	1 776	1 134	5	-	1 447	-	3 291
Przemieszczenia między grupami	-	3 017	713	-	-	(3 017)	-	-
Przeniesienie do aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	-	-	-	220	-	-	-	220
Pozostałe zmiany wartości	-	(92)	(92)	(5)	-	-	-	(97)
Na dzień 31 grudnia 2012 roku	(644)	(144 417)	(71 427)	(15 266)	-	(34 900)	-	(195 227)
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2012 roku	-	80 167	57 533	72 278	490	31 364	128 193	312 492
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2012 roku	-	212 270	163 142	71 720	-	42 120	52 453	378 563

16. Prawa do emisji CO₂

W 2012 roku zakończył się drugi okres rozliczeniowy praw do emisji CO₂ w ramach Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień („KPRU”) na lata 2008 - 2012. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, w ramach KPRU na trzeci okres rozliczeniowy opublikowano przydziały bezpłatnych uprawnień do emisji CO₂ na produkcję energii elektrycznej (ujęte we wniosku derogacyjnym polskiego rządu do Komisji Europejskiej). Warunkiem ich otrzymania jest wykonanie zadań inwestycyjnych, ujętych w Krajowym Planie Inwestycyjnym („KPI”) oraz wykorzystanie nakładów na ich realizację do rozliczenia przyznaných uprawnień. W dniu 22 stycznia 2014 roku Komisja Europejska uznała polski plan zakładający przeznaczenie 404,6 mln uprawnień do emisji CO₂ na modernizację sektora energii elektrycznej za zgodny z unijnymi przepisami dotyczącymi pomocy państwa. Następnym krokiem będzie wydanie przez polski rząd rozporządzenia obejmującego wykaz instalacji wytwarzających energię elektryczną objętych systemem EU ETS w okresie rozliczeniowym 2013-2020 wraz z przyznaną tym instalacjom liczbą uprawnień do emisji. Na jego podstawie nastąpi przekazanie uprawnień na rachunki przedsiębiorstw.

Zgodnie z założeniami, w trzecim okresie rozliczeniowym uprawnienia bezpłatne na produkcję energii elektrycznej będą stopniowo wycofywane, a najpóźniej do 2020 roku wydawanie bezpłatnych uprawnień do emisji CO₂ dla instalacji wytwarzających energię elektryczną zostanie zakończone. Podobny mechanizm będzie obowiązywał w przypadku produkcji ciepła, przy czym bezpłatne uprawnienia zostaną wygaszone w roku 2027.

Zmiany w ilości (w tys. ton) praw do emisji otrzymanych w ramach KPRU, jak i nabytych przez spółki Grupy na rynku wtórnym kształtowały się następująco:

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2013	Rok zakończony 31 grudnia 2012*
	(tys. ton)	
Saldo uprawnień do emisji CO₂ na początek okresu	30,7	(122,5)
Ilość uprawnień otrzymana w ramach KPRU	-	3 080,4
Ilość uprawnień nabyta na rynku wtórnym	1 023,0	2 426,9
Razem	1 023,0	5 507,3
Emisja CO ₂	(3 184,6)	(2 942,4)
Ilość uprawnień sprzedana	(9,2)	(2 411,7)
Saldo uprawnień z poprzednich lat	30,7	(122,5)
Saldo uprawnień do emisji CO₂ na koniec okresu	(2 140,1)	30,7
w tym spółki segmentu wytwarzanie	(3 154,2)	30,4
w tym ENERGA – OBRÓT SA	1 014,1	0,3

*W 2012 roku zakończył się 5-letni okres rozliczeniowy praw do emisji CO₂. Zakupy dokonane w 2013 roku na pokrycie strat roku poprzedniego w powyższej tabeli zostały uwzględnione roku w 2012.

Zgodnie z przyjętą polityką (patrz nota 9.19) Grupa tworzy rezerwy na zobowiązania z tytułu emisji gazów w przypadku nadwyżki emisji CO₂ ponad nieodpłatne certyfikaty posiadane na dzień kończący okres sprawozdawczy. Do dnia 31 grudnia 2013 roku na rachunki spółek Grupy nie wpłynęły bezpłatne uprawnienia do emisji CO₂ wynikające z opublikowanego przydziału oraz nie zostały przyjęte stosowne regulacje prawne, na podstawie których nastąpi przekazanie tych uprawnień.

W związku z powyższym rezerwa na emisję gazów została skalkulowana na dzień 31 grudnia 2013 roku w kwocie 62,6 mln zł, odpowiadającej wolumenowi emisji CO₂ dokonanej przez spółki Grupy w roku 2013.

17. Wartość firmy

	Rok zakończony 31 grudnia 2013	Rok zakończony 31 grudnia 2012
Wartość brutto na początek okresu	28 627	17 609
Zwiększenia ogółem, w tym:	116 708	11 018
nabycie akcji i udziałów jednostek zależnych	116 708	11 018
Zmniejszenia ogółem	(362)	-
zbycie udziałów w jednostce zależnej	(362)	-
Wartość brutto na koniec okresu	144 973	28 627
Odpis na początek okresu	-	-
zwiększenie	-	-
zmniejszenie	-	-
Odpis na koniec okresu	-	-
Wartość netto na początek okresu	28 627	17 609
Wartość netto na koniec okresu	144 973	28 627

Na dzień 31 grudnia 2013 roku Grupa przeprowadziła test na utratę wartości wartości firmy powstałej w wyniku transakcji nabycia udziałów w spółkach EPW Energia Sp. z o.o. (poprzednio Iberdrola Renewables Polska Sp. z o.o.). Wartość firmy w kwocie 105,3 mln zł rozpoznana na nabyciu aktywów netto EPW Energia Sp. z o.o. została alokowana do zespołu ośrodków wypracowujących środki pieniężne, obejmujących aktywa wytwarzające energię elektryczną z wiatru. Założenia przyjęte dla potrzeb testu zostały przedstawione w nocie 13. Na podstawie uzyskanych wyników, na dzień kończący okres sprawozdawczy nie stwierdzono konieczności dokonania odpisów aktualizujących wartość firmy.

Przeprowadzone analizy wrażliwości wskazują, iż najbardziej istotnym czynnikiem wpływającym na szacunek wartości użytkowej są prognozowane hurtowe ceny energii elektrycznej. W przypadku istotnych zmian uwarunkowań rynkowych istnieje ryzyko, iż wyniki testów mogą się w przyszłości zmienić.

18. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności

Tabela poniżej przedstawia informacje dotyczące inwestycji w spółki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności:

Nazwa jednostki stowarzyszonej	SOEN SP. Z O.O.	BIO-POWER SP. Z O.O.	RAZEM
Udział w głosach jednostki stowarzyszonej	48,5%	25,0%	
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2013			
<i>Udział w aktywach i pasywach jednostki stowarzyszonej:</i>			
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe)	2 255	90	2 345
Aktywa trwałe (długoterminowe)	4 113	4 606	8 719
Zobowiązania krótkoterminowe	2 067	964	3 031
Zobowiązania długoterminowe	105	3 035	3 140
Udział w aktywach netto	4 196	697	4 893
Wartość firmy	-	1 301	1 301
Odpis aktualizujący inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	(3 196)	-	(3 196)
Udziały i akcje w jednostkach stowarzyszonych wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, w tym:	1 000	1 998	2 998
- pozostałe długoterminowe aktywa finansowe	-	1 998	1 998
- pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe	1 000	-	1 000
Udział w zysku (stracie) jednostki stowarzyszonej:	1	(583)	(582)

19. Zapasy

Tytuł	31 grudnia 2013		
	Koszt historyczny	Odpis aktualizujący	Wartość netto
Materiały	96 509	(633)	95 876
Produkty gotowe	56	-	56
Półprodukty i produkcja w toku	5 138	-	5 138
Towary	38 613	(1 772)	36 841
Prawa pochodzenia energii	165 009	(877)	164 132
Razem	305 325	(3 282)	302 043
Odpis aktualizujący zapasy na dzień 31 grudnia 2012 roku			(2 549)
Utworzenie odpisów aktualizujących			(1 508)
Rozwiązanie odpisów aktualizujących			775
Wykorzystanie odpisów aktualizujących			-
Odpis aktualizujący zapasy na dzień 31 grudnia 2013 roku			(3 282)

Spółki Grupy tworzą odpisy aktualizujące wartość zapasów kierując się utratą ich przydatności ekonomicznej ustalanej na podstawie wiekowania i rotacji do wysokości możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto. Odpisy są rozwiązywane w momencie zużycia lub sprzedaży objętych odpisem zapasów.

20. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych wynegocjowanych z bankami, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do trzech miesięcy, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych w drodze indywidualnych negocjacji z bankami stóp procentowych. Na środki pieniężne i ich ekwiwalenty składają się także jednostki uczestnictwa w funduszu ENERGA Trading SFIO, wycenione w wartości godziwej (sposób wyceny opisano w nocie 34.3.1).

ENERGA Trading SFIO został powołany w celu zarządzania nadwyżkami finansowymi spółek z Grupy ENERGA i stanowi alternatywę dla lokat bankowych nawet tych jednodniowych. Fundusz charakteryzuje się wysokim stopniem płynności i niskim ryzykiem. Mechanizmy wbudowane w system rozliczania umożliwiają zamianę jednostek uczestnictwa funduszu w gotówkę w ciągu tego samego dnia roboczego (dla zleceń złożonych w godzinach porannych) lub w dniu następnym (dla zleceń złożonych w godzinach popołudniowych). Ponadto spółki w Grupie ENERGA mogą rozliczać wzajemne należności i zobowiązania za pomocą jednostek uczestnictwa w funduszu.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazywane w rachunku przepływów pieniężnych składało się z następujących pozycji:

Tytuł	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
Środki pieniężne w banku i w kasie	466 178	390 198
Lokaty krótkoterminowe do 3 miesięcy	1 318 811	972 732
Jednostki uczestnictwa w funduszach płynnościowych	567 249	705 911
Inne	67	217
Razem saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	2 352 305	2 069 058
Niezrealizowane różnice kursowe i odsetki	(6 762)	(13 655)
Środki pieniężne zaklasyfikowane jako aktywa przeznaczone do sprzedaży	14 439	-
Kredyt w rachunku bieżącym	(9 269)	(26 030)
Razem saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów wykazanych w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	2 350 713	2 029 373

21. Pozostałe aktywa

21.1. Pozostałe aktywa długoterminowe

Tytuł	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012
Należności długoterminowe	2 065	218
Zaliczki na rzeczowe aktywa trwale w budowie oraz aktywa niematerialne	4 268	8 707
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe kosztów	34 656	21 194
Pozostałe	1 302	1 573
RAZEM	42 291	31 692

21.2. Pozostałe aktywa krótkoterminowe

Tytuł	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012
Ubezpieczenia majątkowe, osobowe, transportowe	14 409	14 777
Usługi informatyczne	2 075	676
Pozostałe koszty rozliczane w czasie	4 566	15 783
Zaliczki na dostawy	14 699	7 059
Należności z tytułu naliczonego VAT	101 745	93 687
Pozostałe należności z tytułu podatków	1	12 189
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami ZFŚS	316	603
Aktywa biologiczne	4 055	1 812
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	3 708	8 930
RAZEM	145 574	155 516

22. Działalność zaniechana i aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

22.1. Działalność zaniechana

W 2012 roku Grupa podjęła decyzję o zaniechaniu działalności hotelarskiej, prowadzonej przez spółki zależne Międzynarodowe Centrum Szkolenia Energetyki Sp. z o.o. w likwidacji oraz Kongres Sp. z o.o. w likwidacji. Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego spółka Kongres Sp. z o.o. została zlikwidowana, zaś Międzynarodowe Centrum Szkolenia Energetyki Sp. z o.o. postawione w stan likwidacji. Wyniki finansowe powyższych spółek za bieżący okres sprawozdawczy (w tym utworzenie odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych) zostały ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu z zysków lub strat jako wynik z działalności zaniechanej.

Poniższa tabela zawiera wyniki związane z działalnością zaniechaną za rok 2013, wraz z danymi porównywalnymi:

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2013	Rok zakończony 31 grudnia 2012
Przychody	4 799	6 576
Koszty	(10 439)	(24 670)
Strata brutto	(5 640)	(18 094)
Obciążenie podatkowe	-	(213)
Strata netto	(5 640)	(18 307)
Przepływy środków pieniężnych, w tym:	4 011	(8 869)
z działalności operacyjnej	(3 528)	(4 517)
z działalności inwestycyjnej	10 084	398
z działalności finansowej	(2 545)	(4 750)
Zysk na jedną akcję z działalności zaniechanej (zwykły i rozwodniony) (w złotych)	(0,01)	(0,04)

Cały wynik netto z działalności zaniechanej jest przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej.

22.2. Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Grupa podjęła działania zmierzające do sprzedaży udziałów w następujących jednostkach zależnych operujących w obszarze usług wspierających działalność Operatora Systemu Dystrybucyjnego (ENERGA – OPERATOR SA), tj. projektowania i specjalistycznego budownictwa elektroenergetycznego oraz produkcji urządzeń elektroenergetycznych: Przedsiębiorstwo Budownictwa Elektroenergetycznego „ENBUD” Słupsk Sp. z o.o., Zakład Budownictwa Energetycznego Sp. z o.o., ZEP – Centrum Wykonawstwa Specjalistycznego Sp. z o.o., Energetyka Kaliska – Usługi Techniczne Sp. z o.o., ENERGA – OPERATOR Produkcja Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Energetyki „ELEKTROINSTAL” Sp. z o.o., ENERGETYK Sp. z o.o. w likwidacji.

W dniu 6 lutego 2014 r. zawarte zostały warunkowe umowy sprzedaży 100% udziałów w spółkach ENERGA-OPERATOR Produkcja Sp. z o.o. i Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Energetyki „ELEKTROINSTAL” Sp. z o.o. Warunkiem zawieszającym była zgoda prezesa UOKiK na koncentrację działalności, która została wydana w dniu 27 lutego 2014 roku. W chwili obecnej trwają poszukiwania nabywców udziałów w pozostałych podmiotach. Grupa zakłada, że proces sprzedaży zostanie zakończony w ciągu najbliższych 12 miesięcy. W związku z powyższym wszystkie aktywa i zobowiązania tych jednostek zostały zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako przeznaczone do sprzedaży.

Jako aktywa przeznaczone do sprzedaży Grupa prezentuje również część majątku spółki Międzynarodowe Centrum Szkolenia Energetyki Sp. z o.o. w likwidacji (obiekty hotelowe oraz rekreacyjno-wypoczynkowe).

Podstawowe kategorie aktywów i zobowiązań składające się na działalność sklasyfikowaną jako przeznaczona do sprzedaży na dzień kończący okres sprawozdawczy zaprezentowane są w poniższej tabeli:

Tytuł	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012
AKTYWA		
Rzeczowe aktywa trwale	44 568	7 195
Nieruchomości inwestycyjne	3 029	2 306
Aktywa niematerialne	1 156	667
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	4 217	-
Pozostałe aktywa długoterminowe	900	-
Zapasy	8 038	-
Należności z tytułu podatku dochodowego	1 473	-
Należności z tytułu dostaw i usług	4 959	-
Lokaty i depozyty	24 057	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	14 439	-
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	2 280	-
Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	109 116	10 168
ZOBOWIĄZANIA		
Rezerwy długoterminowe	20 632	-
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	506	-
Pozostałe finansowe zobowiązania długoterminowe	951	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	39 208	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	2 199	-
Rozliczenia międzyokresowe bierne kosztów	1 941	-
Rezerwy	1 286	-
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	14 596	-
Zobowiązanie bezpośrednio związane z aktywami zaklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	81 319	-

23. Pozostałe zobowiązania

23.1. Pozostałe zobowiązania długoterminowe

Tytuł	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	1 406	613
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu odpraw restrukturyzacyjnych	1 167	385
Pozostałe	239	228
Razem	1 406	613

23.2. Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe

Tytuł	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012
Zobowiązania z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych, wynagrodzeń i innych	131 966	187 426
Podatek akcyzowy	5 557	31 959
Podatek VAT	52 203	85 234
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	40 652	45 155
Podatek dochodowy od osób fizycznych	18 949	16 652
Oplaty za korzystanie ze środowiska	13 791	6 566
Pozostałe	814	1 860
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	223 767	198 748
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	31 288	32 575
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu odpraw restrukturyzacyjnych	49 781	7 281
Wpłaty kontrahentów dot. przyszłych okresów i zaliczki otrzymane	139 017	153 411
Nadwyżka zobowiązań nad aktywami ZFŚS	206	436
Pozostałe	3 475	5 045
Razem	355 733	386 174

24. Rozliczenia międzyokresowe

24.1. Rozliczenia międzyokresowe przychodów

Tytuł	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012
Nieodpłatnie otrzymane rzeczowe aktywa trwałe	60 642	63 057
Dotacje otrzymane	134 547	96 027
Przychody z dzierżawy	13 637	21
Oplaty przyłączeniowe	306 712	320 144
Pozostałe rozliczenia przychodów	5 744	5 694
RAZEM, w tym:	521 282	484 943
Długoterminowe	489 234	456 010
Krótkoterminowe	32 048	28 933

Na dzień 31 grudnia 2013 roku jako dotacje Grupa ujmuje przede wszystkim efekt wyceny kredytu preferencyjnego z Europejskiego Banku Inwestycyjnego (patrz opis w nocie 9.22 oraz 34.5) w kwocie 70,2 mln zł oraz otrzymane dofinansowanie na realizację projektu budowy bloku energetycznego na biomasę w Elblągu w kwocie 30,6 mln zł.

24.2. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów

Tytuł	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcone)
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu niewykorzystanych urlopów	23 592	20 825
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu premii rocznej i nagród dla pracowników	96 896	92 713
Nagrody dla Zarządów	6 325	3 359
RAZEM	126 813	116 897

25. Świadczenia na rzecz pracowników

Odprawy emerytalne i rentowe, nagrody jubileuszowe

Grupa wypłaca pracownikom przechodzącym na emerytury lub renty kwoty odpraw emerytalnych lub rentowych w wysokości określonej przez Zakładowe Układy Zbiorowe. Pracownikom kończącym określoną liczbę lat pracy zawodowej wypłacane są nagrody jubileuszowe. W związku z tym jednostki wchodzące w skład Grupy, na podstawie wyceny dokonanej przez aktuarium, tworzą rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych oraz nagród jubileuszowych.

Pracownicza Taryfa Energetyczna

Na mocy zmienionego w 2005 roku Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy obowiązek wypłaty świadczeń z tzw. „pracowniczej taryfy energetycznej” dla byłych pracowników przemysłu energetycznego i innych uprawnionych osób, przeszedł na poszczególne spółki, z których wywodzą się osoby uprawnione. W związku z powyższym Grupa tworzy odpowiednią rezerwę. Wysokość rezerwy szacowana jest przez aktuarium.

Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

Jednostki Grupy dokonują odpisu na swoje Zakładowe Fundusze Świadczeń Socjalnych dla emerytów i rencistów. Na koszty tych świadczeń tworzone są rezerwy, do oszacowania których stosuje się techniki aktuarialne.

Kwoty tych rezerw oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu przedstawiono w poniższych tabelach:

	Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	Taryfa energetyczna	Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2013 roku	113 391	264 736	80 805	458 932
Nabycie jednostki zależnej	(994)	(701)	(284)	(1 979)
Koszty bieżące zatrudnienia	7 925	6 801	2 528	17 254
Zyski i straty aktuarialne	(12 712)	(57 797)	(29 801)	(100 310)
Wypłacone świadczenia	(3 259)	(9 123)	(2 575)	(14 957)
Koszty odsetek	4 644	10 715	3 270	18 629
Rozwiązanie rezerw	(10 807)	(10 957)	(4 107)	(25 871)
Przeniesienie na aktywa przeznaczone do sprzedaży	(4 387)	(7 116)	(2 273)	(13 776)
Reklasyfikacja	(1 776)	(1 405)	(326)	(3 507)
Na dzień 31 grudnia 2013 roku	92 025	195 153	47 237	334 415
Krótkoterminowe na dzień 31 grudnia 2013 roku	3 250	9 930	2 700	15 880
Długoterminowe na dzień 31 grudnia 2013 roku	88 775	185 223	44 537	318 535

	Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	Taryfa energetyczna	Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2012 roku	96 376	306 272	72 439	475 087
Koszty bieżące zatrudnienia	8 903	4 626	2 960	16 489
Zyski i straty aktuarialne	8 367	(50 205)	4 375	(37 463)
Wypłacone świadczenia	(2 082)	(9 007)	(2 336)	(13 425)
Koszty przeszłego zatrudnienia	(483)	-	-	(483)
Koszty odsetek	5 850	15 811	4 261	25 922
Rozwiązanie rezerw	(363)	(344)	(115)	(822)
Reklasyfikacja	(3 177)	(2 417)	(779)	(6 373)
Na dzień 31 grudnia 2012 roku (przekształcone)	113 391	264 736	80 805	458 932
Krótkoterminowe na dzień 31 grudnia 2012 roku (przekształcone)	2 476	9 928	2 684	15 088
Długoterminowe na dzień 31 grudnia 2012 roku (przekształcone)	110 915	254 808	78 121	443 844

Główne założenia przyjęte przez aktuarusza do wyliczenia kwoty zobowiązania na dzień kończący okres sprawozdawczy są następujące:

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2013	Rok zakończony 31 grudnia 2012
Stopa dyskontowa	4,66%	3,80%
Wskaźnik rotacji pracowników	wg rotacji spółek*	
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń	4,50%	4,50%
Przewidywana stopa wzrostu wartości odpisu na ZFŚS	3,50%	5,70%
Podstawa odpisu na ZFŚS (%)	3,00%	3,00%
Przewidywana stopa wzrostu ekwiwalentu energetycznego	wg ścieżek cenowych**	

* Wskaźniki rotacji pracowników zostały wyliczone na bazie danych historycznych z trzech ostatnich lat, odrębnie dla dziesięcioletnich przedziałów wiekowych.

**Ścieżki cenowe energii przyjęto na podstawie opracowań ekspertów branżowych.

Na podstawie danych otrzymanych od aktuarusza Grupa szacuje, że wpływ zmiany założeń na wysokość rezerw na świadczenia emerytalne, rentowe, nagrody jubileuszowe, zakładowy fundusz świadczeń socjalnych oraz taryfę energetyczną byłby następujący:

- Przyjęcie stopy dyskonta wyższej o 1 punkt procentowy spowodowałoby zmniejszenie wysokości rezerw w roku 2013 o około 11%, a przyjęcie stopy dyskonta o 1 punkt procentowy niższej spowodowałoby zwiększenie rezerw o około 13%.
- Przyjęcie planowanych wzrostów wynagrodzeń wyższych o 1 punkt procentowy spowodowałoby zwiększenie rezerw w roku 2013 o około 13%, a przyjęcie planowanych wzrostów wynagrodzeń o 1 punkt procentowy niższy spowodowałoby zmniejszenie rezerw o około 11%.

26. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy (spółki) zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Jednostki wchodzące w skład Grupy tworzą takie fundusze i dokonują okresowych odpisów. Fundusze Spółek Grupy Kapitałowej ENERGA SA nie posiadają rzeczowych aktywów trwałych. Celem Funduszy jest subsydiowanie działalności socjalnej poszczególnych spółek wchodzących w skład Grupy, udzielanie pożyczek pracownikom oraz subsydiowanie pozostałych kosztów socjalnych jak np.: dopłaty do wypoczynku pracowników.

Jednostki wchodzące w skład Grupy skompensowały na poziomie jednostkowym aktywa swoich Funduszy ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie stanowią oddzielnych aktywów spółek. Na poziomie skonsolidowanych danych finansowych saldo netto na dzień 31 grudnia 2013 roku wyniosło 110 tys. zł.

Tabela poniżej przedstawia analitykę aktywów, zobowiązań oraz kosztów Funduszu.

Tytuł	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012
Pożyczki udzielone pracownikom	16 435	18 992
Środki pieniężne	4 399	6 202
Zobowiązania z tytułu Funduszu	20 724	25 027
Saldo po skompensowaniu	110	167
Odpisy na Fundusz w okresie	40 423	48 379

27. Zysk przypadający na jedną akcję

W Spółce nie wystąpiły instrumenty rozwadniające, w związku z czym rozwodniony zysk netto na akcję jest równy zyskowi podstawowemu. Poniżej przedstawiono dane, które posłużyły do kalkulacji zysku przypadającego na jedną akcję.

Tytuł	Rok zakończony	
	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
Zysk netto z działalności kontynuowanej przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	769 612	475 341
Strata netto na działalności zaniechanej przypadająca na akcjonariuszy jednostki dominującej	(5 640)	(18 307)
Zysk netto przypadający na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej	763 972	457 034
Liczba akcji na koniec okresu obrotowego	414 067 114	4 968 805 368
Liczba akcji zastosowana do obliczenia zysku na jedną akcję*	414 067 114	414 067 114
Zysk na jedną akcję z działalności kontynuowanej (zwykły i rozwodniony) (w złotych)	1,86	1,15
Strata na jedną akcję z działalności zaniechanej (zwykły i rozwodniony) (w złotych)	(0,01)	(0,04)

* do wyliczenia zysku na akcję za bieżący i poprzedni okres zastosowano liczbę akcji po ich scaleniu - patrz nota 29.1

28. Dywidendy

Tytuł	Rok zakończony	
	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
Dywidendy zadeklarowane w okresie		
dywidenda zadeklarowana przez jednostki zależne	1 755	8 184
dywidenda zadeklarowana przez jednostkę dominującą	496 881	645 945
Razem	498 636	654 129
Dywidendy wypłacone w okresie		
dywidenda wypłacona w okresie przez jednostki zależne	1 770	8 188
dywidenda wypłacona w okresie przez jednostkę dominującą	495 697	645 736
Razem	497 467	653 924

Dywidenda na akcję wypłacona przez jednostkę dominującą (w złotych) 0,10 0,13

Przy wyliczeniu dywidendy na akcję wypłaconej przez jednostkę dominującą przyjęto liczbę akcji jednostki dominującej z dnia wypłaty dywidendy. Dywidenda na akcję wypłacona w roku 2013 i 2012 w hipotetycznej sytuacji gdyby scalenie akcji jednostki dominującej (patrz opis w nocie 29.1) nastąpiło przed dniem jej wypłaty w tych latach wyniosłoby odpowiednio 1,20 zł i 1,56 zł.

Zarząd ENERGA SA proponuje wypłatę dywidendy z zysku roku 2013 w wysokości 1 zł/akcję, co daje łączną kwotę 414 067 tys. zł.

29. Kapitał podstawowy i pozostałe kapitały

29.1. Kapitał podstawowy

W dniu 3 września 2013 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy ENERGA SA podjęło uchwały w sprawie scalenia akcji ENERGA SA oraz obniżenia kapitału zakładowego spółki. Scalenie zostało dokonane przy proporcjonalnym zmniejszeniu łącznej ilości akcji spółki wszystkich serii A, B, C z liczby 4 968 805 368 do liczby 414 067 114. Obniżenie kapitału zakładowego nastąpiło przez zmniejszenie wartości nominalnej

wszystkich istniejących akcji spółki z kwoty 12 zł (nowa wartość nominalna akcji wynikająca ze scalenia akcji) do kwoty 10,92 zł każda. Obniżenie kapitału zakładowego spółki nastąpiło bez jakichkolwiek wypłat na rzecz akcjonariuszy, w tym na rzecz Skarbu Państwa i skutkowało przesunięciem funduszy z kapitału zakładowego na kapitał rezerwowy.

W rezultacie podjętych uchwał kapitał zakładowy ENERGA SA wynosi na dzień 31 grudnia 2013 roku 4 521 612 884,88 zł i dzieli się na akcje zgodnie z poniższą specyfikacją:

Tytuł	Stan na 31 grudnia 2013
Akcje na okaziciela serii AA o wartości nominalnej 10,92 PLN każda	269 139 114
Akcje imienne serii BB o wartości nominalnej 10,92 PLN każda	144 928 000
Łączna ilość akcji	414 067 114

Tytuł	Stan na 31 grudnia 2012
Akcje imienne serii A o wartości nominalnej 1 PLN każda	255 000
Akcje imienne serii B o wartości nominalnej 1 PLN każda	4 845 611 133
Akcje imienne serii C o wartości nominalnej 1 PLN każda	122 939 235
Łączna ilość akcji	4 968 805 368

Wszystkie wyemitowane akcje zostały w pełni opłacone.

29.1.1 Akcjonariusze o znaczącym udziale

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2013	Rok zakończony 31 grudnia 2012
Skarb Państwa		
udział w kapitale	51,52%	84,18%
udział w prawach głosu	64,09%	84,18%
Pozostali akcjonariusze		
udział w kapitale	48,48%	15,82%
udział w prawach głosu	35,91%	15,82%

W dniu 27 stycznia 2014 roku Minister Skarbu Państwa poinformował jednostkę dominującą, iż w wyniku zwrotnego przeniesienia poza rynek regulowany 6 286 317 akcji zwykłych na okaziciela serii AA Spółki przez jednego z menedżerów stabilizujących, zwiększyło się zaangażowanie Skarbu Państwa w Energa SA (działania stabilizujące zakończono w grudniu 2013 roku). Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego Skarb Państwa posiada 51,52% akcji ENERGA SA, co stanowi 64,09% ogólnej liczby głosów w ENERGA SA.

29.1.2 Prawa akcjonariuszy

Na dzień kończący okres sprawozdawczy Skarb Państwa posiada 213 326 317 akcji Spółki stanowiących 51,52% jej kapitału zakładowego, uprawniających do wykonywania 358 254 317 głosów na Walnym Zgromadzeniu, co stanowi 64,09% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu (w tym 144 928 000 akcji imiennych serii BB uprzywilejowanych co do prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu w ten sposób, że jedna akcja serii BB daje prawo do dwóch głosów na Walnym Zgromadzeniu).

Zgodnie ze statutem jednostki dominującej aktualnym na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, członków Rady Nadzorczej powołuje i odwołuje Walne Zgromadzenie, przy czym Skarbowi Państwa przysługuje uprawnienie osobiste do powoływania i odwoływania członków Rady Nadzorczej, tak aby Skarb Państwa posiadał w takiej Radzie Nadzorczej bezwzględną liczbę głosów. Uprawnienie, o którym mowa powyżej, wygasa z dniem, w którym udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym jest mniejszy niż 20%.

29.2. Kapitał rezerwowy

Kapitał rezerwowy powstał w efekcie obniżenia kapitału zakładowego jednostki dominującej dokonanego w związku ze scaleniem akcji jednostki dominującej (patrz opis powyżej). Kapitał rezerwowy może zostać wykorzystany jedynie na pokrycie przyszłych strat lub na podwyższenie kapitału zakładowego jednostki dominującej.

29.3. Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy został utworzony z odpisów z zysku wygenerowanego przez jednostkę dominującą w poprzednich okresach sprawozdawczych.

29.4. Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających wynika z wyceny transakcji walutowej zamiany stóp procentowych CCIRS zawartych w celu zabezpieczenia ryzyka walutowego związanego z euroobligacjami wyemitowanymi przez spółkę zależną ENERGA Finance AB (publ) (patrz opis w nocie 34.7).

29.5. Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy

Zyski zatrzymane Grupy obejmują kwoty, które nie podlegają podziałowi, to znaczy nie mogą zostać wypłacone w formie dywidendy przez jednostkę dominującą. Dotyczy to w szczególności zysków zatrzymanych spółek zależnych (z uwzględnieniem korekt konsolidacyjnych), korekt wynikających z przekształcenia sprawozdania finansowego jednostki dominującej z Ustawy o rachunkowości na MSSF UE oraz odnoszonych na inne całkowite dochody zysków i strat aktuarialnych z wyceny rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia.

Ponadto, zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych, jednostka dominująca oraz jednostki zależne mające status spółek akcyjnych są obowiązane utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu spółki, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego jednostki. O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie, jednakże części kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w jednostkowym sprawozdaniu finansowymi i nie podlega ona podziałowi na inne cele.

29.6. Udziały niekontrolujące

Na dzień 31 grudnia 2013 roku kapitały własne przypisane udziałowcom niekontrolującym dotyczą akcjonariuszy mniejszościowych spółek segmentu wytwarzanie, w szczególności spółki ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA.

30. Rezerwy

	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Nagrody jubileuszowe	Rezerwa na sprawy pracownicze	Rezerwa na restrukturyzację	Razem rezerwy dotyczące pracowników	Rezerwa na spory sądowe	Rezerwa na rekultywację oraz koszty likwidacji rzeczowych aktywów trwałych	Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów	Rezerwa z tytułu obowiązku umorzenia świadectw	Inne rezerwy	Razem pozostałe rezerwy	Razem
Na dzień 1 stycznia 2013 roku	458 932	275 407	3 505	56 913	794 757	199 092	9 299	307	211 036	51 640	471 374	1 266 131
Nabycie/sprzedaż jednostki zależnej	(1 979)	(1 138)	-	-	(3 117)	(394)	14 700	-	-	(3)	14 303	11 186
Koszty bieżącego zatrudnienia	17 254	23 342	-	-	40 596	-	-	-	-	-	-	40 596
Zyski i straty aktuarialne	(100 310)	(26 929)	-	-	(127 239)	-	-	-	-	-	-	(127 239)
Wyplacone świadczenia	(14 957)	(21 015)	-	-	(35 972)	-	-	-	-	-	-	(35 972)
Koszty odsetek	18 629	11 237	-	-	29 866	-	305	-	-	-	305	30 171
Utworzone	-	-	-	69 091	69 091	73 342	336	62 746	116 603	47 408	300 435	369 526
Rozwiązane	(25 871)	(21 996)	(347)	(1 254)	(49 468)	(74 344)	(832)	-	(2 745)	(1 435)	(79 356)	(128 824)
Wykorzystane	-	-	(1 813)	(51 909)	(53 722)	(97 504)	-	(307)	(208 291)	(50 226)	(356 328)	(410 050)
Reklasyfikacja	(3 507)	(4 339)	-	7 846	-	-	-	-	-	-	-	-
Przeniesienie na zobowiązanie bezpośrednio związane z aktywami zaklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	(13 776)	(7 815)	-	-	(21 591)	-	-	-	-	(327)	(327)	(21 918)
Na dzień 31 grudnia 2013 roku	334 415	226 754	1 345	80 687	643 201	100 192	23 808	62 746	116 603	47 057	350 406	993 607
Krótkoterminowe na dzień 31 grudnia 2013 roku	15 880	19 598	1 345	80 687	117 510	100 192	-	62 746	116 603	47 057	326 598	444 108
Długoterminowe na dzień 31 grudnia 2013 roku	318 535	207 156	-	-	525 691	-	23 808	-	-	-	23 808	549 499

Grupa Kapitałowa ENERGA SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku
(w tysiącach złotych)

	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Nagrody jubileuszowe	Rezerwa na sprawy pracownicze	Rezerwa na restrukturyzację	Razem rezerwy dotyczące pracowników	Rezerwa na spory sądowe	Rezerwa na rekultywację składowisk popiołów	Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów	Rezerwa z tytułu obowiązku umorzenia świadectw	Inne rezerwy	Razem pozostałe rezerwy	Razem
Na dzień 1 stycznia 2012 roku	475 087	217 785	3 115	64 143	760 130	76 771	4 754	31 015	268 647	37 264	418 451	1 178 581
Koszty bieżącego zatrudnienia	16 489	19 991	-	-	36 480	-	-	-	-	-	-	36 480
Zyski i straty aktuarialne	(37 463)	50 738	-	-	13 275	-	-	-	-	-	-	13 275
Wyplacone świadczenia	(13 425)	(20 158)	-	-	(33 583)	-	-	-	-	-	-	(33 583)
Koszty przeszłego zatrudnienia	(483)	(1 691)	-	-	(2 174)	-	-	-	-	-	-	(2 174)
Koszty odsetek	25 922	13 732	-	-	39 654	-	1 254	-	-	-	1 254	40 908
Utworzone	-	-	2 161	52 325	54 486	188 682	3 291	17	211 036	43 030	446 056	500 542
Rozwiązane	(822)	(309)	(1 111)	(8 128)	(10 370)	(65 299)	-	(45)	(1 794)	(120)	(67 258)	(77 628)
Wykorzystane	-	-	(660)	(62 481)	(63 141)	(1 062)	-	(30 680)	(266 853)	(28 534)	(327 129)	(390 270)
Reklasyfikacja	(6 373)	(4 681)	-	11 054	-	-	-	-	-	-	-	-
Na dzień 31 grudnia 2012 roku (przekształcone)	458 932	275 407	3 505	56 913	794 757	199 092	9 299	307	211 036	51 640	471 374	1 266 131
Krótkoterminowe na dzień 31 grudnia 2012 roku (przekształcone)	15 088	18 651	3 478	56 083	93 300	199 092	-	307	211 036	51 610	462 045	555 345
Długoterminowe na dzień 31 grudnia 2012 roku (przekształcone)	443 844	256 756	27	830	701 457	-	9 299	-	-	30	9 329	710 786

31. Zobowiązania inwestycyjne

Rozwój ciepłownictwa w Ostrołęce

W związku z nabyciem w 2009 roku udziałów w spółce ENERGA OPEC Sp. z o.o. (dawniej Ostrołęckie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.) ENERGA SA i ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA zobowiązały się do realizacji programu inwestycyjnego w zakresie rozwoju ciepłownictwa na terenie miasta Ostrołęka. W 2012 roku ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA zawarła umowę o realizację projektu inwestycyjnego „Zobowiązania inwestycyjne na rzecz ENERGA OPEC sp. z o.o. – Budowa źródła ciepła dla miasta Ostrołęki”. Zakończenie prac i oddanie do eksploatacji nowego źródła ciepła o mocy 174 MWt w wodzie grzewczej zaplanowano na rok 2014. Zgodnie z założeniami, wartość przedmiotu umowy wyniesie 160 mln PLN.

Ponadto w 2011 roku spółka zależna ENERGA OPEC Sp. z o.o. zawarła z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej umowę o dofinansowanie na realizację projektu, którego celem jest ograniczenie strat przesyłu. Realizacja projektu planowana jest przy założonym całkowitym koszcie w kwocie 33,8 mln zł.

Do końca roku 2013 łączne nakłady poniesione na realizację powyższych projektów wyniosły 139,4 mln zł.

Zobowiązania Operatora Systemu Dystrybucyjnego

Spółka ENERGA – OPERATOR SA (Operator Systemu Dystrybucyjnego) prowadzi swoją działalność w oparciu o Ustawę Prawo energetyczne oraz posiadaną koncesję. Z obu dokumentów wynikają obowiązki określające m.in. konieczność dostarczania energii elektrycznej w sposób ciągły i bezpieczny oraz przyłączanie nowych podmiotów do sieci. Ustawa Prawo energetyczne nakłada także na przedsiębiorstwo konieczność sporządzania planów rozwoju określających zakres rzeczowy i finansowy nakładów inwestycyjnych, które to plany podlegają następnie uzgodnieniu z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki („URE”).

Planowane nakłady na lata 2014 – 2016 wynoszą odpowiednio: 2014 – 1 281,9 mln zł, 2015 – 1 240,7 mln zł, 2016 – 1 145,9 mln zł (w cenach stałych z 2013 roku).

Program inwestycyjny ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o.

Charakter zobowiązania inwestycyjnego ma także program emisji obligacji na finansowanie inwestycji realizowanych przez spółkę zależną ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o. obejmujących budowę nowego bloku energetycznego oraz modernizację kotła poprzez wprowadzenie możliwości współspalania biomasy. Łączne planowane nakłady inwestycyjne wynoszą 224,5 mln zł, z czego do końca roku 2013 poniesiono nakłady w wysokości 212,3 mln zł.

Budowa elektrowni gazowo - parowych w Grudziądzu i Gdańsku

Budowę elektrowni gazowo - parowych w Grudziądzu i Gdańsku zajmują się utworzone w grudniu 2012 roku spółki celowe Elektrownia CCGT Grudziądz Sp. z o.o. i Elektrownia CCGT Gdańsk Sp. z o.o. Łączna szacowana wartość zobowiązań wynikających z umów zawartych przez spółki w związku z realizacją inwestycji wynosi ok. 34,7 mln zł, z czego do końca roku 2013 wydatkowano 4,0 mln zł.

Rozwój systemu ciepłowniczego w Kaliszu

W związku z nabyciem w dniu 9 kwietnia 2013 roku 90% udziałów w spółce Ciepło Kaliskie Sp. z o.o. (patrz nota 2.2.1.1), spółka zależna ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o. zobowiązała się do realizacji programu inwestycyjnego w nabywanej spółce, w kwocie nie mniejszej niż 15 mln zł w ciągu 6 lat.

System obsługi sprzedaży

W dniu 24 czerwca 2013 roku ENERGA SA podpisała umowę na budowę i wdrożenie systemu obsługi sprzedaży obejmującego system billingowy i system zarządzania relacjami z Klientami (CRM, Customer Relationship Management) w Grupie. W ramach umowy ENERGA SA zobowiązana jest ponieść nakłady na rzeczowe aktywa trwale i aktywa niematerialne na łączne kwoty, odpowiednio 5,5 mln zł oraz 63,2 mln zł.

32. Rozliczenia podatkowe

32.1. Podatkowa Grupa Kapitałowa ENERGA – OPERATOR

W dniu 28 grudnia 2011 roku spółka zależna ENERGA – OPERATOR SA wraz z podmiotami powiązаныmi:

- ENERGA–OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Elbląg Sp. z o.o.,
- ENERGA–OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Gdańsk Sp. z o.o.,
- ENERGA–OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Kalisz Sp. z o.o.,
- ENERGA–OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Płock Sp. z o.o.,
- ENERGA–OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Słupsk Sp. z o.o.,
- ENERGA–OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Toruń Sp. z o.o.,
- ENERGA–OPERATOR Techniczna Obsługa Odbiorców Sp. z o.o.

zawarła umowę Podatkowej Grupy Kapitałowej pod nazwą PGK ENERGA – OPERATOR („PGK”). Spółka ENERGA – OPERATOR SA została wyznaczona jako spółka reprezentująca PGK w zakresie obowiązków wynikających z ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz przepisów ustawy Ordynacja Podatkowa.

Rozpoczęcie działalności PGK nastąpiło z dniem 1 kwietnia 2012 roku i będzie obowiązywało przez okres 3 lat podatkowych. Przedmiotem opodatkowania podatkiem dochodowym jest osiągnięty w roku podatkowym dochód stanowiący nadwyżkę sumy dochodów wszystkich spółek tworzących grupę nad sumą i ich strat.

32.2. Zwrot podatku akcyzowego

W związku z niezgodnością krajowych przepisów o podatku akcyzowym z postanowieniami Dyrektywy Energetycznej spółka ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA złożyła w 2009 roku do właściwego urzędu celnego wnioski o stwierdzenie i zwrot nadpłaty w podatku akcyzowym za lata 2006 – 2008 w kwocie 166,9 mln zł. Zgodnie z ustawą o podatku akcyzowym, w latach 2006 – 2008 spółka zadeklarowała i zapłaciła podatek akcyzowy od sprzedaży energii do nieostatecznych odbiorców, podczas gdy zgodnie z przepisami obowiązującymi w Unii Europejskiej, energia elektryczna podlega opodatkowaniu nie wcześniej niż w momencie dostawy do odbiorcy końcowego.

Na dzień na dzień kończący okres sprawozdawczy nie miały miejsca ostateczne rozstrzygnięcia w tej sprawie.

33. Informacja o podmiotach powiązanych

Transakcje z jednostkami powiązаныmi są dokonywane w oparciu o ceny rynkowe dostarczanych towarów, produktów lub usług oparte o koszt ich wytworzenia.

33.1. Transakcje z udziałem podmiotów powiązanych ze Skarbem Państwa

Jednostką nadrzędną Grupy jest Skarb Państwa, w związku z tym inne podmioty powiązane ze Skarbem Państwa są traktowane przez Grupę jako jednostki powiązane.

Transakcje z podmiotami powiązаныmi ze Skarbem Państwa zawierane były w ramach zwykłego toku prowadzonej działalności gospodarczej i dotyczyły głównie zakupu i sprzedaży energii elektrycznej oraz praw majątkowych, sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej (w tym tranzytu), rozliczeń z operatorem systemu przesyłowego w obszarze rynku bilansującego, z tytułu usług przesyłowych, usług systemowych oraz usług pracy interwencyjnej, a także zakupu paliw (głównie węgiel). Grupa nie prowadzi ewidencji umożliwiającej agregowanie wartości wszystkich transakcji realizowanych ze wszystkimi instytucjami państwowymi oraz podmiotami zależnymi od Skarbu Państwa.

Ponadto w bieżącym okresie sprawozdawczym spółka zależna ENERGA – OPERATOR SA zapłaciła na rzecz PSE SA kwotę 95,5 mln zł, w związku z zakończeniem sporu opisanego w nocie 40.6.

33.2. Transakcje z jednostkami stowarzyszonymi

Rok zakończony 31 grudnia 2013	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	Zakupy od podmiotów powiązanych	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
Soen Sp. z o.o.	539	4 076	13	676
Słupskie Towarzystwo Koszykówki Sportowa Spółka Akcyjna*	-	2 240	-	-
Oświetlenie Uliczne i Drogowe Sp. z o.o.*	26 807	-	-	-
Razem	27 346	6 316	13	676

* Transakcje dotyczą okresu od 1 stycznia 2013 roku do dnia sprzedaży udziałów/akcji spółek.

Na koniec okresu sprawozdawczego nie wystąpiły przeterminowane należności ani zaległe zobowiązania w transakcjach z jednostkami stowarzyszonymi.

33.3. Transakcje z udziałem członków Zarządu jednostki dominującej

W okresie sprawozdawczym jednostka dominująca nie zawierała znaczących transakcji z członkami Zarządu.

33.4. Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządów oraz Rad Nadzorczych spółek Grupy

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2013	Rok zakończony 31 grudnia 2012
Zarząd jednostki dominującej	5 171	1 213
Rada Nadzorcza jednostki dominującej	249	280
Zarządy jednostek zależnych	32 921	22 715
Rada Nadzorcza jednostek zależnych	1 655	2 621
Razem	39 996	26 829

33.5. Wynagrodzenia wypłacone lub należne głównej kadrze kierowniczej (za wyjątkiem członków Zarządów i Rad Nadzorczych)

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2013	Rok zakończony 31 grudnia 2012
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	49 717	46 721
Nagrody jubileuszowe	711	903
Świadczenia po okresie zatrudnienia	59	81
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	834	304
Łączna kwota wynagrodzenia wypłaconego głównej kadrze kierowniczej (za wyjątkiem członków Zarządu i Rady Nadzorczej)	51 321	48 009

34. Instrumenty finansowe

34.1. Wartość księgowa kategorii i klas instrumentów finansowych

Tytuł	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcone)
Klasy instrumentów finansowych		
Lokaty i depozyty	4 121	26 784
Obligacje, bony skarbowe oraz inne dłużne papiery wartościowe	14 728	27 107
Udziały i akcje (niekonsolidowane)	1 314	2 831
Należności z tytułu dostaw i usług	1 469 543	1 520 668
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty, w tym:	2 352 305	2 069 058
Jednostki uczestnictwa w funduszu ENERGA Trading SFIO	567 249	705 911
Należności z tytułu sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych oraz aktywów niematerialnych	1 979	2 516
Pozostałe aktywa finansowe	7 528	4 923
Instrumenty pochodne zabezpieczające (aktywa)	13 017	-
Razem aktywa	3 864 535	3 653 887
Kredyty i pożyczki preferencyjne	935 800	996 129
Kredyty i pożyczki	1 140 657	1 393 618
Kredyty w rachunku bieżącym	9 269	26 030
Wyemitowane obligacje i papiery dłużne	3 190 037	1 079 219
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	889 902	710 651
Pozostałe zobowiązania finansowe	12 462	26 615
Zobowiązania z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych oraz aktywów niematerialnych	219 640	139 034
Razem zobowiązania	6 397 767	4 371 296
Kategorie instrumentów finansowych		
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	2 361 147	2 075 858
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	14 728	-
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	4 121	53 891
Pożyczki i należności	1 471 522	1 524 138
Instrumenty pochodne zabezpieczające	13 017	-
Razem aktywa	3 864 535	3 653 887
Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	6 397 767	4 371 296
Razem zobowiązania	6 397 767	4 371 296

34.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Rok zakończony 31 grudnia 2013	Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Instrumenty pochodne zabezpieczające	Ogółem
Dywidendy i udziały w zyskach	68	-	-	-	-	68
Przychody/ (Koszty) z tytułu odsetek	68 810	1 039	36 852	(222 579)	(18 408)	(134 286)
Różnice kursowe	7 312	-	(9)	11 028	(16 320)	2 011
Rozwiązanie odpisów aktualizujących/ aktualizacja wartości "w górę"	128	-	51 483	-	-	51 611
Utworzenie odpisów aktualizujących/ aktualizacja wartości "w dół"	(924)	(12 379)	(115 504)	-	-	(128 807)
Zysk/ (strata) ze zbycia inwestycji	(1 128)	-	-	-	-	(1 128)
Zysk/ (strata) netto	74 266	(11 340)	(27 178)	(211 551)	(34 728)	(210 531)
Inne całkowite dochody	-	-	-	-	32 765	32 765
Całkowite dochody	74 266	(11 340)	(27 178)	(211 551)	(1 963)	(177 766)

Rok zakończony 31 grudnia 2012	Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Ogółem
Dywidendy i udziały w zyskach	78	-	-	-	78
Przychody/ (Koszty) z tytułu odsetek	45 476	683	28 585	(179 558)	(104 814)
Różnice kursowe	-	-	-	(1 327)	(1 341)
Rozwiązanie odpisów aktualizujących/ aktualizacja wartości "w górę"	163	-	56 746	-	56 909
Utworzenie odpisów aktualizujących/ aktualizacja wartości "w dół"	(19 575)	-	(122 856)	-	(142 431)
Zysk/ (strata) ze zbycia inwestycji	(18 884)	-	-	-	(18 884)
Zysk/ (strata) netto	7 258	683	(38 852)	(179 572)	(210 483)

34.3. Wartość godziwa instrumentów finansowych

34.3.1 Wartość godziwa instrumentów finansowych wycenianych na bieżąco w wartości godziwej

Niektóre aktywa i zobowiązania finansowe Grupy wyceniane są w wartości godziwej na koniec każdego okresu sprawozdawczego.

Poniższa tabela przedstawia analizę instrumentów finansowych mierzonych w wartości godziwej, pogrupowanych według trypoziomowej hierarchii:

- poziom 1 – wartość godziwa oparta o ceny notowane (niekorygowane) oferowane za identyczne aktywa lub zobowiązania na aktywnych rynkach, do których Grupa ma dostęp w dniu wyceny;
- poziom 2 – wartość godziwa oparta o dane wejściowe inne niż ceny notowane uwzględnione na poziomie 1, które są obserwowalne w przypadku danego składnika aktywów lub zobowiązania, albo pośrednio, albo bezpośrednio;
- poziom 3 – wartość godziwa oparta o nieobserwowalne dane wejściowe dotyczące danego składnika aktywów lub zobowiązania.

Tytuł	31 grudnia 2013		
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Aktywa			
Jednostki uczestnictwa w funduszu ENERGA Trading SFIO	-	567 249	-
Instrumenty pochodne zabezpieczające (CCIRS)	-	13 017	-

Jednostki uczestnictwa w funduszu ENERGA Trading SFIO wyceniane są jako iloczyn ich ilości i wartości z wyceny pojedynczej jednostki uczestnictwa. Wycena dokonywana jest przez firmę zarządzającą funduszem zgodnie z ustawą z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych.

Wycena transakcji Cross Currency Interest Rate Swap (CCIRS) do wartości godziwej odbywa się poprzez dyskontowanie przyszłych przepływów pieniężnych dla obydwu walut. Stopy procentowe dla każdej z walut oraz basis spread używane do dyskonta pozyskiwane są z systemu Bloomberg.

34.3.2 Wartość godziwa instrumentów finansowych, które nie są na bieżąco wyceniane w wartości godziwej

Z wyjątkiem informacji podanych w tabeli poniżej wartość księgowa aktywów oraz zobowiązań finansowych nie odbiega istotnie od ich wartości godziwych.

Tytuł	Wartość księgowa	31 grudnia 2013		
		Wartość godziwa		
		Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Zobowiązania				
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji krajowych	1 009 846	-	1 017 811	-
Zobowiązania z tytułu emisji euroobligacji	2 113 658	2 143 563	-	-

Wycena do wartości godziwej zobowiązań z tytułu wyemitowanych:

- obligacji krajowych została oszacowana w oparciu o analizę przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu aktualnych na dzień 31 grudnia 2013 roku rynkowych stóp procentowych;
- euroobligacji została oszacowana na podstawie kwotowań z systemu Bloomberg z dnia 31 grudnia 2013 roku.

Dla udziałów oraz dłużnych papierów wartościowych nienotowanych na giełdzie nie istnieje aktywny rynek, ani też nie ma możliwości zastosowania w ich przypadku technik wyceny dających wiarygodne wartości, w związku z tym Grupa nie jest w stanie ustalić zakresu, w którym mogłaby mieścić się ich wartość godziwa. Aktywa te wyceniane są według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

34.4. Opis istotnych pozycji w ramach poszczególnych kategorii instrumentów finansowych

34.4.1 Aktywa finansowe

W bieżącym okresie sprawozdawczym Grupa dokonała przekwalifikowania z kategorii aktywów utrzymywanych do terminu wymagalności do aktywów dostępnych do sprzedaży posiadanych obligacji spółki w upadłości układowej. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego Grupa nie jest w stanie określić w jakich terminach oraz w jakiej formule regulowane będą zobowiązania tej spółki wobec wierzycieli, w tym obligatariuszy, gdyż strony nie wynegocjowały satysfakcjonujących propozycji układowych. Przekwalifikowaniu podlegała wartość księgowa obligacji na dzień kończący okres sprawozdawczy w kwocie 14,7 mln zł.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

W tej kategorii instrumentów finansowych Grupa prezentuje lokaty bankowe o terminie zapadalności dłuższym niż trzy miesiące.

Pożyczki i należności

Główną pozycję kategorii instrumentów finansowych ujmowanych jako pożyczki i należności stanowią należności z tytułu dostaw i usług.

Należności z tytułu dostaw i usług	Przed uwzględnieniem odpisu z tytułu utraty wartości	Odpisy ustalone w sposób indywidualny	Odpis ogólny	Razem odpisy aktualizujące	Po uwzględnieniu odpisu aktualizującego
Nieprzeterminowane	1 203 623	(371)	(12 552)	(12 923)	1 190 700
Przeterminowane, w tym:					
< 30 dni	166 111	(842)	(1 221)	(2 063)	164 048
30 – 90 dni	88 664	(2 322)	(3 112)	(5 434)	83 230
90 - 180 dni	32 564	(2 503)	(8 383)	(10 886)	21 678
180 - 360 dni	58 871	(1 883)	(47 220)	(49 103)	9 768
>360 dni	171 724	(1 462)	(170 143)	(171 605)	119
Ogółem	1 721 557	(9 383)	(242 631)	(252 014)	1 469 543

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

W tej kategorii instrumentów finansowych Grupa prezentuje obligacje korporacyjne.

Instrumenty pochodne zabezpieczające

Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie ryzyka walutowego w związku wyemitowanymi euroobligacjami zostały szczegółowo opisane w nocie 34.7.

34.4.2 Zobowiązania finansowe

Wszystkie zobowiązania finansowe Grupy są klasyfikowane jako zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu. W tej kategorii instrumentów finansowych Grupa prezentuje przede wszystkim otrzymane kredyty i pożyczki oraz wyemitowane obligacje.

Kredyty i pożyczki

	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012
Waluta	PLN	
Stopa Referencyjna	WIBOR, Stopa redyskontowa	
Wartość kredytu/ pożyczki	2 085 725	2 415 777
Z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie:		
do 1 roku (krótkoterminowe)	274 177	389 639
od 1 roku do 2 lat	361 109	275 676
od 2 lat do 3 lat	229 592	371 394
od 3 lat do 5 lat	454 902	440 624
powyżej 5 lat	765 945	938 444

Na dzień 31 grudnia 2013 i 2012 roku wartość pozostałych do dyspozycji Grupy limitów kredytowych wyniosła odpowiednio 4 841 mln zł, 3 492 mln zł.

Szczegółowe informacje dotyczące zaciągniętych kredytów i pożyczek zostały przedstawione w nocie 34.5.

Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji

	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012
Waluta		PLN
Stopa Referencyjna		WIBOR
Wartość emisji	1 076 379	1 079 219
z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie:		
do 1 roku (krótkoterminowe)	16 598	-
od 1 roku do 2 lat	7 203	7 340
od 2 lat do 3 lat	7 630	7 391
od 3 lat do 5 lat	15 306	14 995
powyżej 5 lat	1 029 642	1 049 493

	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012
Waluta		EUR
Stopa Referencyjna		stała
Wartość emisji		
w walucie	509 659	-
w złotych	2 113 658	-
z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie:		
do 1 roku (krótkoterminowe)	53 986	-
od 1 roku do 2 lat	-	-
od 2 lat do 3 lat	-	-
od 3 lat do 5 lat	-	-
powyżej 5 lat	2 059 672	-

Szczegółowe informacje dotyczące wyemitowanych obligacji zostały przedstawione w nocie 34.5.

34.5. Dostępne finansowanie zewnętrzne

Kredyty na finansowanie programu inwestycyjnego ENERGA – OPERATOR SA na lata 2009 - 2012

W latach 2009 – 2010 ENERGA SA wraz ze spółką zależną ENERGA – OPERATOR SA zawarły następujące umowy kredytowe z przeznaczeniem na sfinansowanie programu inwestycyjnego ENERGA – OPERATOR SA w latach 2009 - 2012, związanego z rozbudową i modernizacją sieci dystrybucyjnej:

1. umowa z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym („EBI”) z limitem 1 050 mln zł;
2. umowa z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju („EBOR”) z limitem 800 mln zł;
3. umowa z Nordyckim Bankiem Inwestycyjnym („NIB”) z limitem 200 mln zł.

Powyższe finansowanie zostało w pełni wykorzystane, z czego do spłaty pozostało odpowiednio: EBI – 977,1 mln zł z ostatecznym terminem spłaty 15 grudnia 2025 roku, EBOR – 683,3 mln zł z ostatecznym terminem spłaty 18 grudnia 2021 roku, NIB – 183,8 mln zł z ostatecznym terminem spłaty 15 czerwca 2022 roku.

Kredyty na finansowanie programu inwestycyjnego ENERGA – OPERATOR SA na lata 2012 - 2015

W dniu 26 czerwca 2013 roku pomiędzy ENERGA SA oraz spółką zależną ENERGA – OPERATOR SA a EBOR, została zawarta umowa kredytowa na kwotę 800 mln zł, w ramach której EBOR udostępni 400 mln zł, a pozostałą część obejmie konsorcjum dwóch banków komercyjnych: PKO Bank Polski SA i ING Bank Śląski SA.

Środki pozyskane z umowy przeznaczone zostaną na finansowanie programu inwestycyjnego ENERGA – OPERATORA SA na lata 2012-2015, którego częścią jest rozwój sieci dystrybucyjnej oraz poprawa jej

efektywności, w tym wdrożenie zaawansowanego systemu liczników będącego elementem nowego rozwiązania „smart grid”.

Okres ostatecznej spłaty kredytu przypada na 18 grudnia 2024 roku. Kredyt jest niezabezpieczony i oparty na zwyczajowych zapisach umownych. Wykorzystanie kredytu na dzień 31 grudnia 2013 roku wyniosło 50,0 mln zł.

W dniu 10 lipca 2013 roku pomiędzy ENERGA SA oraz spółką zależną ENERGA - OPERATOR SA, a EBI, została zawarta umowa o finansowanie na kwotę 1 mld zł. Środki pozyskane z umowy zostaną przeznaczone na finansowanie programu inwestycyjnego ENERGA – OPERATOR SA na lata 2012-2015, który zakłada m.in. rozwój sieci dystrybucyjnej oraz poprawę jej efektywności, w tym wdrożenie zaawansowanego systemu liczników będącego elementem nowego rozwiązania "smart grid".

Okres spłaty kredytu wynosi do 15 lat od daty uruchomienia środków każdej transzy. Kredyt jest niezabezpieczony i oparty na zwyczajowych zapisach umownych. Do kredytobiorcy należy prawo wyboru oprocentowania stałego lub zmiennego oraz waluty PLN lub EUR dla danej transzy kredytu na warunkach określonych w umowie. Na dzień 31 grudnia 2013 roku kredyt nie był wykorzystany.

Kredyty w NORDEA Bank Polska SA

W latach 2010-2011 ENERGA SA zawarła następujące umowy kredytowe z NORDEA Bank Polska SA:

1. umowę kredytu inwestycyjnego w kwocie 100 mln zł, z przeznaczeniem na zakup obligacji emitowanych przez spółkę ENERGA Wytwarzanie Sp. z o.o. w związku z realizacją przez ten podmiot inwestycji polegającej na modernizacji elektrowni szczytowo-pompowej w Żydowie. Do dnia 31 grudnia 2013 roku w ramach kredytu uruchomione zostało finansowanie na pełną kwotę 100 mln zł, z czego do spłaty zgodnie z ustalonym harmonogramem pozostało 80,0 mln zł w terminie do dnia 7 września 2015 roku.
2. umowę kredytu inwestycyjnego w kwocie 160 mln zł, z przeznaczeniem na zakup obligacji emitowanych przez spółkę ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o. w związku z realizacją przez ten podmiot inwestycji polegającej na modernizacji kotła poprzez wprowadzenie możliwości współspalania biomasy, budowie zakładu produkcji pelet ze słomy oraz budowie nowego bloku energetycznego. Do dnia 31 grudnia 2013 roku w ramach kredytu uruchomione zostało finansowanie na kwotę 134,7 mln zł, z czego do spłaty zgodnie z ustalonym harmonogramem pozostało 104,7 mln zł w terminie do dnia 16 grudnia 2015 roku.
3. umowę o aranżację kredytów dla spółek z Grupy ENERGA, z łącznym limitem 75 mln zł. Na dzień 31 grudnia 2013 roku uruchomiono finansowanie na łączną kwotę 51,4 mln zł, z czego wykorzystanych zostało 15,7 mln zł. Termin ważności limitu przypada na dzień 29 czerwca 2015 roku.
4. umowę ramową o udzielanie gwarancji bankowych dla spółek z Grupy ENERGA, z łącznym limitem 10,0 mln zł. Na dzień 31 grudnia 2013 roku wykorzystano limit w wysokości 8,2 mln zł. Termin ważności limitu przypada na dzień 15 października 2016 roku.
5. umowę o aranżację kredytów dla ENERGA SA, z limitem 300 mln zł. Na dzień 31 grudnia 2013 roku limit finansowania nie był wykorzystany. Termin ważności limitu przypada na dzień 11 października 2016 roku.

Kredyty w Pekao SA

W latach 2011-2012 ENERGA SA zawarła następujące umowy kredytowe z Pekao SA:

1. umowę kredytu z limitem 200 mln zł. Na dzień 31 grudnia 2013 roku kredyt nie był wykorzystany. Termin ostatecznej spłaty kredytu przypada na 12 października 2016 roku;
2. umowę kredytu w kwocie 85 mln zł, z przeznaczeniem na objęcie obligacji emitowanych przez ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA w związku z realizacją programu inwestycyjnego spółki (patrz nota 31). Wykorzystanie kredytu na dzień 31 grudnia 2013 roku wyniosło 33,0 mln zł. Termin ostatecznej spłaty kredytu przypada na 29 maja 2022 roku.

Kredyty w PKO Bank Polski SA

W latach 2011-2012 ENERGA SA zawarła następujące umowy kredytowe z bankiem PKO Bank Polski SA:

1. umowę ramową na udzielenie limitu kredytowego ENERGA SA i spółkom zależnym, z łącznym limitem 150 mln zł. Na dzień 31 grudnia 2013 roku uruchomiono limit finansowania na łączną kwotę 149,4 mln zł, z czego wykorzystanych zostało 8,7 mln zł. Termin ważności limitu przypada na 30 sierpnia 2016 roku;
2. umowę ramową na udzielenie limitu kredytowego ENERGA SA i spółkom zależnym, z łącznym limitem 200 mln zł. Na dzień 31 grudnia 2013 roku uruchomiono limit finansowania na łączną kwotę 8,6 mln zł, z czego wykorzystanych zostało 8,6 mln zł. Termin ważności limitu przypada na 19 września 2017 roku.

Emisja euroobligacji

W ramach ustanowionego programu emisji euroobligacji średnioterminowych EMTN na kwotę maksymalną do 1 000 mln EUR, w dniu 19 marca 2013 roku spółka zależna Energa Finance AB (publ) przeprowadziła pierwszą emisję euroobligacji w kwocie 500 mln EUR. Pierwsza emisja obejmuje euroobligacje z 7-letnim terminem wykupu, od których płatny będzie roczny kupon w wysokości 3,250%.

Emisja obligacji krajowych

W roku 2012 ustanowiony został program emisji obligacji krajowych w kwocie 4 000 mln zł. Do dnia 31 grudnia 2013 roku w ramach programu ENERGA SA dokonała emisji obligacji 7-letnich w wysokości 1 000 mln zł. Wyemitowane obligacje zostały wprowadzone do obrotu na jednym z rynków Catalyst – platformie Alternatywny System Obrotu (ASO), która jest prowadzona przez BondSpot SA.

W dniu 20 grudnia 2013 roku w Komisji Nadzoru Finansowego został złożony prospekt emisyjny sporządzony w związku z zamiarem ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez BondSpot S.A. obligacji wyemitowanych przez ENERGA SA. W dniu 20 stycznia 2014 roku prospekt został zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego, a pierwszy dzień notowań obligacji wyemitowanych przez ENERGA SA na rynku regulowanym prowadzonym przez BondSpot S.A. został wyznaczony na 29 stycznia 2014 roku.

Emisja obligacji w PKO Bank Polski SA

W 2012 roku ENERGA SA zawarła z bankiem PKO Bank Polski SA umowę emisji obligacji. Środki pozyskane w ramach umowy mają być wykorzystane na objęcie obligacji emitowanych przez ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA w związku z realizacją programu inwestycyjnego spółki. Obligacje są emitowane jako papiery krótkoterminowe, które w cyklach kwartalnych podlegają zamianie (rolowaniu) na obligacje nowej emisji, ze zobowiązaniem banku do ich objęcia zgodnie z warunkami umowy emisji w całym okresie jej trwania. Wysokość emisji w ramach niniejszego finansowania wyniosła na dzień 31 grudnia 2013 roku 66 mln zł.

34.6. Odpisy aktualizujące wartość aktywów finansowych

	Odpisy aktualizujące należności z tytułu dostaw i usług	Odpisy aktualizujące obligacje, bony skarbowe oraz inne dłużne papiery wartościowe	Odpisy aktualizujące udziały i akcje
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia 2013 roku (przekształcone)	193 221	18 072	2 871
Utworzenie odpisów aktualizujących	115 504	12 379	924
Wykorzystanie	(5 228)	-	(3 667)
Odpisanie niewykorzystanych kwot (rozwiązanie odpisu)	(51 483)	-	(128)
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia 2013 roku	252 014	30 451	-

34.7. Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Pomiędzy spółką celową ENERGA Finance AB (publ) (emitent euroobligacji – patrz opis w nocie 34.5) a ENERGA SA zawarte zostały dwie umowy pożyczki denominowane w EUR na łączną kwotę 499 mln EUR.

W celu zabezpieczenia ryzyka walutowego z tytułu powyższych pożyczek, Grupa zawarła transakcje walutowej zamiany stóp procentowych CCIRS.

Jako pozycję zabezpieczaną w powyższej relacji zabezpieczającej Grupa desygnowała ryzyko walutowe z tytułu wewnątrzgrupowych pożyczek denominowanych w EUR. Zabezpieczeniu podlega ryzyko walutowe dotyczące 80% łącznego nominalu pożyczek.

Jako instrument zabezpieczający Grupa desygnowała transakcje CCIRS, w ramach której Grupa otrzymuje przepływy pieniężne o stałym oprocentowaniu w walucie EUR oraz płaci przepływy pieniężne o stałym oprocentowaniu w walucie PLN. Przepływy pieniężne otrzymywane przez Grupę pokrywają się z przepływami pieniężnymi z tytułu pożyczek wewnątrzgrupowych. Grupa oczekuje wystąpienia zabezpieczanych przepływów pieniężnych do marca 2020 roku.

Wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego wyniosła na dzień 31 grudnia 2013 roku 13,0 mln zł.

Z tytułu wdrożonej rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych Grupa rozpoznała w okresie sprawozdawczym w kapitale z aktualizacji wyceny (efektywna część zmiany wyceny instrumentu zabezpieczającego pomniejszona o podatek odroczonej) kwotę 26,5 mln zł.

Poniższa tabela prezentuje zmianę stanu kapitału z aktualizacji wyceny z tytułu rachunkowości zabezpieczeń w okresie sprawozdawczym:

Zmiana stanu kapitału z aktualizacji wyceny w ciągu okresu sprawozdawczego	Rok zakończony 31 grudnia 2013
Na początek okresu sprawozdawczego	-
Kwota ujęta w kapitale z aktualizacji wyceny w okresie, równa zmianie wartości godziwej instrumentów zabezpieczających	13 017
Naliczone, niezapadłe odsetki, przeniesione z kapitału do wyniku odsetkowego	3 428
Rewaluacja instrumentów zabezpieczających, przeniesiona z kapitału do wyniku z pozycji wymiany	16 320
Podatek dochodowy od innych całkowitych dochodów	(6 226)
Na koniec okresu sprawozdawczego	26 539

Na dzień 31 grudnia 2013 roku nie stwierdzono nieefektywności wynikającej z zastosowanej rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

34.8. Zabezpieczenia spłaty zobowiązań

Na dzień kończący okres sprawozdawczy aktywa o następującej wartości księgowej stanowiły zabezpieczenia spłaty zobowiązań lub zobowiązań warunkowych:

Grupa aktywów na których dokonano zabezpieczenia	Wartość księgowa aktywów stanowiąca zabezpieczenie spłaty zobowiązań na dzień	
	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
Rzeczowe aktywa trwałe	44 227	78 417
Należności	1 500	300
Zapasy	1 709	25 303
Środki pieniężne	154 140	130 438
Razem wartość aktywów stanowiących zabezpieczenie spłaty zobowiązań finansowych	201 576	234 458

Przedstawione zabezpieczenia dotyczą przede wszystkim pożyczki udzielonej spółce ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska oraz gwarancji udzielonych przez banki kontrahentom spółki ENERGA – OBRÓT SA.

35. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa, należą kredyty bankowe, obligacje, środki pieniężne, lokaty krótkoterminowe oraz jednostki uczestnictwa w funduszach płynnościowych. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest wykorzystanie jako środków do finansowania działalności Grupy.

Grupa zawiera również transakcje z udziałem instrumentów pochodnych. Celem tych transakcji jest zarządzanie ryzykiem powstającym w toku działalności Grupy.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Grupy obejmują:

- ryzyko rynkowe,
- ryzyko płynności,
- ryzyko kredytowe.

Zarząd weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej. Grupa monitoruje również ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

Grupa identyfikuje następujące główne rodzaje ryzyka rynkowego, na które jest narażona:

- ryzyko stopy procentowej,
- ryzyko walutowe,
- ryzyko zmian cen towarów.

Na potrzeby analizy wrażliwości na zmiany czynników ryzyka rynkowego Grupa Kapitałowa ENERGA SA wykorzystuje metodę analizy scenariuszowej. Grupa wykorzystuje scenariusze eksperckie odzwierciedlające subiektywną ocenę Grupy odnośnie kształtowania się pojedynczych czynników ryzyka rynkowego w przyszłości.

Prezentowane w niniejszym punkcie analizy scenariuszowe mają na celu analizę wpływu zmian czynników ryzyka rynkowego na wyniki finansowe Grupy. Przedmiotem analizy są objęte wyłącznie te pozycje, które spełniają definicję instrumentów finansowych.

W analizie wrażliwości na ryzyko stopy procentowej Grupa stosuje równoległe przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalną możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych w trakcie najbliższego roku. Dla celów analizy wrażliwości na ryzyko zmian stóp procentowych wykorzystano średnie poziomy referencyjnych stóp procentowych w danym roku. Skala potencjalnych zmian stóp procentowych została oszacowana na podstawie zmienności implikowanych opcji na stopę procentową kwotowanych na rynku międzybankowym dla walut, dla których Grupa posiada ekspozycję na ryzyko stóp procentowych na dzień kończący okres sprawozdawczy.

Potencjalne możliwe zmiany kursów walutowych zostały obliczone na podstawie rocznych zmienności implikowanych dla opcji walutowych kwotowanych na rynku międzybankowym dla danej pary walut na dzień kończący okres sprawozdawczy.

W przypadku analizy wrażliwości na zmiany stóp procentowych efekt zmian czynników ryzyka zostałby odniesiony do:

- przychodów/kosztów odsetkowych dla instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz środków pieniężnych i ich ekwiwalentów;
- innych całkowitych dochodów dla instrumentów pochodnych zabezpieczających.

35.1. Ryzyko stopy procentowej

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian stóp procentowych WIBOR, która wiąże się przede wszystkim z długoterminowym zadłużeniem finansowym. Polityka Grupy przewiduje ograniczanie ryzyka wahań stóp procentowych przez utrzymywanie części zadłużenia oprocentowanego stałą stopą procentową. Na dzień 31 grudnia 2013 roku 40,1% zadłużenia finansowego wykazanego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej (kredyty

i pożyczki oraz zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych) było oprocentowane według stałej stopy procentowej.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto oraz innych całkowitych dochodów na racjonalne możliwe do zaistnienia zmiany stóp procentowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka dla tych klas instrumentów finansowych, które są narażone na ryzyko stopy procentowej:

Aktywa i Zobowiązania Finansowe	31 grudnia 2013		Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2013 roku			
	Wartość księgowa PLN	Wartość narażona na ryzyko PLN	WIBOR		EURIBOR	
			WIBOR + 95 pb	WIBOR - 95 pb	EURIBOR + 18 pb	EURIBOR -18 pb
Aktywa						
Lokaty i depozyty	4 121	4 121	39	(39)	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2 352 305	1 785 056	12 962	(12 962)	757	(757)
Zobowiązania						
Kredyty i pożyczki preferencyjne	935 800	935 800	(8 890)	8 890	-	-
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	1 140 657	1 140 657	(10 836)	10 836	-	-
Wyemitowane obligacje i papiery dłużne	3 190 037	1 076 379	(10 226)	10 226	-	-
Kredyty w rachunku bieżącym	9 269	9 269	-	-	-	-
Zmiana zysku brutto			(16 951)	16 951	757	(757)
Instrumenty pochodne zabezpieczające (aktywa)	13 017	13 017	90 709	(96 275)	(19 769)	20 022
Zmiana innych całkowitych dochodów			90 709	(96 275)	(19 769)	20 022

35.2. Ryzyko walutowe

Grupa narażona jest na ryzyko walutowe z tytułu zawieranych transakcji handlowych i finansowych. Ryzyko takie powstaje w wyniku dokonywania przez spółki Grupy sprzedaży lub zakupów oraz zaciągania zobowiązań finansowych w walutach innych niż jej waluta wyceny. Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian kursów walutowych EUR/PLN.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalne możliwe do zaistnienia zmiany kursów walutowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka dla tych klas instrumentów finansowych, które są narażone na ryzyko zmiany kursów walutowych:

Aktywa i Zobowiązania Finansowe	31 grudnia 2013		Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2013 roku	
	Wartość księgowa PLN	Wartość narażona na ryzyko PLN	EUR/PLN	
			kurs EUR/PLN + 7,75%	kurs EUR/PLN - 7,75%
Aktywa				
Należności z tytułu dostaw i usług	1 469 543	3 118	242	(242)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2 352 305	420 676	32 602	(32 602)
Instrumenty pochodne zabezpieczające	13 017	1 881 326	145 803	(145 803)
Zobowiązania				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	889 902	1 902	(147)	147
Wyemitowane obligacje i papiery dłużne	3 190 037	2 113 658	(163 809)	163 809
Zmiana zysku brutto			14 691	(14 691)

W zakresie transakcji handlowych Grupa nie jest narażona w istotnym stopniu na ryzyko związane z kursami wymiany walut, jako że rozliczenia pieniężne Grupy prowadzone są głównie w walucie krajowej.

W zakresie transakcji finansowych Grupa jest narażona na ryzyko walutowe z tytułu wewnątrzgrupowych pożyczek związanych z wyemitowanymi euroobligacjami. W celu zabezpieczenia tego ryzyka Grupa zawarła transakcje walutowej zamiany stóp procentowych CCIRS oraz wdrożyła rachunkowość zabezpieczeń (patrz opis w nocie 34.7)

35.3. Ryzyko cen towarów

Grupa narażona jest na czynniki ryzyka związane z fluktuacjami cen towarów wykorzystywanych w działalności operacyjnej.

Najistotniejsze ryzyko dotyczy zmiany cen zakupu energii elektrycznej oraz świadectw pochodzenia na rynku hurtowym dotyczących zawieranych kontraktów w horyzoncie długo, średnio i krótkoterminowym na rynku polskim oraz instrumentów finansowych na rynkach zagranicznych takich jak kontrakty typu futures/forward na energię elektryczną, uprawnienia do emisji CO₂ i wybrane surowce.

W celu ograniczenia ryzyka związanego ze zmiennością cen zakupu na rynku hurtowym energii elektrycznej Grupa podejmuje działania zabezpieczające przed gwałtownymi zmianami cen poprzez optymalizację procesu kontraktacji polegającą na zawieraniu kontraktów w określonych proporcjach oraz w postaci różnych produktów. Dodatkowo, proces zakupu rozłożony jest w czasie tak, by średnia cena portfela Grupy lepiej pokrywała się ze średnią ceną zakupu rocznego wolumenu wyznaczoną jako cel na podstawie cen rynkowych. W celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko związanej ze zbyt dużą otwartą pozycją na rynku spot, wyznaczane są limity otwartej pozycji oraz inne limity uczestnictwa. W ramach działalności handlowej związanej z obrotem instrumentami finansowymi zatwierdzona jest wartość zagrożona (VaR) w oparciu o którą, w celu ograniczenia ryzyka rynkowego, wyznaczane i monitorowane są limity handlowe na poszczególne produkty. Wartość VaR wynikająca z przyznanых limitów i rzeczywistej ekspozycji jest codziennie monitorowana, tak aby nie przekroczyła wartości akceptowanych przez Grupę. Dodatkowo monitorowane są poziomy zawartych kontraktów według zasad istniejących w Grupie oraz zysk narażony na ryzyko (poprzez wykorzystanie miary Profit at Risk (PaR), która pozwala na oszacowanie zagrożeń dla przyszłych wyników finansowych Grupy).

W Grupie wdrożony został również mechanizm ograniczający ryzyko handlowe po stronie hurtowej i detalicznej, poprzez koordynację, optymalizację i synchronizację realizowanych procesów zakupowo-sprzedażowych. W ramach tego procesu monitorowane i raportowane są kontrakty zawierane na rynku hurtowym i detalicznym, wraz z analizą założonych i zaakceptowanych parametrów progowych.

35.4. Ryzyko kredytowe

W Grupie zdefiniowano występowanie ryzyka kredytowego jako prawdopodobieństwo nie wypełnienia przez kontrahenta jego zobowiązań finansowych. Minimalizowanie ryzyka kredytowego jest osiąganе poprzez działania zmierzające do wartościowej oceny ryzyka, monitoring kondycji finansowej kontrahentów oraz zabezpieczanie kredytu kupieckiego za pomocą dostępnych narzędzi takich jak gwarancje bankowe, poręczenia itp.

Ograniczanie ryzyka kredytowego następuje w odniesieniu do kontrahentów o największych obrotach, czyli portfela kontrahentów hurtowych oraz portfela klientów strategicznych. Szczególne znaczenie mają w tym zakresie: badanie zdolności kredytowej, limity handlowe, określone zapisy w umowach z kontrahentami oraz pozyskiwanie zabezpieczeń od klientów o niskiej wiarygodności.

W Grupie zostały stworzone odpowiednie procedury minimalizujące ryzyko niewypłacalności kontrahentów. Na hurtowym rynku energii procedury określają limity możliwej sprzedaży energii elektrycznej bez wymagania zabezpieczeń. Na transakcje przekraczające ww. limit wymagane są zabezpieczenia np. gwarancja bankowa.

W ramach sprzedaży do klientów strategicznych i biznesowych procedury nakładają obowiązek oceny wiarygodności klientów. W przypadku klientów o niskiej wiarygodności warunkiem rozpoczęcia sprzedaży jest pozyskanie zabezpieczenia zaakceptowanego przez sprzedawcę.

Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności, narażenie Grupy na ryzyko nieściągalnych należności jest nieznaczne.

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Grupy, takich jak środki pieniężne i ich ekwiwalenty oraz niektóre instrumenty pochodne, ryzyko kredytowe Grupy powstaje w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy, a maksymalna ekspozycja na to ryzyko równa jest wartości księgowej tych instrumentów.

Z ryzykiem kredytowym mamy również do czynienia w przypadku środków zaangażowanych w jednostki uczestnictwa funduszu ENERGA Trading SFIO. Zgodnie z przyjętą polityką inwestycyjną fundusz inwestuje

środki w aktywa jakimi są instrumenty finansowe pieniężne, obligacje skarbowe oraz korporacyjne listy zastawne, certyfikaty depozytowe i inne krajowe instrumenty dłużne o wysokiej płynności i wysokim poziomie bezpieczeństwa. Ryzyko kredytowe związane z inwestycjami w bony i obligacje skarbowe jest odniesione do ryzyka wypłacalności Skarbu Państwa. Większe obawy może rodzić ryzyko kredytowe związane z inwestycjami w komercyjne instrumenty dłużne, które jest mitygowane poprzez odpowiednio określoną politykę inwestycyjną funduszu. Fundusz może lokować środki wyłącznie w takie aktywa, które charakteryzuje rating inwestycyjny nadany przez agencje ratingowe lub wewnętrznie nadany przez towarzystwo zarządzające funduszem.

W Grupie nie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego.

35.5. Ryzyko związane z płynnością

Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy niezbędnych do regulowania naszych zobowiązań zgodnie z ich terminami wymagalności przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności/zapadalności zarówno zobowiązań jak i aktywów finansowych oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Celem Grupy jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty w rachunku bieżącym, kredyty bankowe, obligacje oraz umowy leasingu finansowego.

Szczegółowy opis głównych tytułów pozyskanego przez Grupę finansowania zewnętrznego został przedstawiony w nocie 34.5.

Poniższa tabela przedstawia zobowiązania finansowe Grupy według daty wymagalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności (według wartości nominalnej, włączając płatności z tytułu ewentualnych odsetek).

31 grudnia 2013	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Oprocentowane kredyty i pożyczki	102 251	283 947	1 357 053	876 596	2 619 847
Obligacje	80 454	41 336	539 191	3 297 495	3 958 476
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	889 898	4	-	-	889 902
Pozostałe zobowiązania finansowe	227 102	2 044	2 742	-	231 888
Zobowiązania finansowe razem	1 299 705	327 331	1 898 986	4 174 091	7 700 113

Aktywa finansowe Grupy cechuje wysoka płynność. Składają się na nie głównie środki pieniężne i ich ekwiwalenty oraz należności z tytułu dostaw i usług. Strukturę środków pieniężnych i ich ekwiwalentów przedstawia nota 20. Analiza wiekowa należności z tytułu dostaw i usług została zamieszczona w nocie 34.4.1.

36. Leasing

36.1. Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego

Przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów nieodwoływalnego leasingu operacyjnego przedstawiają się następująco:

	Opłaty leasingowe do poniesienia na	
	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
W okresie do 1 roku	3 681	2 876
W okresie od 1 do 5 lat	1 578	4 682
Opłaty leasingowe ogółem	5 259	7 558

Dodatkowo jednostki wchodzące w skład Grupy posiadają otrzymane nieodpłatnie w drodze decyzji administracyjnej prawa wieczystego użytkowania gruntów (PWUG), które stanowią leasing operacyjny.

Z tytułu praw wieczystego użytkowania gruntów Grupa ponosi koszty opłat rocznych. Wysokość tych kosztów w ciągu roku zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku wyniosła 6,2 mln zł.

36.2. Należności z tytułu leasingu operacyjnego

Przyszłe należności z tytułu minimalnych opłat leasingowych wynikających z umów nieodwoływalnego leasingu operacyjnego przedstawione zostały w tabeli poniżej.

	Opłaty leasingowe do otrzymania na	
	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
W okresie do 1 roku	32 848	25 188
W okresie od 1 do 5 lat	64 378	142 488
Opłaty leasingowe ogółem	97 226	167 676

Leasing operacyjny dotyczy urządzeń elektrowni szczytowo – pompowej Żydowo, za pomocą której świadczona jest na rzecz PSE SA (Operator Systemu Przesyłowego – „OSP”) usługa pracy interwencyjnej, polegająca na dysponowaniu oraz wykorzystaniu elektrowni przez OSP do interwencyjnego równoważenia bilansu mocy czynnej i biernej oraz sterowania rozpyłkami mocy w sieci elektroenergetycznej Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Usługa obejmuje rezerwę interwencyjną mocy czynnej oraz regulację napięcia i mocy biernej. Majątek wykorzystywany do świadczenia usługi pozostaje w wyłącznej dyspozycji OSP, który ma prawo do dysponowania jednostkami wytwórczymi wchodzącymi w skład elektrowni. Umowa, na podstawie, której świadczona jest usługa wyczerpuje warunki dla rozpoznania w niej leasingu, zdefiniowane w KIMSF4, jednak nie przenosi na OSP całego ryzyka i korzyści związanych z leasingowanym majątkiem.

36.3. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego

Przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu tych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiają się następująco:

	Opłaty leasingowe do poniesienia na dzień			
	31 grudnia 2013		31 grudnia 2012	
	Opłaty minimalne	Wartość bieżąca opłat	Opłaty minimalne	Wartość bieżąca opłat
W okresie do 1 roku	5 431	5 365	7 303	6 556
W okresie od 1 do 5 lat	2 468	2 131	7 644	7 293
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	7 899		14 947	
Minus koszty finansowe	403		1 098	
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych, w tym:	7 496		13 849	13 849
Krótkoterminowe	5 365		6 556	
Długoterminowe	2 131		7 293	

37. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie inwestycyjnego poziomu ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Grupa monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni finansowej, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Do zadłużenia netto Grupa wlicza oprocentowane kredyty i pożyczki, wyemitowane obligacje i papiery dłużne, zobowiązania z tytułu leasingu finansowego, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych.

Ponadto obowiązująca na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego polityka finansowa Grupy zakłada, iż maksymalny poziom zadłużenia Grupy, mierzony jako iloraz zadłużenia netto do EBITDA (na bazie wartości skonsolidowanych) nie powinien przekroczyć wartości 3,0. Dla potrzeb wieloletniego planu inwestycji strategicznych w Grupie przyjęty został jeszcze bardziej restrykcyjny poziom tego wskaźnika, tj. 2,5. Wartość

powyższego wskaźnika jest monitorowana również przez instytucje finansujące Grupę oraz agencje ratingowe i ma wymierny wpływ na możliwość oraz koszt pozyskania finansowania, a także ocenę wiarygodności kredytowej Grupy.

Tytuł	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012
Oprocentowane kredyty i pożyczki	2 085 726	2 415 777
Wyemitowane obligacje i papiery dłużne	3 190 037	1 079 219
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	7 496	13 849
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	(2 352 305)	(2 069 058)
Zadłużenie netto	2 930 954	1 439 787
Kapitał własny	8 048 295	7 718 522
Kapitał i zadłużenie netto	10 979 249	9 158 309
EBITDA	1 965 469	1 629 246
Wskaźnik dźwigni finansowej	0,27	0,16
Zadłużenie netto / EBITDA	1,49	0,88

38. Aktywa i zobowiązania warunkowe

38.1. Zobowiązania warunkowe i udzielone zabezpieczenia

Zobowiązania warunkowe i udzielone zabezpieczenia na dzień kończący okres sprawozdawczy przedstawia poniższa tabela:

Tytuł	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcone)
Zobowiązania warunkowe		
sprawy przeciwko Grupie	180 474	144 066
inne	11 624	13 441
Udzielone zabezpieczenia		
gwarancje	227 020	476 788
poręczenia	5 696 027	8 585
weksle	133 105	78 815
solidarna odpowiedzialność ENERGA SA z tyt. zobowiązań finansowych zaciągniętych przez spółki Grupy	226 242	185 867
Razem	6 474 492	907 562

38.1.1 Zobowiązania warunkowe

Jako zobowiązania warunkowe Grupa ujmuje przede wszystkim zobowiązania warunkowe dotyczące spraw spornych przeciwko spółkom Grupy ENERGA, dla których wygranie przez spółki jest prawdopodobne i na te sprawy nie jest tworzona rezerwa.

Największą pozycją zobowiązań warunkowych stanowią sprawy sporne związane z infrastrukturą energetyczną spółki ENERGA – OPERATOR SA usadowioną na prywatnym gruncie (patrz opis w nocie 40.5). Na dzień 31 grudnia 2013 oszacowana wartość tych roszczeń wykazana jako zobowiązania warunkowe wynosi 114,5 mln zł.

38.1.2 Udzielone zabezpieczenia

Gwarancje

Na dzień 31 grudnia 2013 roku jako gwarancje Grupa ujmuje przede wszystkim:

1. wysokość dostępnych linii gwarancyjnych udzielonych przez banki na zlecenie spółki ENERGA – OBRÓT SA dla kontrahentów za zobowiązania wynikające z podpisanych umów handlowych w łącznej kwocie 200,0 mln zł;
2. gwarancje udzielone przez Nordea Bank Polska S.A. na zlecenie spółki ENERGA – OPERATOR SA, dotyczące prawidłowego zabezpieczenia umowy zawartej z Województwem Warmińsko - Mazurskim z siedzibą w Olsztynie w kwocie 17,7 mln zł.

Poręczenia

Na dzień 31 grudnia 2013 roku jako poręczenia Grupa ujmuje przede wszystkim:

- poręczenie udzielone przez ENERGA SA za zobowiązania Energa Finance AB (publ) wynikające z wyemitowanych euroobligacji do kwoty 1 250 mln EUR;
- poręczenie do kwoty 500 mln zł za zobowiązania wynikające z podpisanej umowy handlowej, udzielone przez jednostkę dominującą spółce ENERGA – OBRÓT SA (w dniu 4 grudnia 2013 roku jednostka dominująca wypowiedziała umowę poręczenia ze skutkiem na dzień 1 lutego 2014 roku);
- poręczenia do kwoty 2,9 mln EUR udzielone przez spółkę ENERGA – OBRÓT SA za zobowiązania spółki ENERGA Slovakia s.r.o. wynikające z podpisanych umów handlowych.

Weksle

Na dzień 31 grudnia 2013 roku jako weksle Grupa ujmuje przede wszystkim:

- weksle in blanco na łączną kwotę do 99,6 mln zł wystawione przez spółki Grupy celem zabezpieczenia umów o dofinansowanie projektów inwestycyjnych;
- weksel na kwotę 30 mln zł wystawiony spółkę ENERGA – OBRÓT SA, złożony do PSE SA, celem zabezpieczenia umowy o świadczenie usług przesyłowych.

Pozostałe

Jako udzielone zabezpieczenia na dzień 31 grudnia 2013 roku Grupa prezentuje również zobowiązania z tytułu solidarnej odpowiedzialności ENERGA SA za zobowiązania finansowe zaciągnięte przez spółki Grupy w ramach umów kredytowych oraz umów o udzielenie gwarancji opisanych w nocie 34.5.

38.2. Aktywa warunkowe

Na dzień 31 grudnia 2013 roku Grupa uznaje za aktywa warunkowe kwotę 62,2 mln zł.

Głównymi pozycjami składającymi się na tę kwotę są odszkodowania za nienależyte wykonanie umów przez kontrahentów spółek Grupy oraz sprawa sporna dotycząca PKN ORLEN SA opisana w pkt 40.6.

39. Struktura zatrudnienia

Przeciętne zatrudnienie w Grupie kształtowało się następująco:

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2013	Rok zakończony 31 grudnia 2012
Pracownicy na stanowiskach robotniczych	6 362	6 640
Pracownicy na stanowiskach nierobotniczych	4 180	4 409
Razem	10 542	11 049

40. Inne informacje mające istotny wpływ na ocenę sytuacji majątkowej, finansowej oraz wynik finansowy Grupy

40.1. Pierwsza oferta publiczna akcji ENERGA SA

W dniu 15 listopada 2013 roku Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdziła prospekt emisyjny ENERGA SA sporządzony w związku z przeprowadzaną przez Skarb Państwa, pierwszą ofertą publiczną na terytorium Polski akcji Spółki, oraz w celu ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie akcji Spółki do obrotu na rynku regulowanym (rynku podstawowym) prowadzonym przez GPW. W ofercie sprzedaży ostatecznie zaoferowano 141.522.067 akcji serii AA Spółki (wraz z akcjami objętymi opcją nadprzydziału), co stanowiło 34,18% istniejącego kapitału zakładowego Spółki. Cena sprzedaży akcji w ofercie publicznej wyniosła 17 PLN za jedną akcję. W dniu 11 grudnia 2013 roku do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW dopuszczonych i wprowadzonych zostało 269.139.114 akcji serii AA Spółki.

40.2. Projekt Ostrołęka C

W 2012 roku Grupa podjęła decyzję o zatrzymaniu prac przygotowawczych do budowy bloku węglowego w Ostrołęce. Przyczyną zamrożenia projektu były m.in. trudności z uzyskaniem finansowania w formule Project Finance oraz niekorzystna sytuacja na rynku firm budowlanych. W roku 2013 Grupa prowadziła działania zmierzające do pozyskania partnera zainteresowanego wspólną realizacją tego projektu lub jego zakupem. Pomimo wstępnego zainteresowania udziałem w projekcie ze strony kilku potencjalnych inwestorów, nie wpłynęły satysfakcjonujące Grupę oferty. W chwili obecnej Grupa rozważa alternatywne scenariusze dalszych działań, w tym zmniejszenie mocy bloku w Ostrołęce albo zmianę paliwa na gaz.

40.3. Restrukturyzacja Grupy Kapitałowej

W bieżącym okresie sprawozdawczym w Grupie podejmowane były następujące działania restrukturyzacyjne:

- ENERGA – OPERATOR SA podjęła działania zmierzające do sprzedaży udziałów w jednostkach zależnych operujących w obszarze usług wspierających działalność Operatora Systemu Dystrybucyjnego tj. projektowania i specjalistycznego budownictwa elektroenergetycznego oraz produkcji urządzeń elektroenergetycznych (patrz opis w nocie 22.2);
- W związku z realizacją planu wdrożenia zintegrowanych usług związanych z utrzymaniem i eksploatacją nieruchomości nieenergetycznych (tzw. Facility Management) spółki ENERGA – OPERATOR SA, w dniu 4 lipca 2013 roku zostały zawiązane dwie spółki: DGP PROVIDER Sp. z o.o. oraz EKOTRADE SERWIS FM Sp. z o.o. Do nowoutworzonych podmiotów zostały wydzielone procesy związane ze świadczeniem powyższych usług wraz z obsługującymi je pracownikami (ok. 90 osób). W dniu 1 października 2013 roku spółki zostały sprzedane inwestorom branżowym;
- We wrześniu 2013 roku ENERGA - OPERATOR SA wypowiedziała spółkom eksploatacyjno-inwestycyjnym, (tj. ENERGA – OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Płock Sp. z o.o. , ENERGA – OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Słupsk Sp. z o.o., ENERGA – OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Kalisz Sp. z o.o., ENERGA – OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Toruń Sp. z o.o., ENERGA – OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Elbląg Sp. z o.o., ENERGA – OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Gdańsk

Sp. z o.o.) części umów dotyczących realizacji prac inwestycyjnych. Zaprzeszanie prowadzenia działalności inwestycyjnej przez powyższe spółki nastąpi z końcem marca 2014 roku. W związku z powyższym, podjęte zostały działania w kierunku przygotowania i wdrożenia dodatkowych programów osłonowych dla pracowników objętych skutkami zaprzestania działalności inwestycyjnej przez spółki eksploatacyjno-inwestycyjne. Na programy te zostały utworzone rezerwy w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych (patrz nota 11.2);

- W IV kwartale 2013 roku rozpoczęte zostały działania restrukturyzacyjne w spółce Energa Obsługa i Sprzedaż Sp. z o.o. związane w szczególności ze zmianą w strukturze kanałów kontaktu z klientami, zakładającą całkowitą likwidację kanału bezpośredniej obsługi klientów i migrację kontaktów do kanału telefonicznego (tBOK) i internetowego (eBOK). Na te działania zostały utworzone rezerwy w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych (patrz nota 11.2).

40.4. Umowy Społeczne zawarte w procesie konsolidacji i restrukturyzacji

W dniu 19 lipca 2007 roku, pomiędzy związkami zawodowymi a Grupą została zawarta Umowa Społeczna, która weszła w życie w dniu 1 sierpnia 2007 roku. Postanowienia zawarte w Umowie Społecznej dotyczą w szczególności zobowiązań Grupy wobec pracowników z tytułu gwarancji zatrudnienia na okres 120 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Umowa Społeczna zawiera również inne postanowienia dotyczące ochrony praw i interesów pracowników spółek z Grupy będących stronami umowy społecznej w związku z procesem konsolidacji i restrukturyzacji Grupy.

Dodatkowo, w dniu 1 sierpnia 2007 roku, została zawarta odrębna umowa społeczna pomiędzy ENERGA Elektrownie Ostrołęka a organizacjami związkowymi dotycząca zabezpieczenia praw jej pracowników w procesie konsolidacji i prywatyzacji sektora elektroenergetycznego. Zgodnie z umową, pracodawca zobowiązał się przez okres 10 lat od dnia podpisania umowy zapewnić gwarancje zatrudnienia i utrzymać na poszczególnych stanowiskach pracowników warunki pracy i płacy na poziomie nie mniej korzystnym od obowiązującego w dniu zawarcia umowy.

Ponadto odrębny pakiet socjalny został zawarty z pracownikami ENERGA OPEC sp. z o.o. w dniu 27 listopada 2008 roku. Umowa ta obejmuje ochronę praw i interesów pracowników w związku z nabyciem udziałów w tej spółce przez ENERGA SA i ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA i zapewnia, między innymi, gwarancję zatrudnienia przez okres sześciu lat.

40.5. Infrastruktura energetyczna usadowiona na prywatnym gruncie

W wyniku zmian ustrojowych w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia w obecnej rzeczywistości prawnej i gospodarczej powstały poważne problemy z urządzeniami przesyłowymi pobudowanymi w poprzednim systemie prawnym na nieruchomościach prywatnych bez pozyskania do nich tytułów prawnych.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku w związku z koniecznością wypłaty potencjalnych roszczeń z tego tytułu Grupa ujęła jako rezerwy 77,0 mln zł oraz 114,5 mln zł jako zobowiązania warunkowe – patrz noty 31 i 38.1.1).

40.6. Sprawa sporna dotycząca PSE SA i PKN ORLEN SA

W lipcu 2003 roku, spółka PSE SA (poprzednio PSE – Operator SA) wystąpiła przeciwko ENERGA - OPERATOR SA (poprzednio spółka Zakład Energetyczny Płock S.A., zwana dalej „EOP”) do sądu o zapłatę kwoty 62,5 mln zł tytułem zapłaty za usługi przesyłowe. W odpowiedzi na pozew, EOP przypozwała do procesu spółkę PKN ORLEN S.A. („PKN”). W dniu 30 czerwca 2004 roku, EOP skierowała przeciwko PKN do Sądu Okręgowego w Warszawie pozew o zapłatę kwoty 46,2 mln zł, tytułem opłaty systemowej na podstawie § 36 Rozporządzenia Taryfowego.

W dniu 2 sierpnia 2013 roku podpisane zostało „Porozumienie w sprawie warunków ugody z PSE SA („Porozumienie”), zgodnie z którym w dniu 9 sierpnia 2013 roku EOP zapłaciło na rzecz PSE SA kwotę 95,5 mln zł (należność główna w wysokości 62,5 mln zł oraz odsetki ustawowe w wysokości 33,0 mln zł). W dniu 4 lutego 2014 roku zawarta została ugoda sądowa na warunkach przewidzianych w „Porozumieniu”.

Z kolei biorąc pod uwagę stan procesowy sprawy pomiędzy EOP i PKN można przyjąć, iż powództwo EOP wobec PKN jest uzasadnione, sporna zaś jest jedynie jego wysokość. W związku z aktualnym stanem sprawy Grupa uznaje za aktywo warunkowe kwotę 27,9 mln zł. Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie miały miejsca ostateczne rozstrzygnięcia w tej sprawie.

40.7. Postępowanie z powództwa FORTA sp. z o.o.

W dniu 3 września 2013 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie ENERGA SA podjęło m.in. uchwałę w sprawie określenia serii akcji spółki i dokonania zmiany statutu („Uchwała o Uprzywilejowaniu”) (patrz opis w nocie 29). Na mocy Uchwały o Uprzywilejowaniu wprowadzono do statutu uprzywilejowanie akcji serii BB co do głosu. W dniu 16 października 2013 roku doręczony został ENERGA SA pozew akcjonariusza FORTA Sp. z o.o. o stwierdzenie nieważności Uchwały o Uprzywilejowaniu, bądź alternatywnie jej uchylenie, jako podjętej z naruszeniem dobrych obyczajów, godzącej w interesy Spółki oraz mającej na celu pokrzywdzenie akcjonariusza – spółki FORTA sp. z o.o. Termin rozprawy został wyznaczony na dzień 12 marca 2014 roku.

41. Istotne zdarzenia, jakie wystąpiły po dniu kończącym okres sprawozdawczy

- W dniu 10 stycznia 2014 roku odbyły się Nadzwyczajne Zgromadzenia Wspólników spółek: EPW Energia Sp. z o.o. oraz EPW Parsówek Sp. z o.o., a także PGE Energia Natury Sp. z o.o., na których zostały podjęte uchwały dokonujące podziału spółki EPW Energia Sp. z o.o. poprzez przeniesienie dwóch części majątku tej spółki, jako:
  - oddziały pod firmą: EPW Energia Sp. z o.o. Oddział "Kisielice/Malbork" Wrocławek i EPW Energia Sp. z o.o. Oddział "Galicja" Orzechowce na spółkę PGE Energia Natury Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie,
  - oddział pod firmą EPW Energia Sp. z o.o. Oddział "Pipeline" Pruszcz Gdański, na spółkę EPW Parsówek Sp. z o.o. z siedzibą w Pruszczu Gdańskim.

W związku z podziałem spółki EPW Energia Sp. z o.o. w dniu 4 lutego 2014 roku zarejestrowane zostało podwyższenie kapitału zakładowego w spółce EPW Parsówek Sp. z o.o., zaś 10 lutego 2014 roku obniżenie kapitału zakładowego w EPW Energia Sp. z o.o. W dniu 28 lutego 2014 roku zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału w spółce PGE Energia Natury Sp. z o.o., co jest jednoznaczne z rejestracją podziału EPW Energia Sp. z o.o.

- W dniu 10 stycznia 2014 roku odbyły się Nadzwyczajne Zgromadzenia Wspólników spółek: EPW Energia Olecko Sp. z o.o. oraz EPW 1 Sp. z o.o., na których zostały podjęte uchwały dokonujące podziału spółki EPW Energia Olecko Sp. z o.o., poprzez przeniesienie części majątku spółki dzielonej, jako oddział pod firmą EPW Energia Olecko Sp. z o.o. Oddział w Kętrzynie, na spółkę EPW 1 Sp. z o.o. Podział spółki został zarejestrowany w dniu 11 lutego 2014 roku, skutkiem czego EPW 1 Sp. z o.o. przejęła wydzielony majątek z EPW Energia Olecko Sp. z o.o.
- ENERGA SA wraz z ENERGA – OBRÓT SA zawarły umowy o otwarcie linii gwarancyjnych dla ENERGA – OBRÓT SA z bankami Pekao SA w kwocie 300 mln zł (w dniu 12 lutego 2014 roku), ING Bank Śląski w kwocie 50 mln zł (w dniu 12 lutego 2014 roku) oraz mBank SA w kwocie 100 mln zł (w dniu 24 lutego 2014 roku).
- W celu optymalizacji zatrudnienia w spółce ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA wprowadzone zostały zasady programu dobrowolnych odejść („PDO”) dla pracowników objętych umową społeczną zawartą w dniu 1 sierpnia 2007 roku. Regulamin PDO przewiduje możliwość dobrowolnego rozwiązywania umów o pracę za porozumieniem stron z wypłatą dodatkowych świadczeń. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego Grupa szacuje, iż koszt realizacji powyższego programu będzie się kształtował na poziomie ok. 9 mln zł. Porozumienie ze związkami zawodowymi w sprawie wprowadzenia regulaminu PDO zostało podpisane w dniu 24 lutego 2014 roku, w związku z czym na dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa nie rozpoznała z tego tytułu rezerwy.

Podpisy członków Zarządu oraz osób odpowiedzialnych za prowadzenie ksiąg rachunkowych Grupy Kapitałowej ENERGA SA:

Mirostaw Bieliński .....
Prezes Zarządu

Roman Szyszko .....
Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych

Wojciech Topolnicki .....
Wiceprezes Zarządu ds. Strategii Rozwoju

Aleksandra Gajda – Gryber .....
Dyrektor Centrum Zarządzania Finansami

Marek Pertkiewicz .....
Dyrektor Departamentu Sprawozdawczości Skonsolidowanej

Gdańsk, 6 marca 2014 roku